

ទស្សនាវដ្តីនៃបង្អៀបបង្គោលឯកសារកម្ពុជា

ខ្ញុំស្រឡាត់ ការពិត

- ◆ សេចក្តីក្លាហានពិតប្រាកដគឺជាភាពស្ម័គ្រចិត្ត
- ◆ សន្តិភាពដ៏អាក្រក់មួយ៖ ប្រទេសថៃកំពុងលួចលង់យុទ្ធសាស្ត្រ ហើយ
លួចលង់ គឺមិនមែនជើងសន្តិភាពទេ

បែកខ្ញែកដោយឥតគិតថ្លៃដល់មន្ទីរ ស្រុក និងយុំ ទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

លេខ៣១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៤

ទស្សនាវដ្តីនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

មាតិកា

សំបុត្រ

- ◆ សេចក្តីក្លាហានពិតប្រាកដគឺជាភាពស្ងៀមស្ងាត់... ១
- ◆ សន្តិភាពដ៏អាក្រក់មួយ៖ ប្រទេសថៃកំពុង..... ២
- ◆ កម្ពុជាត្រូវតែរក្សាការយកចិត្តទុកដាក់..... ៣

ផ្នែកឯកសារ

- ◆ សុខ សារី៖ សមាជិកមន្ទីរវរសេនាតូច..... ៥
- ◆ ទិត សៀន៖ សមាជិកមន្ទីរយោធនការ..... ៧

ផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រ និងការស្រាវជ្រាវ

- ◆ ជុង គឹមលាង៖ ជនរងគ្រោះដោយ ៣១ ហានិច្ច... ១៣
- ◆ ហ៊ុល ម៉ាលីស៖ ជនរងគ្រោះដោយ..... ១៧
- ◆ ស្មោះ ស៖ មិនបង់គិត ប៉ុន្តែការឈឺចាប់នៅ... ១៩
- ◆ វិន នៅ អតីតកងទ័ពជើងទឹកក្នុងរបបខ្មែរ.... ២១
- ◆ អណ្តូង៤០..... ២៤
- ◆ ជនជាតិភូមិ ខាងត្បូង និង ហ៊ុល ព័ន្ធបង្គោល នាក់ត្រូវបានកងទ័ពខ្មែរក្រហមសម្លាប់..... ២៧
- ◆ ទីតាំងភូមិសាស្ត្រតំបន់ដូងដៃលេងការវាយ.. ៣០
- ◆ ប្រាសាទតា ក្របីដែលថែទាំមធ្យម..... ៣៣
- ◆ គណៈប្រតិភូកាកបាទក្រហមកម្ពុជាផ្តល់អំណោយសម្រាលការលំបាកដល់ប្រជាជន..... ៣៦
- ◆ ប្រតិភូសាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល និងសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សាមកកាន់តំបន់..... ៤០
- ◆ មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ ចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាសមាហរណកម្ម កម្មវិធីវិនិយោគ.. ៤៣
- ◆ សិស្សវិទ្យាល័យ ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្តុលដ្យាម មកទស្សនកិច្ចផ្ទះសហគមន៍ជនជាតិភាគតិច.... ៤៥
- ◆ សិស្សានុសិស្សនៃវិទ្យាល័យអន្តរជាតិ ទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ «កុមារកម្ពុជា» ៤៨

ផ្នែកវេទិកាពិភាក្សាសាធារណៈ

- ◆ សិស្សចង់សិក្សាពីជម្លោះព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ.. ៥១

អ្នក កា មានតួនាទីជាមេបញ្ជាការកងកម្លាំងសេនាតូចទី១ កងកម្លាំងសេនាតូចទី៣ វរសេនាតូចលេខ៣៧/១ កងពលតូចអន្តរាគមន៍លេខ៧ កងពលតូចអន្តរាគមន៍លេខ៣ នៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ដែលតាំងពាក់កណ្តាលជីវិតមួយកងទ័ពថៃដែលព្យាយាមបង្កភាពតានតឹងនៅភូមិសាស្ត្រចំណុចភ្នំខ្លោច កាលពីថ្ងៃទី៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥។ (រូបថត៖ បណ្តាញសារព័ត៌មានកម្ពុជា)។

- ◆ សិស្សអនុវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ត្រពាំងប្រិយ មកទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ..... ៥៤
- ◆ ទេអគ្គី៖ គោលនយោបាយស្បៀងអាហារ.. ៥៦

ផ្នែកស្រាវជ្រាវរកគ្រួសារ

- ◆ អ៊ុំ ថាវី៖ សន្សំជីវិតឱ្យតែបានសំឡេងស្រុកខ្មែរ (តិចប៉ុណ្ណោះ)..... ៦០

រក្សាសិទ្ធិ

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា
អនុញ្ញាតឱ្យបោះពុម្ពផ្សាយដោយ
ក្រសួងព័ត៌មាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ប្រកាសទេសរដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌មាន
លេខ៣៧/៩៣.មប្រក
ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៨
រូបថតឯកសារ៖ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

ស្ទួនលេខនេះ ៖ ឆាន់ យូ, ឡុង ដានី, សុផ ថាណែ, រស់ សំពៅ, ស្រែង លីដា, មេក វិន, ឈុំ វ៉ា, ស្នា វិចិត្រ, ជេង ពន្យ៉ាវ៉ាស៊ី និង យី សុយី អ្នកនិពន្ធ និងស្រាវជ្រាវ៖ ម៉ែន សាណា សំ អ្នកបកប្រែ៖ លីម អ៊ុកឌី និង ជ័យ ចាន់ស៊ីណែត និងនាយកទូទៅ៖ សោម ប៊ុនថន ជំនួយការនិពន្ធនាយក៖ ង៉ាវ៉ាវ មេត្តា ក្រាហ្វិកកុំព្យូទ័រ៖ លី សេនស៊ុនី ឡា គ្រប់គ្រងការចែកចាយ៖ ឆេង រ៉េង

សេចក្តីក្លាហានពិតប្រាកដគឺជាភាពស្ងៀមស្ងាត់

នាង យូ

កងទ័ពកម្ពុជា ឈរកាន់គ្រាប់បែកតាំងជាមួយការកំរាមកំហែងឈ្លានពានព័ត៌មានទ័ពថៃ (បណ្តុះស្រាវជ្រាវមូលដ្ឋានស្ថាប័នស្រាវជ្រាវ)

សេចក្តីក្លាហានពិតប្រាកដគឺជាភាពស្ងៀមស្ងាត់ប្រកបដោយគុណធម៌មួយ ដែលស្ថិតនៅចន្លោះរវាងភាពខ្មាសអៀនខ្លះការទុកចិត្ត (ភាពកំសាន្ត) និងភាពសើៗ ឆ្ពោះមុខនៃប្រយ័ត្ន (ភាពកម្រើក) ។

សេចក្តីក្លាហានពិតប្រាកដគឺជាភាពស្ងៀមស្ងាត់ពីព្រោះវាជាលទ្ធផលកើតឡើងចេញពីកម្លាំងចិត្តដែលមិនឆ្ងល់ទ្រុឌទ្រោម និងការតាំងចិត្តដ៏មោះមុតដែលមិនពឹងផ្អែកលើថា៖ បុណ្យស័ក្តិ ឬក្មេងក្លាន។

សេចក្តីក្លាហានពិតប្រាកដគឺស្ថិតនៅចន្លោះរវាងចំណុចដូចគ្នាជាច្រើន ឆ្ពោះនៃធម្មជាតិរបស់មនុស្សចំនួនពីរគឺ៖ ភាពខ្មាសអៀនខ្លះការទុកចិត្ត និងភាពសើៗ ឆ្ពោះមុខនៃប្រយ័ត្ន។ ភាពខ្មាសអៀនខ្លះការទុកចិត្តគឺដូចជាភាពភ័យខ្លាច ភាពអសន្តិសុខ និងការធ្លាក់ទឹកចិត្ត។ ចំណែកឯភាពសើៗ ឆ្ពោះមុខនៃប្រយ័ត្នវាស្ថិតនៅជ្រុងម្ខាងទៀតនៃចំណុចដូចគ្នា

គ្នាដែលជ្រុលនិយម គឺខ្លះការប្រុងប្រយ័ត្ន ខ្លះការគិតគូរវែងឆ្ងាយ និងខ្លះការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះអ្នកដទៃ។ សេចក្តីក្លាហានដែលស្ថិតនៅចន្លោះគុណភាពទាំងពីរនេះគឺជាគុណធម៌មួយទុក្ខបំផុត ហើយវាមិនមែនសម្រាប់តែកងទ័ពប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏សម្រាប់ប្រជាជនជាទូទៅដែរ។

រីឯកងទ័ពកម្ពុជានៅក្នុងវីដេអូនេះបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់នូវសេចក្តីក្លាហានពិតប្រាកដដោយគុណធម៌មួយរបស់ស្មារតីអ្នកប្រយុទ្ធ យើងត្រូវតែអនុវត្តឱ្យបានល្អ ដោយមិនត្រឹមតែទទួលស្គាល់សេចក្តីក្លាហាននិងផ្តល់រង្វាន់ដល់រីករាលដាលនៃទ័ពប៉ុន្តែថែមទាំងដល់ជនស៊ីវិលដែលបានបង្ហាញនូវសេចក្តីក្លាហានក្នុងកាលៈទេសៈដ៏បំបាច់បែបនេះ និងសូម្បីតែនៅក្នុងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ព្រោះអ្នកទាំងនោះគឺជាកូនសម្រាប់ប្រទេសជាតិ។

សន្តិភាពដ៏អាស្រ័យ៖ ប្រទេសដែលកំពុងរលាយបែកបាក់ដូចឆ្នាំងដុត ហើយបែកបាក់នោះ គឺមិនមែនជារឿងសន្តិភាពទេ

នាង យូ

ប្រជាជននៅភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូរចំរើន ស្រុកអូរជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ រៀបចំបញ្ជីឈ្មោះសម្លេងមករស់នៅជុំវិញភូមិ
នៅភូមិចាន់ ស្រុកអូរជ្រៅ ដោយសារការបាញ់ប្រហារពីកងទ័ពថៃនៅថ្ងៃទី១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥
(បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

វាគឺពិតជាជាការលំបាកណាស់ក្នុងការស្វែងយល់ថា
តើរដ្ឋាភិបាល និងយោធាប្រទេសមួយដែលបានប្រកាស
អំពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្លួនចំពោះសន្តិភាពធ្វើសកម្មភាព
ហិង្សាយ៉ាងណាដែលស្រួល និងតំបែកបែបនេះ ប្រឆាំង
នឹងប្រទេសមួយផ្សេងទៀត ដោយផ្អែកលើបញ្ហាមិន
ដែលទំនងជាត្រូវបានដាក់តាំងពីច្រើនទសវត្សរ៍កន្លង
មកហើយ។

ការពន្យល់សមហេតុសមផលតែមួយគត់សម្រាប់
ការដកខ្លួនយ៉ាងអាស្រ័យ និងគួរការរំពឹងទុកពីកិច្ចព្រម
ព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងកូឡាឡាពួរ ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី

មួយនេះ គឺជារឿងជាក់ស្តែងដែលយោធា និង/ឬ
រដ្ឋាភិបាលប្រទេសថៃ មិនធ្លាប់មានចេតនាពិតប្រាកដ
ក្នុងការគោរពតាមកិច្ចព្រមព្រៀងតាំងពីដើមទី។

សន្តិភាពគឺពិតជាធុរស្រយនៅក្នុងពិភពលោក
នាពេលបច្ចុប្បន្នហើយយើងមិនត្រូវបណ្តែតបណ្តោយ
ឱ្យការស្វែងរកសន្តិភាពរបស់យើងប្រព្រឹត្តទៅដោយ
ឆឺតឆឡុយ រហូតដល់មើលរំលងនូវចេតនារវាង
ប្រហារយ៉ាងគំរើមរបស់ប្រទេសថៃ ដែលបង្កប្រើ
ប្រាស់សង្គ្រាមជាមធ្យោបាយដើម្បីសម្រេចគោលដៅ
ចាំបាច់របស់ខ្លួននោះឡើយ។

កម្មវិធីគ្រប់គ្រងធនធានឧស្សាហកម្មកសិកម្ម របស់ខ្លួនលើប្រទេសកម្ពុជា

នាង យុ

បង្កើន លទ្ធភាពនៃប្រទេសកម្ពុជា នៅខេត្តស្ទឹងត្រែង ប្រទេសកម្ពុជា (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

វាក៏ជាការសំខាន់ណាស់ដែលយើងត្រូវតែចងចាំ នូវពាក្យស្នើ កម្មវិធី សង្គ្រាមគ្រាន់តែជា នយោបាយ តាមរយៈមធ្យោបាយផ្សេងៗតែប៉ុណ្ណោះ។ មុនពេល ដែលប្រជាជនកម្ពុជាអាចឆ្លើយទៅ នឹងសំណួរអំពីវិធី សាស្ត្រនៃការត្រៀមខ្លួនដើម្បីប្រឆាំងទៅ នឹងប្រទេស ថៃដែលហាក់ដូចជាចង់បានដីម្ខាង ប្រដាប់អាវុធ, យើង ត្រូវស្វែងយល់ជាមុនសិន ថាតើគោលបំណងអ្វីខ្លះ ដែលប្រទេសថៃអាចសម្រេចបានតាមរយៈ សង្គ្រាម

ហើយអ្វីដែលធ្វើឱ្យសង្គ្រាម ទាក់ទងប្រទេសថៃជាជាង សន្តិភាព។

ជាការពិតណាស់, គោលបំណងពិតប្រាកដរបស់ ប្រទេសថៃគឺដើម្បីជោគជ័យក្នុងការទទួលបានដែន អធិបតេយ្យភាពរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងពង្រីកការ គ្រប់គ្រងកាន់តែខ្លាំងក្លាលើតំបន់ព្រំដែនរបស់ខ្លួន ជាមួយប្រទេសកម្ពុជា។ ប៉ុន្តែនេះគឺមិនមែនជាគោលដៅ តែមួយគត់នោះទេ ហើយមានហេតុផលដែលនាំឱ្យ

ជឿថាការទទួលបានទឹកដ៏គឺជា រោគសញ្ញានៃបញ្ហាធំ តែប៉ុណ្ណោះ។ ស្ថានភាពនយោបាយបច្ចុប្បន្ននៅក្នុង ប្រទេសថៃគឺជា ស្ថានភាពមួយដែលយើងអាចកត់ សម្គាល់បានថាជាការតស៊ូផ្ទៃក្នុងនិងអស្ថិរភាពដ៏ ធំធេង។ ជម្លោះដែលកំពុងកើតមានឡើងនេះបាន ឆ្លុះបញ្ចាំងពីការបែកបាក់គ្នាយ៉ាងជ្រាលជ្រៅរវាង ក្រុមឥស្សរជនយោធាអភិរក្សនិយម-រាជានិយម, ស្ថាប័នតុលាការដឹកនាំនគរទ្វីពល និងកម្លាំងប្រជាជន ដែលមិនពេញចិត្តនឹងស្ថានភាពរណីនាពេលបច្ចុប្បន្ន។

កម្ពុជាពិតជាអាចតស៊ូឆ្លើយតបទៅនឹងរោគ សញ្ញានៃបញ្ហាធំៗទាំងនេះ ប៉ុន្តែដើម្បីឆ្លងផុតបញ្ហា ខាងលើដោយពិតប្រាកដ កម្ពុជាត្រូវតែអនុវត្តភាពជា អ្នកដឹកនាំដោយយុទ្ធសាស្ត្រ និងរក្សាការយកចិត្ត ទុកដាក់របស់ខ្លួនលើបូសតល់នៃមូលហេតុ ជាជាង គ្រាន់តែជារោគសញ្ញានៃបញ្ហា។

បង្គោលព្រំដែនទឹកនៅខេត្តស្ទឹងត្រែង ប្រទេសកម្ពុជា ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

សុខ សារី ៖ សមាជិកមន្ទីរវេសសាក្សី ៧០៤ នៃកងពល៧០៣

មិន សាណាស់

កងទ័ពបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហមនៅលើសមរភូមិ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅក្នុងចម្លើយសារភាពរបស់សមាជិក សុខ សារី ឯកសារលេខ J00២៤៦ ផ្នែកទំព័រខាងមុខ មានចំណាត់ការរបស់សមាជិក ខុច គណៈមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ សរសេរឡើងវិញ កាន់កាប់កំលើដែលមាន ខ្លឹមសារថា៖ «បងជាទីគោរព! ខ្លឹមសារដែលវាសរសេរ នឹងខ្លឹមសារក្នុងខ្សែអាត់ខុសគ្នាបន្តិច៖

- អត្ថបទសរសេរនេះខ្លឹមសារល្អិតអំពីការដែល យើង អប់រំ និងសកម្មភាពប្រឆាំងបដិវត្តន៍ ផ្ទាល់ខ្លួនវា និងយើង។
- ខ្សែអាត់ដែលបានជូនបងហើយនោះ ល្អិតអំពី

សភាពការណ៍ដោះលែងអាដល់។ មិនសូវល្អិត រឿង យើង អប់រំ ដោយគោរព! ខុច ២៩-៧- ៧៧»។

ចំណែកចំណាត់ការសរសេរដោយអក្សរធំៗ នៅខាង ស្តាំផ្នែកខាងក្រោមបានសរសេរថា៖ «អត្ថបទនេះ សាមីខ្លួនអ្នកសរសេរដោយផ្ទាល់ដៃចប់នៅថ្ងៃទី៩- ៧-៧៧»។ ចម្លើយសារភាពរបស់ សុខ សារី គឺប្រើ ពេលតែពង្រីកប្លង់ឈ្មោះ ដោយចាប់ពីថ្ងៃទី៦ ដល់ ទី៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៧ ព្រមទាំងមានចុះហត្ថលេខាពី សុខ សារី ផ្ទាល់ និងអ្នកសួរចម្លើយឈ្មោះ មិត្ត ប៉ូ។

ខាងក្រោមនេះគឺជាចម្លើយសារភាពរបស់ សុខ សារី ក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃ៖

ថ្ងៃទី៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៧ ៖

សុខ សារី អាយុ២៣ឆ្នាំ (ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧) នៅ លីវ កើតនៅភូមិត្រពាំងបាត ឃុំត្រពាំងវែង ស្រុកដង្កោ តំបន់១៥ មានតួនាទីជាសមាជិកមន្ទីរ វរសេនាតូច៧០៤ ក្នុងកងពល៧០៣។ ពីកុមារភាព របស់ សារី រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៧ នៅជាមួយឪពុក ម្តាយ។ ដល់អាយុ១០ឆ្នាំ ទើបឪពុកម្តាយបញ្ជូនឱ្យទៅ រៀននៅសាលាវត្តភ្នំ ឃុំត្រពាំងវែង ស្រុកដង្កោ តំបន់១៥។ សុខ សារី រៀនបានរយៈពេលបួនឆ្នាំគឺ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៦៣ ដល់ ១៩៦៧ បានត្រឹមថ្នាក់ទី៤ ទើបឈប់រៀន។ ពេលឈប់រៀន សារី ក៏ត្រឡប់មក រស់នៅជាមួយឪពុកម្តាយហើយប្រកបមុខរបររកស៊ី ធ្វើស្រែ និងឡើងភ្នំភ្នំ។ សារី រស់នៅជាមួយឪពុក ម្តាយរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧២។

នៅថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧២ សារី សម្រេច ចិត្តចូលរួមក្នុងចលនាបដិវត្តន៍។ ស្ថិតក្នុងចលនា បដិវត្តន៍ដំបូង សារីបានទាក់ទងជាមួយឈ្មោះ សាវី មានតួនាទីជាគណៈស្រុក១៥៤ តំបន់១៥។ នៅពេល នោះចលនាបដិវត្តន៍ត្រូវឱ្យ សារី រស់នៅក្នុងកង ស្រុករយៈពេល៥ខែ។ បន្ទាប់មកទៀត អង្គការចាត់ តាំង សារីឱ្យទៅនៅក្នុងកងវរសេនាតូច១១៦ ដោយ ស្ថិតក្រោមការដឹកនាំពីឈ្មោះ ពិន, ម៉ាន់ និង វិត។ សារីរស់នៅក្នុងកងវរសេនាតូច១១៦ អស់រយៈពេល ជិត៦ខែ ទើបអង្គការចាត់តាំងគាត់មកនៅក្នុងភូមិ ភាគពិសេសរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៤។ ដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៧៤ អង្គការចាត់តាំង សារីឱ្យទៅនៅក្នុងកងសម្រុក (កងពលស្រួច) ដែលមានអ្នកដឹកនាំឈ្មោះ ហ៊ុយ, ហ៊ី និង រឿន។ ស្ថិតក្នុងកងសម្រុក សារី ចូលធ្វើការ ជាមួយកងស៊ើបការណ៍ ដែលមានលេខសម្គាល់ គឺ កងវរសេនាតូច១១៤៣។ អ្នកដឹកនាំក្នុងកង វរសេនាតូច១១៤៣មានឈ្មោះ ហ៊ី, រឿននិងឡើន។ សារី ត្រូវរស់នៅក្នុងកងវរសេនាតូច១១៤៣ រហូតដល់ អង្គការផ្លាស់ទៅជាវរសេនាតូច១៧០៤ វិញ។

លុះចូលមកដល់ថ្ងៃទី២៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧ ស្រាប់តែមានឈ្មោះ យឿន បានធ្វើការអប់រំ សារី អំពីបញ្ហាក្បត់ដើម្បីប្រឆាំងមាតិកាបស់អង្គការ។ កាលពីដំបូង សារី និង យឿន គ្រាន់តែមានការរាប់ អានគ្នាតែប៉ុណ្ណោះ ដល់ស្គាល់គ្នាយូរទៅ សារី ក៏មាន ចិត្តស្រឡាញ់ យឿន និងមានជំនឿលើ យឿន កាន់តែ ខ្លាំងឡើងៗ។ យឿន អតីតនៅវរសេនាតូច១៣១ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៦ ទើបអង្គការចាត់តាំងគាត់ឱ្យនៅ ក្នុងវរសេនាតូច១៧០៤។ រយៈពេលមួយខែ ក្រោយមក នៅថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៧ យឿន បានហៅ សារី និង មឿន នាទីយុទ្ធជននៅកងអនុ សេនាតូច១៤៣ មកធ្វើការណែនាំអំពីការងារ បដិវត្តន៍ ហើយសួរថា កាលពីរស់នៅក្នុងសង្គមចាស់ តើមានការលំបាកឬស្រួលយ៉ាងណាខ្លះ? យឿនបាន និយាយថា ការធ្វើការជួបបដិវត្តន៍យូរៗទៅ កាន់តែ មានការលំបាក ឡើងៗ និងគ្មានពេលឈប់សម្រាក។ ការរស់នៅមានការតឹងតែងជាងរស់នៅជាមួយ ឪពុកម្តាយ ការហូបអាហារត្រូវនៅជុំគ្នា និងគ្រប់ទី កន្លែងត្រូវមានការត្រួតពិនិត្យពីបដិវត្តន៍។ ថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៧ សារីបានជួបយឿនម្តងទៀតប៉ុន្តែ លើកនេះគឺ យឿន សុំឱ្យ សារី ជួយលាក់ការណ៍ពី បញ្ហាពិភាក្សាថ្ងៃមុន កុំឱ្យប្រាប់អ្នកណា ព្រោះប្រយ័ត្ន តែអង្គការដឹងនឹងស្លាប់ខ្លួនមិនខាន។ រឿងមួយទៀត យឿន បានសុំ សារី មិនឱ្យធ្វើការជិតស្និទ្ធជាមួយ មឿន ខ្លាំងពេក។ ព្រោះរឿងអ្នកដែលប្រឆាំងជាមួយ អង្គការបដិវត្តន៍មួយចំនួនត្រូវបានអង្គការចាប់ខ្លួន ដោយអ្នកទាំងនោះធ្វើសកម្មភាពខ្លាំងក្លាពេក។ ហេតុនេះ យឿន ស្នើសុំឱ្យនៅធ្វើការងារស្ងាត់ៗ ដើម្បី សម្របខ្លួនក្នុងបដិវត្តន៍ ខំកសាងខ្លួនក្នុងបដិវត្តន៍ គោលបំណងឱ្យអង្គការប្រកល់តួនាទីជាម្នាក់ៗ ថ្នាក់លើ គឺមានការឆ្ងាយស្រួលក្នុងការពង្រឹងកម្លាំង ក្បត់ឱ្យបានកាន់តែច្រើនជាងនេះ។

ថ្ងៃទី៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៧ ៖

នៅដើមខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៧ យឿន បានមក ជួបជាមួយ សារី ដើម្បីនិយាយពីកិច្ចការខំប្រឹង

កសាងខ្លួនចូលឱ្យជ្រៅក្នុងបដិវត្តន៍ដើម្បីពង្រីកកម្លាំងឱ្យបានច្រើន និងវាយបដិវត្តន៍ឱ្យឈ្នះតែម្តង។ ប្រសិនបើទទួលបានជោគជ័យក្នុងពេលទាំងក្រុមនឹងបានឡើងថ្កោលថ្កាន់ ឯហើយក្នុងកម្លាំងនេះ នឹងត្រូវរៀបចំរបបថ្មីមួយទៀត។ ចំណែករបបថ្មីយើងបានបញ្ជាក់ថា គឺត្រូវបង្កើតឱ្យមានផ្សារមានលុយចាយ និងអាចដើរហើរសប្បាយតាមគោលបំណងរបស់ប្រជាជន។ លុះពាក់កណ្តាលខែមេសា យើងបានមកសួរនាំ សារី ម៉ូនឡេត តើបានធ្វើសកម្មភាពអ្វីខ្លះហើយឬនៅ? តែ សារី បានតបថា មិនហ៊ានកសាងកម្លាំងឬធ្វើអ្វីឡើយ មានតែធ្វើសកម្មភាពខ្លួនឯងដូចជាអែបអបថ្នាក់លើ ខំធ្វើការងារតាមខ្សែភ្លើងពីដូចមួយទៅដូចមួយរហូតមានទំនាស់ជាមួយកម្មករ ពីរៀងតាមខ្សែភ្លើង។ ចំពោះ យើង វិញ គឺបានកសាងកម្លាំងបានម្នាក់ឈ្មោះ ខេន ដោយគ្រាន់តែនិយាយណែនាំពីការលំបាកក្នុងជួររបបដឹកនាំដែលបំបិទសិទ្ធិដើរហើរ និងរស់នៅដោយសេរីភាព។ ពេលនិយាយគ្នាចប់ សារី និងយើង នាំគ្នាមកកាន់កងពេល៧០៤ ទីតាំងមិត្ត ហ៊ុន មិត្ត ហិបានលើកឡើងថា ឥឡូវនេះ គឺឃើញតែ យើង និង សារី ទៅណាមកណាដើរតែពីរៗនាក់រហូត មិនដឹងថា គេនិយាយគ្នាត្រូវគ្នាយ៉ាងម៉េចខ្លះ? ប៉ុន្តែយើងបានតបថា គេរកតែមនុស្សចេះស្រឡាញ់គ្នា និងចេះសាមគ្គីគ្នាទាំងពីរហើរ។

បន្ទាប់ពី ហិបានសួរនាំរួច យើងបាននិយាយទៅកាន់ សារី ឱ្យប្រយ័ត្ន បើសិនជាត្រូវជួបថ្នាក់លើ គឺធ្វើជាមិនសូវរាក់ទាក់រួចពីនោះ យើង ដាក់ដែនការពារចំណុចឱ្យ សារី ចុះអនុវត្តមានដូចជា៖ ១) ត្រូវបំផុសយុទ្ធជនឱ្យខ្ជិលធ្វើការ និងដើរហើរសេរី។ ២) បំផុសយុទ្ធជនឱ្យទំនាស់ជាមួយកម្មករ និង ៣) ត្រូវរក្សាការសម្ងាត់ឱ្យបានដាច់ខាត។ ដែនការទាំងបីចំណុចខាងលើ ដំបូងៗ សារី មិនហ៊ានយកទៅបំផុសយុទ្ធជនឱ្យធ្វើទេ គឺមានតែអនុវត្តដោយខ្លួនឯង ដូចជាដើរហើរសេរីមិនប្រាប់កម្មករណា ខាងលើ ពេលឃើញមិត្តធ្វើការ សារី ដើរគេចចេញពេលអង្គការឱ្យសន្សំសំបែទឹកភ្លើង គឺ សារី ប្រើប្រាស់ខ្លះខ្លាយៗ ដល់ពេលថ្នាក់លើចែកបាយឱ្យយុទ្ធជន សារីបានលួចលាក់ទុកជក់ខ្លួន

ឯង។ សកម្មភាពទាំងនេះ យើង នៅតែបន្តឱ្យ សារី ធ្វើបន្ថែមទៀតប៉ុន្តែកុំឱ្យអង្គការថ្នាក់លើចាប់អារម្មណ៍ពីបញ្ហាក្បត់ទាំងនេះ។

ថ្ងៃទី៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៧ ៖

នៅចុងខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៧ យើង បានកោះហៅ សមាជិកកងពល៧០៤ ដែលធ្លាប់បានចូលរួមសកម្មភាពក្បត់ចំពោះអង្គការឱ្យមកប្រជុំ។ ក្នុងពេលប្រជុំ យើង បាននិយាយថា អង្គការថ្នាក់លើកំពុងឱ្យគ្រប់កងអនុសេនាទាំងអស់ពិនិត្យ និងសម្រិតសម្រាំងពួកសមាសភាពមិនល្អ ដែលនៅក្នុងកងពល៧០៤ ឱ្យស្អាត។ ហេតុនេះ សូមឱ្យសមាជិកទាំងអស់ផ្អាកសកម្មភាពមួយរយៈពេលខ្លីសិន ហើយខំកសាងខ្លួន ដើម្បីកុំឱ្យអង្គការសង្ស័យ។ ពេលប្រជុំចប់ យើង ប្រកាសឈ្មោះអ្នកដែលចូលរួមសកម្មភាពក្បត់កងពល៧០៤ ឱ្យគ្រប់គ្នាបានដឹងដូចជា៖ ១) ឆ័ត្រ នាទីជាអនុសេនាតូច នៅអនុសេនាធំលេខ៤៣។ ២) ឆ័ត្រ នាទីជាមេក្រុម នៅអនុសេនាធំលេខ៤២។ ៣) ឆ័ត្រ នាទីជាអនុក្រុម នៅអនុសេនាធំលេខ៤២។ ៤) ហ៊ុន នាទីជាមេពួក នៅអនុសេនាធំលេខ៤៣។ ៥) សៀ នាទីជាមេពួក នៅកងអនុសេនាធំលេខ៤៣។ ៦) ទិត្យ នាទីជាមេពួក នៅកងអនុសេនាធំលេខ៤៣។ ៧) មឿន នាទីជាយុទ្ធជន នៅកងអនុសេនាធំលេខ៤៣។ ៨) ខេន នាទីជាមេពួក នៅកងអនុសេនាធំលេខ៤៣។ ៩) មឿន នាទីជាមេពួក នៅកងអនុសេនាធំលេខ៤៣ និង ចុងក្រោយគឺ សារី ផ្ទាល់ដែលជាសមាជិកមន្ទីរវេសនាតូចលេខ៧០៤។ ឈ្មោះដែលបានប្រកាសខាងលើ គឺសុទ្ធតែស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ យើង ផ្ទាល់ ប៉ុន្តែក្នុងមកមិនដែលបានជួបជុំគ្នាឡើយ។ ចំណែកសកម្មភាពក្បត់ចំពោះអង្គការគឺមានភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នា អ្នកខ្លះក៏រាយការណ៍ អ្នកខ្លះទៀតក៏មិនដែលបានរាយការណ៍។

ការសម្រិតសម្រាំងរបស់អង្គការនៅតែបន្តឡើងឥតឈប់ឈរ។ ដល់ ក៏ត្រូវអង្គការចាប់ខ្លួនក្រោយការចាប់ខ្លួនរបស់ ដល់, សមមិត្ត ប៉េង ឡើង

បាននិយាយទៅកាន់ដល់ ហាមសរសេររាយការណ៍ ជូនថ្នាក់លើជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយខ្លួនមិនដូច្នេះទេ ដល់ នឹងស្លាប់ជាមិនខាន ព្រោះសមមិត្ត ពិន័យបានប្រគល់ ដល់ មកក្រោមការចាត់ចែងរបស់ខ្លួន។ បន្ទាប់មក សមមិត្ត ប៉េង ឡុង បានឱ្យ សារី រៀបចំក្រដាស សម្រាប់ ដល់ សរសេរចម្លើយសារភាព។ នៅថ្ងៃទី៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៧ ដល់ ក៏បានសរសេរចម្លើយ សារភាពមកដល់ឆ្នាំ១៩៧៩ រួច សារី ក៏ប្រមូល ឯកសារទាំងនោះយកទៅជូន ប៉េង ឡុង។ ក្រោយពី ប៉េង ឡុង អានខ្លឹមសាររួច ក៏និយាយថា រឿង ដល់ ជាប់ប្រាក់នេះមិនស្រួលទេ គង់មានថ្ងៃណាមួយ សម មិត្តបងៗវាយ ដល់ ខ្លាំង និងឆ្លើយដាក់យើងមិនខាន។

នៅថ្ងៃទី៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៧ សារី យក ក្រដាសឱ្យ ដល់ សរសេរចម្លើយសារភាពបន្ត។ ដោយ ពិន័យបានផ្តាំ សារី ឱ្យប្រាប់ ដល់ សរសេរអំពី ខ្សែទាក់ទងក្នុងកងពល៧០៣។ ដល់ បានសរសេរ ឈ្មោះ សៀន និង ចៅ ជាហេតុនាំឱ្យ ប៉េង ឡុង កាន់ តែខឹង និងវាយដុំ ដល់ បន្ថែម។ ក្រោយមកទៀត សារី បានលួចប្រាប់ ដល់ ឱ្យហែករបង លួសជាប់

បង្អួចកុកផ្នែកខាងលិច ហើយ សារី ថែមទាំងដាក់ សោរបងទុកក្រោមជញ្ជាំង រួចក៏ដើរទៅដេកនៅផ្ទះ ខាងលិចជាមួយសមមិត្តឯទៀត។ ម៉ោង២កន្លះយប់ ទើបមានសមមិត្តមកដាស់ សារី ថា ដល់ បានរួចខ្លួន បាត់ហើយ។ ឮដូច្នេះក៏នាំគ្នាដើររកទាំងអស់គ្នា។ ដល់ ព្រឹកឡើង ប៉េង ឡុង បានប្រាប់ សារី ឱ្យទៅចាក់ន្លែង វិញ។ ដល់ សារី មកដល់កន្លែងវិញលែងទទួលបាន ដំណឹងអ្វីទាំងអស់ រហូតអង្គការចាប់បានដល់ បានវិញ ហើយក៏ចាប់ សារី និងឱ្យសរសេរចម្លើយសារភាព រហូតដល់ថ្ងៃទី៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៧។

កំណត់ចំណាំ៖ អត្ថបទនេះដកស្រង់ចេញពី ឯកសារចម្លើយសារភាពលេខ J00២៤៦ រាល់ ចម្លើយសារ ភាពរបស់អ្នកទោសទាំងអស់នៅមន្ទីរ សន្តិសុខស-២១ សុទ្ធតែឆ្លងកាត់ការបង្ខិតបង្ខំ និង ធ្វើទារុណកម្មយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរពីកងសួរចម្លើយរបស់ ខ្មែរក្រហម។ ដូច្នេះយើងមិនអាចសន្និដ្ឋានបានថា ចម្លើយសារភាពរបស់ សុខ សារី ពិតប្រាកដឬ យ៉ាងណានោះទេ។

កងទ័ពបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហមនៅសមរភូមិ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ទិច សៀន ៖ សមាជិកបន្ទីរយោធាសាធារណៈ តំបន់២៣ ភូមិភាគបូព៌ា ២០៣

ជាតិរដ្ឋ មេត្តា

កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីមាតិកាដឹកនាំរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ខ្ញុំឈ្មោះ ទិច សៀន ភេទប្រុស អាយុ៣៣ឆ្នាំ (ឆ្នាំ១៩៧៨) កើតនៅភូមិគោគពៅ ឃុំបារាំង ស្រុកចន្ទ្រា តំបន់២៣ ភូមិភាគបូព៌ា។ ឪពុកខ្ញុំឈ្មោះ ទិច ជៀវ នឹងម្តាយឈ្មោះ ខៀវ ផង់។ ពេលខ្ញុំអាយុ៧ឆ្នាំ ឪពុកម្តាយខ្ញុំស្លាប់ចោលខ្ញុំ។ ខ្ញុំមករស់នៅជាមួយបងស្រីខ្ញុំឈ្មោះ ទិត រៀម។ នៅឆ្នាំ១៩៩៤ បងស្រីរបស់ខ្ញុំបានឱ្យខ្ញុំចូលរៀននៅ សាលាបឋមសិក្សាឃុំបារាំង ស្រុកចន្ទ្រា ពីថ្នាក់ទី១ ដល់ ថ្នាក់ទី៧ (សង្គមចាស់) ។ នៅឆ្នាំ១៩៦០ ខ្ញុំបានឈប់រៀនមកនៅជួយរកស៊ីធ្វើស្រែជាមួយបងស្រី។ នៅឆ្នាំ១៩៦២

បងស្រីខ្ញុំបានឱ្យខ្ញុំទៅរៀននៅ សាលាចំរើនវិជ្ជាក្រុងភ្នំពេញ។ ខ្ញុំចូលរៀនថ្នាក់ទី៦ ដល់ថ្នាក់ទី៩ ហើយឈប់រៀន ហើយត្រឡប់មកនៅផ្ទះជាមួយបងស្រីនៅបារាំងវិញ។

នៅឆ្នាំ១៩៦៤ ខ្ញុំរៀនកាត់ដេរនៅ សាលាជួតុត្តក្រុងភ្នំពេញ អស់រយៈពេល១ឆ្នាំ។ នៅឆ្នាំ១៩៦៦ ខ្ញុំចេញពីសាលាកាត់ដេរ បានទិញម៉ាស៊ីនដេរ១គ្រឿងរកស៊ីកាត់ដេរនៅបារាំងជាមួយបងស្រី។ នៅឆ្នាំ១៩៦៧ បងស្រីរៀបចំឱ្យខ្ញុំមានប្រពន្ធឈ្មោះ គង់ សៀង ដែលជាអ្នកភូមិជាមួយគ្នា។ នៅឆ្នាំ១៩៦៩

ខ្ញុំទទួលបានការអប់រំពីឪពុកធំខ្ញុំឈ្មោះ ជួន សារឿន គឺជា អតីតខ្មែរក្រហម បច្ចុប្បន្នប្រធាន ឡឡើង ស្រុកមាន ជ័យថ្មី។ នៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៦៩ ឪពុកធំបានរៀបចំពិធី ចាត់តាំងរូបខ្ញុំចូលជាសមាជិកបក្សពលករ មានតា ម៉ុ ឡុច អតីតខ្មែរក្រហម ប្រធានរោងចក្រក្រឡឹងតំបន់ ២៣ គឺជាអ្នកទទួលបាន និងមាន តាសែម អតីត ក្រហម បច្ចុប្បន្នគឺជាសមាជិកស្រុកចន្ទ្រា គឺជាអធិបតី ទទួលស្គាល់ ហើយក្នុងពេលនោះគាត់បានប្រគល់ ភារកិច្ចឱ្យខ្ញុំទទួលខុសត្រូវកម្មវិធីឱ្យបានច្រើន។

នៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧០ ក្រោយរដ្ឋប្រហារ អង្គការចាត់តាំង តាសារឿន តា ឡុច និងតាសែម ឡើងទទួលជាគណៈស្រុកចន្ទ្រា។ នៅឆ្នាំ១៩៧១ តាសារឿន បានយកខ្ញុំមកនៅជាមួយ ហើយគាត់ ចាត់តាំងខ្ញុំឱ្យទទួលប្រធានមន្ទីរស្រុកចន្ទ្រា។ នៅ ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧២ តាសារឿន តា ឡុច និង តាសែម បានចាត់តាំងខ្ញុំទទួលសមាជិកស្រុកចន្ទ្រា។ ខ្ញុំកសាងកម្មវិធីបានចំនួន៥ នាក់ គឺ សេត សារួន អតីតជា ទាហាន បច្ចុប្បន្នគឺជាប្រធានកងដលិត ឃុំ ទួលស្ពឺ, នួន ផែង អតីតអ្នករកស៊ីជំនួញចូលស្រុក យួន បច្ចុប្បន្នប្រធានយោសនាការ ស្រុកចន្ទ្រា, កើត ហែន អតីតអ្នកធ្វើស្រែ និងបច្ចុប្បន្នគឺជាសមាជិក សេដ្ឋកិច្ចស្រុកចន្ទ្រា, ថាច់ ចាង ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម បច្ចុប្បន្នគឺជាសមាជិក ក្រសួងពេទ្យ ស្រុកចន្ទ្រា, ពៅ រិត គឺជាយុទ្ធជនសេដ្ឋកិច្ចស្រុកចន្ទ្រា។

នៅដើមឆ្នាំ១៩៧៤ ខ្ញុំកសាងកម្មវិធីបាន៤ នាក់ គឺ១) សាម៉េត អតីតសិស្សថ្នាក់ទី៣ បច្ចុប្បន្ន កម្មាភិបាលកសិកម្មស្រុកចន្ទ្រា ២) សូ ម៉ា អតីត ជាងកាត់សក់ បច្ចុប្បន្នកងការពារមន្ទីរស្រុកចន្ទ្រា, ហង់ ជឿន អតីតអ្នកធ្វើស្រែបច្ចុប្បន្ន សមាជិក ៣) សហករណ៍ នៅភូមិដូនទៃ ឃុំទួលស្ពឺ ៤) ឡើន អតីតធ្វើស្រែ បច្ចុប្បន្នប្រធាននិរសារស្រុកចន្ទ្រា។ ក្រោយពីបានកសាងហើយខ្ញុំរាយការណ៍ឱ្យ តាសា រឿន ហើយបានប្រជុំចាត់តាំងបញ្ចូលជាកម្មវិធីនៅ

លើផ្ទះ តាសារឿន។ នៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៤ តាសារឿន តា ឡុច និង តាសែម ចាត់តាំងខ្ញុំឱ្យទទួល ផ្នែកកងទ័ពស្រុកចន្ទ្រា។ នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៤ បង សូ ឬ អ៊ុក សារ៉ាន លេខតំបន់២៣ ឱ្យកងទ័ព ស្រុកទាំងអស់ ឡើងសហការវាយឈ្នួលនៅបន្ទាយ ស្វាយរៀងឱ្យជាប់។

នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ នៅពេល រំដោះបន្ទាយស្វាយរៀង ខ្ញុំ, សំបាន់, សុណាន និង ហ៊ុន ឆាក បាននាំគ្នាទៅដុតបំផ្លាញគ្រាប់ នៅផ្ទះ ស័ក្តិ៤ ឆេះខ្ទេចខ្ទី។ នៅខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្ញុំ និង តាសារឿន តា ឡុច ត្រូវបែកការណ៍ដោយសារ ប្រព្រឹត្តិឧសសីលធម៌លើនារី៣នាក់ នៅមន្ទីរស្រុក មានឈ្មោះ នារី សាបុល, សាដាត និងនារីសារ៉ាន ហើយនារីទាំង៣នាក់នេះដឹកថ្នាំសម្លាប់ខ្លួន។ ខ្ញុំ, តា សារឿន និង តា ឡុច ត្រូវបង សូ ដកសិទ្ធិ តាសារឿន និង តា ឡុច ត្រូវបង សូ ដកដាក់នៅមន្ទីរតំបន់២៣ ហើយខ្ញុំ ត្រូវបង សូ ដកដាក់មន្ទីរអប់រំយោសនា ការតំបន់២៣។ ពេលនោះខ្ញុំត្រូវដាច់ខ្សែអស់ និង មិនអាចចេញចូលទៅណាមកណាបាន ហូតដល់ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៧ បងសូ បានដោះលែងខ្ញុំពី កន្លែងអប់រំ ហើយគាត់បានយកខ្ញុំមកនៅជាមួយ និង អប់រំខ្ញុំឱ្យធ្វើជានិរសារសម្លាប់សត្វសម្រាប់ រត់សំបុត្រទៅទាក់ទងយួន។ ក្រោយពីបងសូ អប់រំ និងដាក់ភារកិច្ចឱ្យខ្ញុំហើយ បងសូ បានចាត់តាំងខ្ញុំ ឱ្យឡើងទទួលនាទីសមាជិកមន្ទីរក្រសួងយោសនា តំបន់២៣។ បងសូ បានទទួលនាមខ្ញុំធ្វើការទាក់ទង ជាមួយ ហៃ ជុត ហៅ បងរុំថ្នាំ អតីតបួស បច្ចុប្បន្ន ប្រធានយោសនាការ តំបន់២៣, បងសាម៉េ ប្រធាន មន្ទីរក្រសួងយោសនាការ តំបន់២៣, បងសំរឿន អនុ ប្រធានក្រសួងយោសនាការ តំបន់២៣, បងញ៉ែវ សមាជិកក្រសួងយោសនាការ តំបន់២៣។ នៅខែ មិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៧ បងសូ ហៅក្រុមខ្ញុំមកប្រជុំ រៀប ចំសម្ភារ និងស្បៀងទុកដើម្បីធ្វើរដ្ឋប្រហារ វាយ

នៅពាក់កណ្តាលខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៧ បងស្កុ
បានឱ្យខ្ញុំយកសំបុត្រ ឱ្យយួនឈ្មោះ ភាមដាង ម្ចាស់

នៅពាក់កណ្តាលខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៨ បងស្កុ
បានឱ្យយកសំបុត្រមួយទៅបងសំអន ឱ្យបងសំអន
យកទៅឱ្យ ប្រជ្រៀង ក្នុងខ្លឹមសារសំបុត្រ បងស្កុ ឱ្យ

បែបជៀស រៀបចំទីតាំងយូរលំដាប់នៃ២៣ទៀត និង មានបង្គំដែនទឹកនៃកងពលរបស់អង្គការបោះនៅ។ ដើមខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៨ អង្គការបានដកបងស្ក ពី តំបន់២៣ ឱ្យទទួលខុសត្រូវតំបន់២៤វិញ។ មុន គាត់ចេញទៅ បងស្ក បានឱ្យខ្ញុំយកសំបុត្រមួយទៅ ឱ្យបងសំអន បន្តយកឱ្យ បែបជៀស។ ក្នុងសំបុត្រ បងស្ក ប្រាប់ បែបជៀស ថា គាត់ត្រូវអង្គការដកទៅ តំបន់២៤ហើយមានការអ្វីទាក់ទងជាមួយ បងកូន។ នៅថ្ងៃទី១៥ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៨ បងរុំឱ្យបានឱ្យខ្ញុំទៅ ហៅ បងសំអន មកជួនគាត់នៅមន្ទីរយោធាសាធារណៈ តំបន់២៣។ ពេលដែល បងសំអន មកបងរុំឱ្យ និង បងសាក ទៅជួប បងកូន នៅមន្ទីរតំបន់ ហើយ បង

កូន លើកឡើងថាជៀសអ្វីៗខ្ញុំក្តាប់មិនបានទេ។ រំលង បានមួយថ្ងៃនៅថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៨ អង្គការ ចាប់ខ្លួនខ្ញុំតែម្តង។

កំណត់ចំណាំ៖ អត្ថបទនេះដកស្រង់ចេញពី ឯកសារចម្លើយសារភាពលេខ D១៥១៤៦ រាល់ ចម្លើយសារភាពរបស់អ្នកទោសទាំងអស់នៅមន្ទីរ សន្តិសុខស-២១ សុទ្ធតែឆ្លងកាត់ការបង្កិតបង្កំ និង ធ្វើទារុណកម្មយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរពីកងស្តារចម្លើយរបស់ ខ្មែរក្រហម។ ដូច្នេះយើងមិនអាចសន្និដ្ឋានបានថា ចម្លើយសារភាពរបស់ ទិត សៀន ពិតប្រាកដឬ យ៉ាងណានោះទេ។

កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមនៅតាមមន្ទីរ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ថ្មី គីមលាង ៖ ជនរងគ្រោះដោយធាហានថែ ព័ន្ធយកដួរ និង ដី នៅភូមិព្រៃចាន់

ដូច ជាតិ

ថ្មី គីមលាង ភេទប្រុស អាយុ៥៥ឆ្នាំ មានប្រពន្ធ ឈ្មោះ ហ៊ុល ម៉ាលីស អាយុ៥៣ឆ្នាំ មានកូនចំនួន ៣នាក់ (ស្រី២) មានស្រុកកំណើតនៅភូមិខ្នាចរមាស ឃុំខ្នាចរមាស ស្រុកបរវេល ខេត្តបាត់ដំបង បច្ចុប្បន្ន រស់នៅភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូរជ័យនៃ ស្រុកអូរជ័យ ខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ។ ឪពុករបស់គីមលាង ឈ្មោះ ថ្មី ជន ធ្វើឈូបភូមិ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមបាញ់សម្លាប់ក្នុងរបប សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា។ ចំណែកម្តាយស្លាប់ ដោយសារជំងឺក្នុងសម័យរដ្ឋកម្ពុជា។ គីមលាង មាន បងប្អូនចំនួន៦នាក់ (ស្រី២នាក់) ហើយ គីមលាង គឺជា កូនទី២។ ខាងក្រោមគឺជាការរៀបរាប់របស់ គីមលាង ៖

ថ្មី គីមលាង អាយុ៥៥ឆ្នាំ សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិព្រៃចាន់ ឃុំ អូរជ័យនៃ ស្រុកអូរជ័យ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។
(បណ្តុះសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ដើមឆ្នាំ១៩៧៩ ក្រុមគ្រួសារខ្ញុំបានចេញពីភូមិ កំណើតមកនៅជំរំជនភៀសខ្លួនអ្នកតស៊ូ (ជំរំណាងចាន់ ចាន់) ដោយសារមិនមានអគ្គិសនីផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារ។ ចំណែកជនភៀសខ្លួន ដែលមកស្នាក់នៅជំរំណាង ចាន់ចាន់មួយចំនួនផ្សេងទៀតគិតថា ប្រទេសខ្មែរ គ្មានសុវត្ថិភាពដោយសាររៀតណាមចូលមកដល់ ទឹកដីខ្មែរ ហើយប្រជាជនមកដល់ជំរំណាងចាន់ចាន់ ក៏អាចរំលត្រឡប់ទៅស្រុកកំណើតវិញ ឬក៏អាច សម្រេចចិត្តចុះឈ្មោះទៅរស់នៅប្រទេសទីបី។

ជំរំណាងចាន់ចាន់ មានទីតាំងស្ថិតនៅក្នុងដីខ្មែរ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្នទីតាំងជំរំណាងចាន់ចាន់គឺភូមិថ្មីរបស់ ប្រទេសថៃ។ ភូមិថ្មីរបស់ប្រទេសថៃមានចម្ងាយ ប្រហែល៤គីឡូម៉ែត្រប៉ែកខាងលិចភូមិជោគជ័យ ដែលធាហានថែចូលមកដាក់បន្ទាបលូស ហ៊ុមព័ទ្ធជុំវិញ និងដីរបស់អ្នកភូមិកាលពីថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០២៥កន្លងទៅ។ ជំរំណាងចាន់ចាន់មានអូរមួយ

នៅប៉ែកខាងលិច ខ្ញុំធ្លាប់លេងទឹកអូរនោះ។ ខ្ញុំ និង ជនភៀសខ្លួនដទៃទៀតស្នាក់នៅប៉ែកខាងត្បូងអូរ។ ចំណែកទីតាំងនៅ ខាងជើងអូររួមមានកន្លែងដែល អង្គការសហប្រជាជាតិបើកអគ្គិសនីស្បៀងដល់ ជនភៀសខ្លួនភេទស្រី, មានមន្ទីរពេទ្យ, សាលារៀន ជាដើម។ នៅក្នុងបរិវេណជំរំណាងចាន់ចាន់ រួមមាន ផ្ទះរបស់ជនភៀសខ្លួនធ្វើអំពីកូនឈើ ឬស្បូវ ប្រកបស្បូវ ឬតង់ពណ៌ខៀវ។ សីស្សទៅរៀនពេលព្រឹកមិនបបរ ហូប ចំពោះខ្ញុំអត់បានចូលរៀនទេ ប៉ុន្តែទៅសាលា ដើម្បីបើករបប នំក្រូច នំកង់ ស្ករគ្រាប់ជាដើម។ ជនភៀសខ្លួននៅជំរំណាងចាន់ចាន់មានចំនួនរាប់ម៉ឺន នាក់ ប៉ុន្តែមិនមានបង្កនៃអនាម័យ ជនភៀសខ្លួនបាន បត់ជើងតូច ធំ នៅតាមកម្ពុជាត្រពេញភ្នែករកន្លែង រស់នៅធ្វើឱ្យជនភ្លេចមិនល្អដល់ជនភៀសខ្លួនដែល

កងទ័ពថៃដាក់កង់ឡាន និងវាយលួសបន្ទាញ់ជារបស់ពួកយួន និងដីប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូរថ្មីជាន់ ស្រុកអូរជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។ (បណ្ណ សារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ស្នាក់នៅក្បែរៗនោះ។ ពេលយប់ ឡើងប្រជាជនដុតភ្នំភ្លើង ពេលមួយនោះ ខ្ញុំបានចេញទៅបត់ជើងធំស្រាប់តែមាននរណាម្នាក់ចោលដំបងត្រូវក្បាលខ្ញុំ បណ្តាលឱ្យហូរឈាមសន្ទប់មួយកន្លែង និងមានស្នាមដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ជំរំណាងចាន់ថា សំអាតទំហំប្រមាណជាង១គីឡូម៉ែត្របួនជ្រុង។

បើតាមខ្ញុំស្គាល់មេដឹកនាំនៅជំរំណាងចាន់ថា សំរួមមាន៖ ឈ្មោះលោកដន, លោកឈុត, យាយកាដុមសាក់។ ជំរំណាងចាន់ថា សំដាក់កន្លែងប្រជាជនខ្មែរដែលភៀសខ្លួនស្នាក់នៅ ចំណែកកងទ័ពប្រចាំការនៅប៉ែកខាងត្បូងដែលមានចម្ងាយប្រមាណ២គីឡូម៉ែត្រពីជំរំណាងចាន់ថា សំ។

អំឡុងពេលខ្ញុំនៅជំរំណាងចាន់ថា សំ ខ្ញុំបានឮពីផ្នែកលើការរត់ពន្ធទំនិញ ដែលខាងថៃដឹកមកដោះដូរនៅជំរំណាងចាន់ថា សំ និងមានអង្គការសហប្រជាជាតិយូអិលប្រូ ដែលប្រធានឈ្មោះ វ៉ូប៊ែរ អង្គការយូអិលប្រូបានដឹកទំនិញច្រើនប្រភេទផ្តល់ឱ្យជនភៀសខ្លួនដូចជា

ប្រាក់មុន សំណាញ់ ស្បៀងអាហារ ស្រូវ អគ្គិសនី ពាក់ទឹកប្រើប្រាស់ ពីព្រោះ ទឹកអូរកខ្វក់ដឹកមិនកើត ដោយសារលាមក ទឹកនោម មនុស្ស សត្វ គឺរស់នៅចម្រុះគ្នា។ ជំរំណាងចាន់ថា សំរួមមានគ្រួសារ ៣ ហា ន និងប្រជាជនភៀសខ្លួនរស់នៅជាមួយគ្នា។

ប្រជាជនខ្មែរនៅជំរំណាងចាន់ថា សំ និងជំរំណាងចាន់ថ្មី អាចធ្វើដំណើរ ឡើងទៅដោះដូរទិញប្តូរអីវ៉ាន់ថៃនៅកន្លែងទំនប់ដើមពោធិ៍។ ខ្ញុំធ្លាប់ទៅលក់បាយជាមួយម្តាយនៅកន្លែងទំនប់ដោះដូរទំនិញហើយដីនៅកន្លែងទំនប់ដើមពោធិ៍ គឺជាដីរបស់ខ្មែរទាំងអស់។ ប្រជាជនថៃធ្វើស្រែនៅ ខាងលិចទំនប់ ចំណែកជនភៀសខ្លួននៅជំរំណាងចាន់ថា សំស្ថិតនៅ ខាងកើតទំនប់។

នៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៨១-១៩៨២ កងទ័ពវៀតណាមចូលមកវាយបែកជំរំណាងចាន់ថា សំ ខ្ញុំ និងគ្រួសាររត់មកនៅ ទួលកោកស៊ូង។ ខែវិសាខ ឆ្នាំក្រៀង ប្រជាជនខ្មែររត់គ្រប់ទំនប់ដើមពោធិ៍ចូលដល់ដីថៃត្រូវបាន ៣ ហា នថៃបាញ់ខ្មែរស្លាប់ជាច្រើននាក់ ខ្ញុំបាន

ឃើញផ្ទាល់ភ្នែក។ ចម្ងាយពីជំរំណាងចាន់ចាស់ទៅទំនប់ដើមពោធិ៍ មានប្រមាណ៤ គីឡូម៉ែត្រ។ ពេលនោះ មានយន្តហោះ ថៃមួយ ត្រៀមបានធ្លាក់ ដោយសារកងទ័ពវៀតណាមបាញ់ទម្លាក់។ ជនភៀសខ្លួនបានចាកចេញពីជំរំណាងចាន់ចាស់ទាំងអស់ មានតែយាយម្នាក់កត់មិនព្រមចាកចេញ គាត់បានលើកស្រូវដាក់ជុំវិញខ្លួន ហើយដេកបំបាំងកណ្តាល។ វៀតណាមចូលមកដល់ជំរំមិនបានធ្វើអ្វីយាយម្នាក់នោះទេ។ ប្រជាជននៅក្នុងជំរំនាំគ្នាដាក់ឈ្មោះ យាយនោះថា យាយវិត ដោយសាររាងកាយរបស់គាត់ស្គមស្គាំង។ គ្រាប់ផ្លែឈើចម្ងាយធ្លាក់នៅជុំវិញ ប៉ុន្តែយាយវិត អត់មានរបួសស្នាមពីអំបែងគ្រាប់ឆ្អើយ។

ខ្ញុំ និងគ្រួសារស្នាក់នៅគោកស្ទឹងបានរយៈពេលពីរសប្តាហ៍ ម្តាយខ្ញុំនាំទៅរស់នៅកូនដំរី។ ម្តាយខ្ញុំធ្វើកូនខ្ទមតូចមួយ សម្រាប់ដាំបាយឱ្យកូនៗ ហូប។ ចំណែកម្តាយខ្ញុំបានរត់ពន្ធចុះឡើងពីខ្នែរទៅថៃ និងពីថៃមកខ្នែរ។ ចំណែកជីតា និងម្តាយមីងខ្ញុំបានផ្លាស់មកជំរំណាងចាន់ថ្មី (ជំរំណាងចាន់ទី២ ឬជំរំព្រៃចាន់) និងបានបន្តទៅរស់នៅជុំវិញអ៊ីដាង ដើម្បីឡើងទៅកាន់ប្រទេសទី៣។ ម្តាយខ្ញុំអត់បានទៅប្រទេសទី៣ទេ គឺនៅចាំបើកអគ្គិសនីឬសម្ភារផ្សេងៗនៅជំរំណាងចាន់ចាស់។ កន្លែងជំរំណាងចាន់ចាស់មានផ្សារមួយឈ្មោះ ផ្សារចំការក ស្ថិតនៅក្បែរជំរំណាងចាន់ចាស់។ ពេលនោះ ប្រធានជំរំណាងចាន់ចាស់ និងថ្មីមានឈ្មោះ លោកឈុត និងលោកដន។ នៅឆ្នាំ១៩៨២ គ្រួសារខ្ញុំបានត្រឡប់ទៅរស់នៅស្រុកកំណើតនៅភូមិខាចរមាសវិញ។

បន្ទាប់មកប្រជាជនខ្នែរចាកចេញពីជំរំណាងចាន់ពីជំរំណាងចាន់ចាស់ ជំរំណាងចាន់ថ្មីជំរំវិទ្យុសន និងជំរំជនភៀសខ្លួនក្នុងដីខ្នែរដទៃទៀត ថៃបានចាប់ផ្តើមធ្វើផ្លូវគ្រួសខ្មៅ និងធ្វើទំនប់នៅ ខាងលិចប្រាសាទស្តុកកក់ជិតស្ថិតក្នុងដីខ្នែរទៀត។ ខ្ញុំធ្លាប់បានឃើញបង្គោលឡាក់ធំមានសរសេរអក្សរខ្មែរម្ខាង និងអក្សរថៃម្ខាងស្ថិតនៅ ខាងលិចប្រាសាទស្តុកកក់ធំ។

ពេលខ្ញុំមានអាយុ១៨ឆ្នាំ បានចូលធ្វើទាហាននៃរបបរដ្ឋកម្ពុជារហូតដល់បោះឆ្នោតសកលឆ្នាំ១៩៩៣ ទើបឈប់។ ខ្ញុំបានរៀបការនៅឆ្នាំ១៩៩០។ នៅឆ្នាំ១៩៩៣ បងថ្មីខ្ញុំធ្វើជាប៉ូលីសនៅឃុំអូររំដង ច្រាប់ឱ្យខ្ញុំនិងគ្រួសារមករកស៊ីនៅអូររំដងព្រោះជាកន្លែងដោះដូរទំនិញខ្មែរ-ថៃ។ ខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តទិញដីនៅភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូររំដង និងមករកស៊ីពីរនាក់ប្តីប្រពន្ធ ដោយទុកកូនពីរនាក់ឱ្យម្តាយភ្ញាក់មើលថែនៅភូមិខាចរមាស។ ដំបូងខ្ញុំទិញដីធ្វើផ្ទះរស់នៅ ដីរបស់ខ្ញុំទំលុំមុខសាលាបឋមសិក្សាព្រៃចាន់។ បន្ទាប់មកបានទិញដី និងធ្វើផ្ទះរស់នៅ និងដាំដំណាំនៅកន្លែងដែលទាហានថៃដាក់បន្ទាបស្នូល ហ៊ុមព័ន្ធយកនេះ។

យប់ថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ ខ្ញុំនិងគ្រួសារបានជម្លៀសចេញពីភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូររំដងស្នាក់នៅវត្តចាន់ស៊ី ក្នុងស្រុកអូរជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។ នៅរសៀលថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ ទាហានថៃបានវាយកម្ទេចបន្ទាយ និងប៉ុស្តិ៍យាមរបស់ទាហានខ្មែរនៅភូមិព្រៃចាន់។ នៅថ្ងៃទី២៧ ទាហានថៃបន្តវាយកម្ទេចបន្ទាយ និងប៉ុស្តិ៍យាមរបស់ទាហានខ្មែរនៅភូមិជោគជ័យ ដែលចម្ងាយប្រមាណ៧ គីឡូម៉ែត្រពីភូមិព្រៃចាន់។

នៅថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ ខ្ញុំនិងគ្រួសារត្រឡប់មកផ្ទះនៅភូមិព្រៃចាន់វិញ។ បន្ទាប់សភាពការណ៍បានស្ងប់ស្ងាត់ រហូតដល់ថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៥ ទើបខ្ញុំឃើញទាហានថៃចូលមកដាក់បន្ទាបស្នូលនៅភូមិជោគជ័យ និងថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៥ ទាហានថៃបន្តដាក់បន្ទាបស្នូលនៅភូមិព្រៃចាន់។ ទាហានថៃបានដាក់បន្ទាបស្នូល ហ៊ុមព័ន្ធផ្ទះខ្ញុំអ្នកភូមិ៥ខ្នងផ្ទះ និងដីស្រែចម្ការរបស់អ្នកភូមិចំនួន២០នាក់ទៀត។ ឥឡូវនេះ ទាហានថៃ ចូលមកនៅផ្ទះប្រជាជនខ្មែរ ចម្ងាយពីកន្លែងខ្ញុំអង្គុយចំនួន១០០ម៉ែត្រ។ នៅថ្ងៃទី១៤ និង១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៥ ទាហានថៃយកកាមេរ៉ា សុវត្ថិភាពមកដាក់នៅផ្ទះអ្នកភូមិឈ្មោះ ផល ដែលមានចម្ងាយប្រហែល១០០ម៉ែត្រពីផ្ទះរបស់ខ្ញុំ។ ថ្ងៃបន្ទាប់ ទាហានថៃបន្តដាក់កាមេរ៉ា

សុវត្ថិភាព និងព័ន្ធស្វ័យពាណិជ្ជកម្មនៅកន្លែងល្អសប្បុរស
ក្បែរផ្ទះខ្ញុំបន្ថែមទៀត។ កងកម្លាំងថែរក្សាមាន
ទាហានឈូកខ្មៅ ទាហានជើង និងកងនគរបាលបាន
ចុះឈ្លាតវាលថ្ងៃមានចម្ងាយប្រមាណ៣០០ម៉ែត្រពី
ផ្ទះប្រជាជនខ្មែរនៅភូមិព្រៃចាន់។ ទាហានថែបន្តយក
គ្រឿងចក្រមកធ្វើផ្លូវចាក់គ្រួសខ្មៅ សាងសង់បង្គោល
ភ្លើងចូលមកក្នុងចម្ងាយប្រហែល៤០ម៉ែត្រទៀតនឹង
ដល់មុខផ្ទះខ្ញុំ។

ខ្ញុំយល់ឃើញថា បញ្ហានេះកើតឡើងចេញពី
ប្រទេសថៃដែលដណ្តើមអំណាចគ្នា បានមកបង្កជា
សង្គ្រាមជាមួយប្រទេសកម្ពុជា ចង់បានទឹកដីខ្មែរ។
ថៃមិនគោរពច្បាប់អន្តរជាតិ ដោយវាសំដែងព្រំដែន
ជាឯកភាពភាគី មិនបានផ្តល់ដំណឹង និងបានបង្កជា
បញ្ហាដល់ប្រទេសកម្ពុជា។ ខ្ញុំធ្លាប់ធ្វើជាយោធា ខ្ញុំ
មានការឈឺចាប់ ទឹកភ្នែកហូរចង់ខ្សោះពីខ្លួន។ នៅ

ពេលរាជរដ្ឋាភិបាលប្រាប់ឱ្យប្រាំដើម្បីស្វែងរកដំណោះ
ស្រាយដោយសន្តិវិធី។ ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា
ឆ្នាំ២០២៥ ខ្ញុំ និងក្រុមគ្រួសារសុខចិត្តអត់ធ្មត់ មាន
ថ្ងៃខ្លះភ្លៀង ខ្យល់ ទឹកកកនាចេញពីក្រុងម៉ោង១២។

ជាចុងក្រោយខ្ញុំសំណូមពរដល់ថ្នាក់ដឹកនាំរួម
មាន សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន និងសម្តេចបហា
បវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត ព្រមទាំងអង្គការសហប្រជា
ជាតិ និងប្រទេសមានអំណាចក្នុងពិភពលោក ជួយ
ដោះស្រាយរឿងប្រទេសថៃកំពុងឈ្លានពានប្រទេស
កម្ពុជា ធ្វើបាបប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា ប្រើអំពើហិង្សា
គ្រប់រូបភាពដូចជាបាញ់ជំពាមកៅ ស៊ី គ្រាប់បែកផែនដី
បង្កៀវ ទឹកភ្នែក គ្រាប់កាំភ្លើងជីវជាដើម។ ចំណែកភាគី
កម្ពុជាខំប្រឹងអត់ធ្មត់ មិនហ៊ានតបត ដើម្បីគោរពបទ
ឈប់បាញ់។

វត្តព្រៃចាន់ស្ថិតនៅក្នុងភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូរបីជាន់ ស្រុកអូរជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។ (បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ហ៊ុល ម៉ាលីស ៖ ជនរងគ្រោះដោយធាហានថៃ ព័ទ្ធយកផ្ទះ និង ដី នៅភូមិព្រៃចាន់

ដូច ជាតិ

ខ្ញុំឈ្មោះ ហ៊ុល ម៉ាលីស ភេទស្រី អាយុ៥៣ឆ្នាំ មានស្រុកកំណើតភូមិខ្នាចរមាស ឃុំខ្នាចរមាស ស្រុកបរវេល ខេត្តបាត់ដំបង បច្ចុប្បន្នខ្ញុំរស់នៅភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូរចំរាង ស្រុកអូរជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។ ខ្ញុំមករស់នៅភូមិព្រៃចាន់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៣។ ប្តីខ្ញុំឈ្មោះ ថុន គឹមលាង អាយុ៥៥ឆ្នាំ (អតីតប្រធានភូមិព្រៃចាន់)។ ខ្ញុំមានកូនចំនួន៤នាក់ (ស្រី២)។ សព្វថ្ងៃខ្ញុំលក់ដូរ ដូចជាការហូបបាយ គុយទាវ ចំណែកប្តីជាកសិករ។

មុនពេលខ្ញុំមករស់នៅភូមិព្រៃចាន់មានប្រជាជនមករស់នៅភូមិព្រៃចាន់ឃុំអូរចំរាង ស្រុកអូរជ្រៅ មុនខ្ញុំជាច្រើនគ្រួសារ។ បច្ចុប្បន្នភូមិព្រៃចាន់មានប្រជាជនចំនួន១១០គ្រួសារ ប្រធានភូមិព្រៃចាន់ឈ្មោះ ពៅ ហឿន។ ភូមិព្រៃចាន់ ជាអតីតជំរំណាងចាន់ថ្មី ចម្ងាយពីជំរំថ្មីទៅជំរំវិទ្យុសែនដែលមានប្រាសាទស្តុកកក់ធំប្រហែល៤គីឡូម៉ែត្រ ហើយប្រាសាទស្តុកកក់ធំ ជាប្រាសាទរបស់ខ្មែរ ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្នថែក្របក្រង។ បង្កើនលក្ខណៈលេខ៤៣ មានចម្ងាយប្រហែល៤គីឡូម៉ែត្រពីភូមិព្រៃចាន់។

ដំបូងខ្ញុំ និងគ្រួសារមករស់នៅ និងសង់ផ្ទះនៅទល់មុខសាលាបឋមសិក្សាព្រៃចាន់ ប៉ុន្តែដោយសារផ្ទៃដីមានទំហំតូចចង្អៀត ខ្ញុំផ្លាស់មកទិញដីនៅកន្លែងនេះ (បច្ចុប្បន្នដី ផ្ទះ ត្រូវថែដាក់បន្ទាន់)។ ទំហំដីខ្ញុំមានក្បែរ៦០ និងបណ្តោយ២៥០ មានដំណាំពេញផ្ទៃដី ដូចជាដើមស្វាយ ដើមទៀប ដូង ក្រូច ដើមប្រេងខ្យល់ជាដើម។

ថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ ទាហានថៃបើក

ហ៊ុល ម៉ាលីស អាយុ៥៣ឆ្នាំ សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូរចំរាង ស្រុកអូរជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។ (បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

រថក្រោះមកឈរជើងនៅផ្ទះគ្រួសារខ្មោច ដែលមានចម្ងាយប្រមាណ៧០០ម៉ែត្រពីផ្ទះខ្ញុំ។ រថក្រោះថៃតម្រៀបគ្នានៅក្បែរភូមិព្រៃចាន់ ភ្នំយប់នោះខ្ញុំមិនបានស្នាក់នៅភ្នំភូមិទេ គឺត្រូវជម្លៀសខ្លួនចេញពីភូមិទៅកាន់វត្តចាន់ស៊ី ភ្នំស្រុកអូរជ្រៅ។ ប្រជាជនភូមិព្រៃចាន់ ជម្លៀសចេញពីភូមិទាំងយប់ទៅកាន់វត្តចាន់ស៊ី។

ដល់ថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ ទាហានថៃវាយកម្ទេចបន្ទាយទាហានខ្មែរ។ ថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ខ្ញុំត្រូវប្រគល់ភូមិព្រៃចាន់ចូលមករស់នៅភ្នំផ្ទះវិញ។ ចំណែកអ្នកភូមិខ្លះ ត្រូវប្រគល់ផ្ទះ ខ្លះទៀតមិនទាន់ហ៊ានត្រឡប់មកផ្ទះ ខ្លាចថែទម្លាក់គ្រាប់បែក។

ថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៥ ទាហានថៃចូលមកដាក់បន្ទាន់លើភូមិព្រៃចាន់ ឃុំអូរចំរាង ស្រុក

អ្នកជ្រៅ ដោយបានហ៊ុមព័ទ្ធយកដូច្នេះចំនួន៦ខ្នង (ដូច្នេះ ចំនួន៣ និងដូច្នេះលើចំនួន៣) និងដីស្រែចម្ការមាន ចំនួន២០គ្រួសារ។

កាលមុនពេលមានជម្លោះ ប្រដាប់អាវុធរវាង ថៃ និងកម្ពុជានៅចន្លោះថ្ងៃទី២៤ ដល់២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ ដី និងដូច្នេះប្រជាជននៅភូមិត្រពាំងនំ មិន ដែលមានទំនាស់ជាមួយថៃ ឡើយ។ អ្នកភូមិអាស្រ័យ ដល់ដោយការដាំដំណាំលើដីនេះ កន្លងមកជា ធម្មតា។ ប្រសិនបើដីនេះជាដីថៃច្បាស់ជាភាគីថៃមិន អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកភូមិត្រពាំងនំអាស្រ័យដល់ទេ ប៉ុន្តែ បន្ទាប់ពីមានជម្លោះ ប្រដាប់អាវុធកើតឡើង ភាគីថៃ ចូលមកដាក់បន្ទាបល្អសព្វផ្ទះ និងដីប្រជាជន។

ទាហានថៃដេញប្រជាជនខ្មែរនៅភូមិត្រពាំងនំ ដោយស្រែកប្រាប់ប្រជាជនខ្មែរថា សូមប្រជាជនខ្មែរ ចាកចេញពីភូមិត្រពាំងនំ ដើម្បីទាហានថៃធ្វើការ។

ទាហានថៃ ជាច្រើននាក់ចូលមករាវមិនតាមផ្លូវដែល បន្ទាប់មកប្រជាជនភាគីខ្មែរទើបទាហានថៃដាក់បន្ទា បល្អសព្វផ្ទះ ប្រសិនបើខ្ញុំ និងប្រជាជនភូមិ មិនភាគីច្បាស់ជាទាហានថៃដាក់បន្ទាបល្អសព្វតាម កណ្តាលភូមិតែម្តង។

ខ្ញុំពិបាកចិត្ត និងមានអារម្មណ៍សោកស្តាយដូច្នេះ និងដីខ្ញុំខ្លាំងណាស់។ ខ្ញុំសូមឱ្យសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន និងសម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត រួម ទាំងអន្តរជាតិជួយឱ្យភាគីថៃដកបន្ទាបល្អសព្វព្រំដែន និងដីរបស់ខ្ញុំ និងអ្នកភូមិដទៃទៀត ដើម្បីឱ្យយើងខ្ញុំ បានមករស់នៅក្នុងផ្ទះធម្មតាវិញ។ ខ្ញុំគ្មានសុំអ្វីច្រើន ទេ គឺចង់បានតែដី និងដូច្នេះ ជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំ ព្រោះដី មានប្លង់ត្រឹមត្រូវ។ ខ្ញុំគិតថា ទាហានថៃដាក់បន្ទាបល្អស ដើម្បីលួចដីខ្មែរ។

ក្មេងៗដែលជាកូនចៅរបស់អ្នកភូមិត្រពាំងនំកំពុងអង្គុយលេងដីនៅខាងមុខរបងល្អសបន្ទាដែលកងទ័ពថៃព័ទ្ធយកដូច្នេះ និង ដីឪពុកម្តាយ និងយាយតារបស់ខ្លួនស្ថិតនៅក្នុងភូមិត្រពាំងនំ ឃុំអូរថ្មីជាន់ ស្រុកអូរជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ស្នេហា : មិនចង់គិត ប៉ុន្តែការឈឺចាប់នៅតែ មិនអាចបំភ្លេចបាន

មិន សាណាស់

«ម៉ែមិនចង់គិត ប៉ុន្តែការឈឺចាប់នៅតែមិនអាចបំភ្លេចបាន» ឃ្លានេះគឺជាកម្រង់ចេញពីតារាងស្នេហាស្នេហាមិត្ត ភ្នំពេញការយល់ឃើញរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម អំពីដល់ប៉ះពាល់នៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងសុខភាពរបស់ជនគ្រោះឈ្មោះ ស្នេ ស ផ្កាល់។ ក្នុងចំណុចទីបួននៃសំណួរទាក់ទងនឹងស្ថានភាពជំងឺផ្លូវចិត្ត ស្នេ ស បាននិយាយរៀបរាប់រឿងរ៉ាវឆ្លងកាត់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ទាំងសំឡេងឱកឱ្យលទ្ធផលទៅកាន់កូនស្រីរបស់ខ្លួនឈ្មោះ រីត សារី ដែលជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្តកម្ពុជា នៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាថា «ម៉ែនៅតែនឹកឃើញពីសកម្មភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ អង្គការខ្មែរក្រហមផ្តល់ការងារឱ្យធ្វើច្រើនហួសពីកម្លាំង និងមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរជាងក្មេងដទៃទៀត ខណៈខ្លួនម៉ែនៅតូចមួយតែប៉ុណ្ណោះ»។ អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម ក្នុងនាមជាម្តាយឪពុក ជីដូន ជីតា បានបន្តការបែករំលែករឿងរ៉ាវក្នុងរបបខ្មែរក្រហមទៅកាន់កូនចៅ ឬក្មេងជំនាន់ក្រោយ ហើយពិតជាមានសារសំខាន់ក្នុងការសិក្សារៀនសូត្របន្តការចងចាំពីរបបដ៏ឈោរឈាយ និងចេះរៀនសូត្រពីអតីតកាលដើម្បីចូលរួមទប់ស្កាត់កុំឱ្យកើតមានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នាពេលអនាគត។

ក្នុងរំពូកថានៅក្នុងឆ្នាំ២០២១ ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពនៃការបិទខ្ទប់សាលារៀន និងហាមឃាត់ប្រជាជនក្នុងតំបន់មិនឱ្យមានការធ្វើដំណើរចេញចូលពីតំបន់មួយទៅតំបន់មួយទៀត ដោយសារការរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ហេតុនេះ សិស្សនិស្សិតនៅទូទាំងប្រទេស ត្រូវបានឈប់សម្រាកពីការសិក្សាតាម

ស្នេ ស អាយុ៦០ឆ្នាំ (២០២១) សព្វថ្ងៃរស់នៅក្នុងភូមិទី៥ ឃុំស្វាយឃ្លាំង ស្រុកក្រូចឆ្មារ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

វិទ្យាល័យ ឬសាកលវិទ្យាល័យ រួចត្រឡប់ទៅកាន់ស្រុកកំណើតរៀងៗខ្លួនវិញ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានបង្កើតគម្រោងមួយក្នុងឆ្នាំ២០២០ ស្តីពីការលើកកម្ពស់សិទ្ធិ និងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងវិញនូវស្ថានភាពសុខភាពរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម។ គម្រោងនេះ មិនត្រឹមតែជួយស្តារឡើងវិញនូវសុខភាពផ្លូវចិត្តជនគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហម ឱ្យទៅពិនិត្យសុខភាពនៅតាមមន្ទីរសម្រាកព្យាបាលឯកជននៅក្នុងសហគមន៍នោះទេ ថែមទាំងផ្តល់ជូនជាការងារស្ម័គ្រចិត្តដល់យុវជន

ជំនាន់ក្រោយបានសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ដល់នៅតាមភូមិជ្វាបុរស ហាមមន្ទីរសំនេរ។ លើសពីការសិក្សាអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រសង្គមនិស្សិត អាចទទួលបានប្រាក់ទប់ត្រូវសម្រាប់ទ្រទ្រង់ការ សិក្សារបស់ខ្លួន។

តាមរយៈការងារស្ម័គ្រចិត្តកម្ពុជា នៃគម្រោង សុខភាពរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ស្ទើរ ៦០ឆ្នាំ កើតនៅភូមិ-ឃុំស្វាយឃ្លាំង ស្រុក ក្រូចឆ្មារ ខេត្តកំពង់ចាម។ សព្វថ្ងៃរស់នៅក្នុងភូមិទី៥ ឃុំស្វាយឃ្លាំង ស្រុកក្រូចឆ្មារ ខេត្តក្រចេះឃ្លាំង ទើបមាន ឱកាសផ្តល់បទសម្ភាសន៍អំពីបទពិសោធន៍ជីវិតដែល ធ្លាប់ឆ្លងកាត់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដល់កូនស្រីរបស់ គាត់ឈ្មោះ វ៉ែត សារីរ័ បទសម្ភាសន៍នេះមាន លក្ខណៈពិសេសព្រោះជាការចែករំលែកប្រវត្តិសាស្ត្រ ខ្មែរក្រហមទៅដល់កូនចៅរបស់គាត់ផ្ទាល់។ ស្ទើរ ស បាននិយាយរៀបរាប់អំពីបំណងដែលគាត់មិនអាច បំភ្លេចបានក្នុងរបបខ្មែរក្រហមថា៖ ដំបូងកងទ័ពខ្មែរ ក្រហមបានបង្ខំដើម្បីសក្រមគ្រួសាររបស់គាត់ឱ្យចាក ចេញពីភូមិកំណើត ដោយម្នាក់ៗគ្នាទាំងស្រុងដើរ ទៅតាមផង។ កងទ័ពខ្មែរក្រហមបានដាក់ក្រមគ្រួសារ គាត់ឱ្យរស់នៅក្នុងវត្តកញ្ចក់ (វត្តពោធិ៍ព្រែក) ស្ថិត នៅស្រុកក្រូចឆ្មាររយៈពេល១ខែ ប៉ុន្តែឱ្យពួករបស់ គាត់ និងបងប្អូនប្រុសៗកងទ័ពបំបែកឱ្យទៅរស់នៅ កន្លែងផ្សេងទៀត។ ទោះបីជាកងទ័ពខ្មែរក្រហមមិន បានឱ្យស្ទើរ ស និងក្រមគ្រួសារទៅធ្វើការងារធ្ងន់ធ្ងរតែ របបអាហារក៏អង្គការមិនបានផ្តល់ឱ្យគ្រប់គ្រាន់ឡើយ។

មួយខែកន្លងផុតទៅក្រមគ្រួសារ ស្ទើរ ស ត្រូវ អង្គការចាត់តាំងឱ្យទៅរស់នៅ ខាងភូមិកំពង់ក្របី ឃុំ ព្រែកអាជី ស្រុកក្រូចឆ្មារ។ នៅពេលនោះគឺប្រជាជន រស់នៅក្នុងភូមិកំពង់ក្របី ត្រូវអង្គការប្រែក្លាយឱ្យរស់ នៅរួម និងហូបរួមឬហៅថា សហករណ៍។ ក្រោយមក អង្គការបានបំបែកសមាជិកក្នុងគ្រួសារ ស្ទើរ ស ឱ្យ ទៅធ្វើការតាមការដ្ឋានផ្សេងៗខ្លួន។ ស្ទើរ ស នៅចាំ បានថា រដូវប្រមូលផលស្រូវរួច អង្គការក៏ចាប់ ដើម្បីសក្រមគ្រួសារគាត់ឱ្យ ឆ្លើងទុកដរ ដើម្បីជិះ

ទៅ ខាងស្រុកស្ទឹងត្រែង រួចត្រូវសម្រាកក្រោមដើម មែសាកមួយរយៈ រង់ចាំរទេះគោមកដឹកបន្លំទៅ វត្តស្រែវាល។ ស្ទើរ ស រស់នៅក្នុងវត្តស្រែវាលបាន មួយរយៈ អង្គការចាប់ផ្តើមដើម្បីសក្រមគ្រួសារគាត់ ឱ្យទៅរស់នៅក្នុងភូមិស្នាក់សរិញ ព្រោះត្រូវការ កម្លាំងសម្រាប់ធ្វើការងារបង្កបង្កើនផល។ ពេលរស់ នៅ ទីតាំងថ្មីអង្គការបានជ្រើសរើសក្មេងៗក្នុងភូមិឱ្យ មើលថែគោ ឬឃ្មុលគោក្នុងម្នាក់ត្រូវថែគោមួយ នឹម។ ហេតុនេះ ស្ទើរ ស ត្រូវនៅមើលការខុសត្រូវ ចិញ្ចឹមគោ ដូចជា ច្រូតស្មៅ និងដាក់ទឹកឱ្យគោជា ប្រចាំ។ ភូមិស្នាក់សរិញ គឺជាភូមិដែលឆាប់កើតមាន ជំងឺគ្រុនចាញ់។ ហេតុនេះឱ្យពួករបស់ ស្ទើរ ស ក៏ធ្លាក់ ខ្លួនឈឺគ្រុនចាញ់។ ដោយសារមានជំងឺឱ្យពួក ស្ទើរ ស ត្រូវអង្គការដកហូតរបបអាហារប្រចាំថ្ងៃ។ ស្ទើរ ស ឃើញឱ្យពួកស្រែកយាន ក៏រត់ទៅរកខ្វារក្តាមយកមក ស្ងោរឱ្យឱ្យពួកហូប។ អង្គការឃើញ ស្ទើរ ស ស្ងោរ ក្តាមក៏ចោទគាត់ថាគេបំបែកការងារ រួចទះពីរដៃ និង ចាប់ចងស្លាបសេកយកទៅរោងបាយសហករណ៍។ បន្ទាប់មក អង្គការបានបង្ខំឱ្យពួក ស្ទើរ ស ទាំងកំពុង មានជំងឺឱ្យធ្វើជម្រកស្រូវរហូតដល់ស្លាប់។

ស្ទើរ ស រស់នៅ និងដំណាំនៅ ខាងក្រោយផ្ទះដើម្បីទ្រទ្រង់ ជីវភាពគ្រួសារ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

រិន នៅ អតីតកងទ័ពជើងទឹកក្នុងរបបខ្មែរក្រហម

ដូច ជាតិ

រិន នៅ អាយុ៦៨ឆ្នាំ សព្វថ្ងៃរស់នៅក្នុងផ្ទះឃុំកក់ ស្រុកបសេដ្ឋ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ខ្ញុំឈ្មោះ រិន នៅ អាយុ៦៨ឆ្នាំ កើតនៅក្នុង ពងទឹក ឃុំសំរោង ស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ។ សព្វថ្ងៃ រស់នៅក្នុងផ្ទះឃុំកក់ ស្រុកបសេដ្ឋ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ ខ្ញុំមានឪពុកឈ្មោះ រិន ហុន (ស្លាប់) និងម្តាយឈ្មោះ ញ៉ាន ចែម (ស្លាប់)។ ខ្ញុំមានបងប្អូនចំនួន៦នាក់ ក្នុងនោះមានប្រុស៥នាក់។ ខ្ញុំមានប្រពន្ធឈ្មោះ អ៊ុម ខន អាយុ៦៩ឆ្នាំ ក្រោយរៀបការយើងមានកូនស្រីចំនួន៣នាក់។

កាលពីក្មេងខ្ញុំរៀនបានត្រឹមថ្នាក់ទី១០ពីស្ថាប័ន ចាស់ នៅ សាលាបឋមសិក្សាវត្តដូកជ្រូ ស្ថិតក្នុង ឃុំសំរោង ស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ។ នៅក្នុង ឆ្នាំ១៩៧០ ខ្ញុំបានឈប់រៀនភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីមានព្រឹត្តិការណ៍រដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ

ចំណែកលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូបានត្រឡប់ទៅស្រុកកំណើត រៀងៗខ្លួន។ ក្រោយពីឈប់រៀន ខ្ញុំបន្តរស់នៅជាមួយ ឪពុកម្តាយ និងជួយធ្វើស្រែ និងយូរ លកោ-ក្របីឪពុក ម្តាយ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ខ្ញុំឃើញកម្មាភិបាល ខ្មែរក្រហមចូលមកយោសនា និងគ្រប់គ្រងក្នុងភូមិ ហើយចាប់ផ្តើមបែងចែកប្រជាជនឱ្យធ្វើស្រែជាក្រុម ប្រវាស់ដៃ (ក្រុមគ្រួសារនីមួយៗក្នុងក្រុមប្រវាស់ដៃ បានជួយធ្វើស្រែគ្នាទៅវិញទៅមក និងប្រមូលផល ដាក់តាមផ្ទះរៀងៗខ្លួន)។ កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមបាន ធ្វើការយោសនាក្នុងចំណោមប្រជាជន និងយុវជន-យុវនារីឱ្យជឿជាក់និងចូលរួមក្នុងចលនាខ្មែរក្រហមឱ្យ បានគ្រប់គ្រប់ៗគ្នា។

នៅឆ្នាំ១៩៧៧ ខ្ញុំមានអាយុ១៦ឆ្នាំ ត្រូវបាន

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ទឹកថាគំនាំឱ្យចូលធ្វើកងឈ្មួញខ្មែរ ក្រហមប្រចាំនៅឃុំសំរោង។ ខ្ញុំ និងកងឈ្មួញដទៃ ទៀតមានការកិច្ចដើរយាមការពារសន្តិសុខនៅក្នុង ឃុំសំរោងរយៈពេលមួយខែ ទើបប្រធានកងឈ្មួញ ឃុំសំរោងបញ្ជូនខ្ញុំទៅធ្វើកងទ័ពខ្មែរក្រហមប្រចាំនៅ ស្រុកត្រាំងកក។ ប្រធាន និងអនុប្រធានកងទ័ពស្រុក ត្រាំងកកមានឈ្មោះ តាហេង និង ហន។

នៅឆ្នាំ១៩៧៤ ខ្ញុំ និងកងទ័ពស្រុកត្រាំងកក ទាំងអស់ត្រូវបានខ្មែរក្រហមបញ្ជូនទៅចូលរួមក្នុង កងពលទ័ពនៃក្រុមភាគនិរតី។ ប្រធានកងពលទ័ពមាន ឈ្មោះ មាសមុត។ ខ្ញុំស្ថិតនៅក្នុងកងអនុសេនាធំលេខ ៣៧ ចំណុះឱ្យកងវរសេនាតូចលេខ៤ និងកងវរសេនា ធំលេខ២២ នៃកងពលទ័ព។ ប្រធានកងអនុសេនាធំ លេខ៣៧ មានឈ្មោះ សារ៉ុំ។ ចំណែកប្រធានកង វរសេនាតូចលេខ៤ មានឈ្មោះ ហន។ នៅពេលនោះ កងទ័ពនៃកងពលទ័ពបានធ្វើប្រតិបត្តិការវាយ ទាហាន នៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរតាមផ្លូវជាតិលេខ៤ នៅ ម្ដុំត្រឡប់កាប់កង់ ស្រែខ្ពង់ និងដោះកញ្ចប់ជាដើម។

នៅដើមឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្មែរក្រហមបានចាប់ផ្ដើមដាក់ ទិសដៅវាយសម្រុកចូលកាន់កាប់ទីក្រុងភ្នំពេញ។ នៅពេលនោះ ខ្ញុំត្រូវមេបញ្ជាការផ្លាស់ឱ្យចូលទៅក្នុង អង្គភាពកងទ័ពពិសេសរបស់កងពលទ័ព និងបាន វាយចូលទីក្រុងភ្នំពេញតាមទិសខាងជើងផ្លូវជាតិ លេខ៤ តាមភ្នំតាពង និងម៉ុងចិន (ផ្លូវខ្មោចចិន) ស្ថិត នៅខាងជើងកំបូល។ ខណៈពេលកំពុងប្រយុទ្ធជាមួយ ទាហានលន់ នល់ នៅម្ដុំកំបូល ខ្ញុំបានរងរបួសត្រង់ដង ខ្នង និងដៃ។ បន្ទាប់មក កងទ័ពខ្មែរក្រហមបានដឹកខ្ញុំ ទៅព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យនៅអមលាវី ស្រុកម្ព័ង ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ដែលត្រូវព្យាបាលខ្លួនប្រហែលមួយខែ។

នៅពេលកងទ័ពខ្មែរក្រហមចូលកាន់កាប់ទីក្រុង ភ្នំពេញថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្ញុំបានទទួល បញ្ជាពីមេបញ្ជាការឱ្យឈរជើងនៅកំពង់សោម។ នៅ ក្រាបបួងអង្គភាពរបស់ខ្ញុំបានបោះទីតាំងនៅព្រលាន យន្តហោះកងកេង កំពង់ដៃរាម និងជ្រូកលើក្នុងក្រុង កំពង់សោម។ បន្ទាប់មក អង្គភាពកងពិសេសរបស់ខ្ញុំ និងកងវរសេនាតូចលេខ៣ និង៤ មានចំនួនប្រមាណ

៥០នាក់បានទទួលបញ្ជាឱ្យទៅឈរជើងប្រចាំនៅលើ កោះតាង។ នៅពេលនោះ ខ្ញុំ និងកងទ័ពមួយចំនួន បានធ្វើដំណើរដោយនាវាចម្បាំង (PGF) ឆ្ពោះទៅ កាន់កោះតាង។ ចំណែកកងទ័ពមួយចំនួនទៀត ធ្វើដំណើរទៅកោះតាងតាមរយៈដំបូលឈើ (BE)។ ពេលទៅដល់កោះតាង អង្គភាពរបស់ខ្ញុំត្រូវបានមេ បញ្ជាការចាត់តាំងឱ្យទៅឈរជើងនៅប៉ែកខាងលិច នៃកោះតាងទល់មុខកោះត្រីង។ នៅក្នុងអង្គភាពកង ពិសេសរបស់ខ្ញុំមានកាំភ្លើងធំ និងដៃមួយចំនួនដូចជា បេ៤០ កាំភ្លើងធំ៦០ កាំភ្លើងអ៊ីម-៧៩ ដេកា-៧៥ ដេកា-៨២ អាតា និងកាំភ្លើងដៃផ្សេងៗទៀត។

នៅថ្ងៃមួយ មានព្រឹត្តិការណ៍កងទ័ពខ្មែរក្រហម ចេញទៅចាប់កំប៉ាល់ម៉ាយ៉ាហ្គេស របស់សហរដ្ឋ អាមេរិកដែលកំពុងធ្វើដំណើរតាមផ្លូវទឹកអន្តរជាតិ យកមកទុកនៅកោះពូលូវ៉ៃ។ បន្ទាប់មកកងទ័ពខ្មែរ ក្រហមបានយកកំប៉ាល់នោះមកចតនៅកោះតាង។ បើ តាមខ្ញុំនៅចាំប្រហែលមួយថ្ងៃបូព៌ាថ្ងៃបន្ទាប់ពីកងទ័ព ខ្មែរចាប់កំប៉ាល់ម៉ាយ៉ាហ្គេស ទាហានអាមេរិកបានមក ទម្លាប់គ្រាប់បែកនៅក្រុងកំពង់សោម រោងចក្រ ប្រេងកាតកំពង់ដៃរាម កោះពូលូវ៉ៃ កោះតាង និងដាក់ ទាហានថ្មើរជើងមកវាយកងទ័ពខ្មែរក្រហមនៅលើ កោះតាង។ ខ្ញុំនៅចាំថា ពេលព្រឹកព្រលឹមខ្លះម្នាក់ចក្រ របស់ទាហានអាមេរិកបានបន្ទាប់ខ្លួននៅលើឆ្នេរខ្សាច់ ខាងកើត ដើម្បីឱ្យទាហានចុះតាមខ្សែព្រមកលើដី។ នៅពេលបានឃើញដូច្នេះ កងទ័ពខ្មែរក្រហមដែល យាមការពារនៅតាមត្រង់សេលើកោះតាងបានបាញ់ ព្រោងចោលលើខ្លះម្នាក់ចក្រ និងទាហានអាមេរិក ទាំងនោះ។ នៅខណៈពេលនោះ ការប្រយុទ្ធគ្នារវាង កងទ័ពខ្មែរក្រហម និងទាហានអាមេរិកបានដុះឡើង តាំងពីព្រឹករហូតដល់ថ្ងៃត្រង់ ទើបកងទ័ពខ្មែរក្រហម អស់គ្រាប់សម្រាប់បាញ់តតាំងទៀត ក៏បានរត់ឡើង លើភ្នំអស់តែម្ដង។ នៅពេលល្ងាចកងទ័ពខ្មែរក្រហម បានរៀបចំកម្លាំងឡើងវិញ និងចុះមកក្រោម ប៉ុន្តែ ទាហានអាមេរិកបានដកចេញពីកោះតាងអស់ហើយ។ បន្ទាប់មក ខ្ញុំឃើញខ្លះម្នាក់ចក្រចំនួន៣គ្រឿងបាន ធ្លាក់នៅលើឆ្នេរកោះតាង និងក្នុងទឹកសមុទ្រ។ ខ្ញុំបាន

ឃើញសម្ភារសឹករបស់ទាហានសហរដ្ឋអាមេរិកមួយ ចំនួនបួនទុកចោលនៅលើកោះតាង។

ខ្ញុំបានដឹងថាទាហានអាមេរិកបានស្លាប់នៅលើកោះតាងច្រើន ប៉ុន្តែមិនបានដឹងចំនួនច្បាស់លាស់ ហើយក៏មិនដឹងថាសាកសពទាហានអាមេរិកកប់នៅទីណាទេ។ នៅពេលនោះខ្ញុំបានដឹងពីតំបន់មួយចំនួន តាមរយៈកងទ័ពខ្មែរក្រហមក្នុងអង្គភាពជាមួយគ្នា និយាយថាសាកសពទាហានអាមេរិកត្រូវបានកងទ័ព ខ្មែរក្រហមកប់នៅតាមឆ្នេរខ្សាច់ខាងមុខលេណង្គាន ក្បែរដើមស្វាវ។ ចំណែកទាហានអាមេរិកចំនួន៣នាក់ ដែលនៅរស់បន្តប្រយុទ្ធគ្នា ខ្ញុំមិនបានឃើញ និង ដឹងពីតំបន់ច្បាស់លាស់ឡើយ។ អង្គភាពរបស់ខ្ញុំបាន ឈរនៅលើកោះតាងប្រហែលមួយខែ ក៏ត្រូវទទួល បញ្ហាឱ្យត្រឡប់មកដីកោកវិញ និងត្រូវឈរជើងនៅ កំពង់ផែរវាងវិញ។

នៅក្នុងខែកក្កដាឆ្នាំ១៩៧៥ កងពលទ័ពនៃភូមិ ភាគនិរតីត្រូវខ្មែរក្រហមប្តូរឈ្មោះមកជាកងពល១៦៤ ស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់អគ្គសេនាធិការ កងទ័ពបដិវត្តន៍កម្ពុជា។ សមាសភាពកងទ័ពនៃកង ពល១៦៤ រួមមាន៖ កងទ័ពនៃកងពលទ័ពរបស់ភូមិ

ភាគនិរតីទាំងមូល កងទ័ពមួយចំនួនមកតំបន់៣៧ ភូមិភាគបស្ចិម និងកងទ័ពនៃកងវរសេនាធិបតី២២ ភូមិភាគបូព៌ា។ សមាសភាពថ្នាក់ដឹកនាំកងពល១៦៤ រួមមាន៖ មាស មុត គឺជាលេខាធិការ ហង់ ឡឿន ហៅ ឌឹម ជាអនុលេខាធិការ និង ជ័យ ហាន ហៅ ឆាន គឺជាសមាជិកកណៈអចិន្ត្រៃយ៍កងពល។ នៅ អំឡុងខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៥ កងពល១៦៤ បាន ក្លាយជាកងទ័ពជើងទឹកនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិប- តេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)។ បន្ទាប់មក ខ្ញុំត្រូវបាន មេបញ្ជាការផ្លាស់ប្តូរពីកងពិសេសរបស់កងពល១៦៤ មកជាកងពិសេសរបស់កងវរសេនាធិបតី២២ នៃ កងពល១៦៤ វិញ។ ខ្ញុំបានស្ថិតនៅក្នុងកងពិសេសនៃ កងវរសេនាធិបតី២២ រហូតដល់កងទ័ពវៀតណាម ចូលមកដល់នៅឆ្នាំ១៩៧៩។

នៅឆ្នាំ១៩៧៩ ខ្ញុំ និងកងទ័ពខ្មែរក្រហមផ្សេងៗ ទៀតបានរត់ភៀសខ្លួនតាមជីដាត ឬស អណ្តូង ទឹកនៃ ខេត្តកោះកុងចូលក្នុងព្រៃ ឡើងភ្នំ និងរត់បន្ត រហូតដល់ ព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ។ ខ្ញុំបានចូលទៅរស់នៅក្នុងជម្រកម៉ែរ៉ូត និងបានរៀបការប្រពន្ធនៅឆ្នាំ១៩៨០។

កងទ័ពបដិវត្តន៍ខ្មែរក្រហមបើករថ្នាក់ស្រោចទឹក (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

អណ្ណាច៨០

ដូច ជាតិ

អណ្ណាច៨០ គឺជាឈ្មោះអណ្ណាចមួយកន្លែងស្ថិតនៅក្នុងភូមិរំចេក ឃុំរំចេក ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ។ អណ្ណាច៨០ ជាទីតាំងមួយដែលខ្មែរក្រហមវាយសម្លាប់អតីត ៣ ហាន លន់ នល់ ប្រមាណ៤០នាក់ទម្លាក់ចូលក្នុងអណ្ណាច។ ដោយស្វយ័ត ភេទប្រុស អាយុ៨៣ឆ្នាំ បានរៀបរាប់ពីបទពិសោធន៍ជីវិតរស់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដូចខាងក្រោម៖

ខ្ញុំឈ្មោះ ដោរ សុយិន ភេទប្រុស អាយុ៨៣ឆ្នាំ (កើតនៅថ្ងៃ១៤កើត ខែមាឃ ឆ្នាំមមី ១៩៤២) កើតនៅភូមិរំចេក ឃុំរំចេក ស្រុកមេមត់ ខេត្តកំពង់ចាម។ សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិរំចេក ឃុំរំចេក ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ។ ឪពុកខ្ញុំឈ្មោះ ដោរ រស់ (ស្លាប់) ចំណែកម្តាយឈ្មោះ គុជ សារ៉ាន់ ស្លាប់នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៨ ដោយសារអត់បាយ។ ខ្ញុំមានបងប្អូនចំនួន៤នាក់ (ស្រី២នាក់ និងប្រុស២នាក់) ហើយខ្ញុំគឺជាកូនពៅ។ បងទី១) ឈ្មោះ ដោរ ខ្លី បងទី២) ឈ្មោះ ដោរ ហ៊ុន ស្រី (ស្លាប់) និងបងទី៣) ឈ្មោះ ដោរ ហ៊ុន (ស្រី)។ ឪពុកខ្ញុំមានស្រុកកំណើតនៅភូមិកំប្រើស ឃុំត្រពាំងត្រីង ស្រុកតំបែរ ខេត្តកំពង់ចាម។ ចំណែកម្តាយនៅភូមិរំចេក ឃុំរំចេក ស្រុកមេមត់ ខេត្តកំពង់ចាម។ កាលពីដើមឪពុកខ្ញុំធ្វើជាដូង និងបានធ្វើវត្តនៅក្នុងភូមិរំចេកក៏ចាប់ចិត្តស្រឡាញ់ម្តាយខ្ញុំ។ ខ្ញុំមានប្រពន្ធឈ្មោះ ស្រី សារ៉េន អាយុ៧៣ឆ្នាំ និងមានកូនចំនួន៧នាក់ ក្នុងនោះមានប្រុសចំនួន៤នាក់ (កូនខ្ញុំម្នាក់ស្លាប់ដោយសារចងកសម្លាប់ខ្លួនព្រោះមានជំងឺរ៉ាំរ៉ៃព្យាបាលមិនជា)។

កាលពីដើមទីតាំងភូមិរំចេក គឺមានដើមចេកដុះនៅជុំវិញទើបចាស់ៗដាក់ឈ្មោះភូមិនេះជាភូមិរំចេក។

ដោរ សុយិន អាយុ៨៣ឆ្នាំ រស់នៅភូមិរំចេក ឃុំរំចេក ស្រុកមេមត់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ដំបូងឆ្លើយភូមិរំចេកមានប្រជាជនតែ១៥គ្រួសារ ភាគច្រើនប្រកបរបរកសិករដឹកឈើទៅលក់នៅស្រុកឆ្លូង។ ភូមិរំចេកស្ថិតនៅជាប់ភូមិស្រែច្រាំង និងភូមិខ្ពង់ ស្រុកតំបែរ។ ចំណែកខាងជើងជាប់ស្រុកឆ្លូង ខេត្តក្រចេះ។ កាលពីជំនាន់បារាំង ខ្ញុំនៅភ្នំ បារាំងបានកែប្រែជាជនចេញពីភូមិរំចេក និងភូមិខ្ពង់ទៅនៅភូមិស្រែច្រាំង ឃុំត្រពាំងត្រីង ស្រុកតំបែរ ខាងអស់។ បារាំងចូលទៅដុតដុះប្រជាជនក្នុងភូមិខាងអស់ព្រោះមិនចង់រស់នៅបានសុខស្រួល។ នៅពេលនោះបារាំង

បានបញ្ជាក់សម្រាប់មេធាវីខ្មែរម្នាក់ឈ្មោះ ពាំង សេនា ដែលបានបះបោរប្រឆាំងខ្លួន។

កាលពីក្នុងខ្ញុំរៀនអក្សរជាមួយគ្រូដែលជា ទាហាន និងបានឈប់រៀនដោយសារមានជំងឺ កញ្ជ្រូល។ ពេលជាពីជំងឺកញ្ជ្រូល ខ្ញុំបានប្តូរជាព្រះ សង្ឃរយៈពេល៣៧សប្តាហ៍ និងបានទៅរៀននៅសាលា បាលីនៅស្រុកឆ្លូង ខេត្តក្រចេះ។ ខ្ញុំរៀនបានមួយរយៈ ក៏សម្រេចចិត្តឈប់រៀនព្រោះមិនមានលុយ។ ពេល ត្រូវបំបែកភូមិកំណើតវិញ ខ្ញុំសឹកមកជួយឪពុកម្តាយ ធ្វើស្រែបាន៣ឆ្នាំ ក៏សុំម្តាយយកប្រពន្ធ។ ខ្ញុំរៀបការ ជាមួយប្រពន្ធទី១បានរយៈពេលប្រហែលជា១២ខែ ក៏លែងលះគ្នាដោយសាររស់នៅមិនចុះសម្រុង នឹងគ្នា។ ក្រោយមក ខ្ញុំបានចូលបួសម្តងទៀត។ ខ្ញុំបួស បានរយៈពេល៤៧សប្តាហ៍ ស្រាប់តែមានការធ្វើបាតុកម្ម ទម្លាក់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ១៩៧០។ កាលនោះមានឈ្មោះ ឡែង អ៊ុន តំណាងរាស្ត្រស្រុកស្នួលខេត្តក្រចេះបានដើរឈោសនា ជាមួយពាក្យស្លោកថា «ឈោសម្តេចឪ អ្នកណា មិនទៅសម្លាប់ចោល»។ ពេលនោះក៏មានកងទ័ព វៀតកុងចូលមកក្នុងភូមិខ្ញុំរស់នៅដែរ។ បន្ទាប់មក យន្តហោះ ទាហានជើង និង ទាហានអាកាស ហោះ មកទម្លាក់គ្រាប់បែកនៅស្រុកឆ្លូង ខេត្តក្រចេះ។

ការទម្លាក់គ្រាប់បែកនៅស្រុកឆ្លូង ត្រូវចំណែកចក្រ ក្រដាសប្រមាណជា១០លើក និងមានមនុស្សស្លាប់ ម្នាក់ៗ គ្រាប់បែក-៥២បានទម្លាក់ចូលនៅក្នុងភូមិ ហើយ បងថ្លៃខ្ញុំម្នាក់ឈ្មោះ គង់ សាម៉ីន ត្រូវអំបែងគ្រាប់ចំ ក្បាល ហូរឈាមស្រោចពេញខ្លួន និងម្នាក់ទៀត ឈ្មោះ អេង ដែលត្រូវជាម្តាយមីងខ្ញុំបានស្លាប់។ ចំណែកដូចប្រជាជនមួយចំនួនទៀតនោះ ហើយផ្លូវត្រូវ ខូចខាតជាច្រើនកន្លែងដោយសារការទម្លាក់គ្រាប់ បែក បេ-៥២។ ទាហានអាកាសស៊ុនរកកងទ័ព វៀតកុងដើម្បីទម្លាក់គ្រាប់បែក។ កងទ័ពវៀតកុងភាគ ច្រើនរស់នៅក្នុងព្រៃ និងលូចចូលក្នុងភូមិដើម្បីទិញ មាន់ទាញប្រជាជនសម្រាប់ធ្វើម្ហូប។ អ្នកភូមិមិនហ៊ាន ដេកនៅផ្ទះ នាពេលយប់ឡើយ គឺបាននាំគ្នាទៅដេក

នៅក្នុងព្រៃ ឬចូលទៅក្នុងរណ្តៅ ត្រង់សេដីម្យ៉ាង ណាក៏ខ្លួន។

នៅឆ្នាំ១៩៧៣ កងទ័ពរំដោះខ្មែរក្រហមចូល មកក្នុងភូមិ ហើយដើរជ្រើសរើសក្មេងស្រីឱ្យទៅ រៀនពេទ្យ ចំណែកប្រុសៗធ្វើកងទ័ពស្រុកមេមត់ ស្រុកតំបែរ និងតំបន់២១ ភូមិភាគបូព៌ា។ កម្មាភិបាល ខ្មែរក្រហមគ្រប់គ្រងតំបន់២១ មានឈ្មោះ តាសេង ហុង។ ប្រពន្ធតាសេងហុង មានស្រុកកំណើតនៅ ភូមិដីទ្រូន ឃុំត្រពាំងត្រីង ស្រុកតំបែរ។ ខ្ញុំត្រូវបានខ្មែរ ក្រហមចាត់តាំងឱ្យធ្វើជាគ្រូបង្រៀន ប៉ុន្តែមិនមាន សាលារៀនទេ គឺត្រូវបង្រៀននៅតាមម្លប់ដើមឈើ ទាល់ម្លប់បេង។ កាលនោះ សិស្សចូលរៀនចាប់ពី អាយុ៧ឆ្នាំ ដល់អាយុ៨ឆ្នាំ ដោយចែកជាពីរពេល គឺ ពេលព្រឹក និងពេលរសៀល។ នៅពេលនោះ ខ្ញុំបង្រៀន មិនបានដិតដល់ទេ ព្រោះខ្ញុំមានគ្លីនាទីចេញទៅ ប្រយុទ្ធនៅសមរភូមិមុខដែរ ហេតុនេះត្រូវឈប់ បង្រៀន។ ប៉ុន្តែនៅពេលស្ងាត់គ្រាប់បង្អួច ខ្ញុំដឹកនាំ សិស្សចូលរៀនបន្តទៀត។ កាលនោះគ្មានសម្ភារ សម្រាប់សរសេរទេ ចំណែក ការឆ្លុះ និងដីស សិស្ស ត្រូវរកដោយខ្លួនឯង។ នៅក្នុងភូមិចែកខ្មែរក្រហម ចែកប្រជាជនជាក្រុមៗ ក្នុងមួយក្រុមមាន១២គ្រួសារ សម្រាប់ធ្វើការងារពលកម្មប្រវាស់ដី ប៉ុន្តែមិនទាន់ ហូបបាយរួមទេ។

បន្ទាប់ពីកងទ័ពខ្មែរក្រហមចូលកាន់កាប់ទីក្រុង ភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្មែរក្រហម ចាប់ផ្តើមបង្កើតជាសហករណ៍ និងឱ្យប្រជាជនហូប បាយរួម។ ប្រសិនបើប្រជាជនណាជំទាស់មិនចូលរួម គឺខ្មែរក្រហមចាប់យកទៅកសាង។ ស្រូវអង្ករ សម្ភារ ផ្សេងៗត្រូវយកទៅដាក់រួមទាំងអស់។ មួយរយៈ ក្រោយមក ខ្មែរក្រហមបានជម្លៀសប្រជាជនពីទីក្រុង ភ្នំពេញជាច្រើនគ្រួសារឱ្យមករស់នៅក្នុងភូមិចែក ឃុំចែក ស្រុកមេមត់ តំបន់២១ ភូមិភាគបូព៌ា។ ពេល មកដល់ភូមិចែក ប្រជាជន១៧ មេសាទាំងអស់ត្រូវ ធ្វើប្រវត្តិរូប។ ក្នុងចំណោមប្រជាជនជម្លៀសទាំងនោះ ក៏មានប្រជាជនចំនួន៤០ គឺជាអតីតទាហានលទ្ធផល។

បន្ទាប់មកខ្មែរក្រហមបានយកប្រជាជន ១៧ មេសា ទៅសម្លាប់ទម្លាក់ ទៅក្នុងអណ្តូងដែល កងទ័ពវៀតកុងបានដឹកលាក់ខ្លួនពេលធ្វើសង្គ្រាម ជាមួយទាហានអាមេរិក នៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៧០។ អណ្តូងនោះ ត្រូវបានអ្នកភូមិរំចេក និងអ្នក ភូមិក្បែរនោះហៅថា អណ្តូង៤០ ពីព្រោះខ្មែរក្រហម បានយកអតីតក្រសួងទាហាន លន់ នល់ ចំនួន៤០នាក់ ទៅសម្លាប់ទម្លាក់ក្នុងអណ្តូងនោះ។ ប្រជាជន១៧ មេសា រស់នៅភូមិរំចេកស្លាប់ប្រមាណជា ១០០នាក់ ដោយ សារជំងឺគ្រុនចាញ់អត់មានថ្នាំព្យាបាល អត់បាយ និង ខ្លះទៀតត្រូវខ្មែរក្រហមចាប់យកទៅសម្លាប់ចោល។

កាលជំនាន់ខ្មែរក្រហមមានប្រធានភូមិរំចេក ឈ្មោះ ហ៊ាង និងអនុប្រធានភូមិឈ្មោះ ទូច គីន។ ចំណែកប្រធានយោធាឈ្មោះ អ៊ុក អ៊ុន។ ពេល ខ្មែរក្រហមចូលគ្រប់គ្រងដំបូង ខ្ញុំនៅបន្តធ្វើជាគ្រូ បង្រៀននៅឡើយ។ ក្រោយមកទើបខ្ញុំធ្វើជាជំនួយការ ភូមិ និងជាកងឈ្មួច។ ខ្ញុំត្រូវធ្វើរបាយការណ៍រាល់ ខែ ទាក់ទងនឹងស្រូវទទួលបានប៉ុន្មានគោន និងមាន ផ្ទៃដីដាំស្រូវប៉ុន្មានហិកតា។ ពេលធ្វើរបាយការណ៍រួច ខ្ញុំត្រូវផ្ញើទៅខាងយុវរំចេក។

នៅឆ្នាំ១៩៧៦ ខ្មែរក្រហមបានចាត់តាំងខ្ញុំធ្វើ ជាជាន់ឈើ ព្រោះកាលពីដើមខ្ញុំធ្លាប់ធ្វើជាជាន់ ដុះ។ ខ្ញុំ និងប្រជាជន១៧ មេសា ម្នាក់ឈ្មោះ កុដ កន ត្រូវខ្មែរក្រហមចាត់តាំងឱ្យធ្វើកីតម្សាញ ឱ្យហើយ រួចរាល់ក្នុងរយៈពេលមួយខែ។ ប៉ុន្តែក្រោយមក កុដ កន ត្រូវបានខ្មែរក្រហមយកទៅសម្លាប់ចោល។

នៅឆ្នាំ១៩៧៧ ខ្មែរក្រហមដកខ្ញុំពីជាន់ឈើ និង បានជ្រើសរើសបុរសចំនួន១៣នាក់ឱ្យមកប្រចាំការ នៅព្រំដែនបឹងជ្រោង វត្តបឹងជ្រោង គឺជាព្រំដែន រវាងកម្ពុជា-វៀតណាម ដោយឡើងវត្តម្លាងមានភាគី ខាងខ្មែរប្រចាំការ និងឡើងវត្តម្លាងទៀតមានភាគី វៀតណាមឈរជើងប្រចាំការ។ ពេលនោះកងទ័ព ខ្មែរក្រហមប្រចាំតំបន់២១ បានយាមតាមព្រំដែន ចាប់ពីយុវជន ស្រុកមេមត់ រហូតដល់ស្រុកស្នួល ខេត្ត ក្រចេះ។ ក្រុមខ្ញុំមិនបានវាយជាមួយវៀតណាមទេ

គ្រាន់តែនៅយាមប៉ុណ្ណោះ។ ពេល៤ខែ ខ្មែរក្រហមឱ្យ ត្រឡប់មកផ្ទះវិញ។ ពេលត្រឡប់ទៅភូមិរំចេកវិញ ខ្មែរ ក្រហមបានចាត់តាំងខ្ញុំធ្វើជាចុងភៅ និងត្រូវរកត្រីរក សាច់ សម្រាប់ធ្វើម្ហូប។ ថ្ងៃមួយនៅចុងឆ្នាំ១៩៧៧ ខ្ញុំ បានយកគ្រាប់បែកទៅកែច្នៃសម្រាប់បោកយកត្រី ជាអកុសលគ្រឿងគ្រាប់បែកមិនទាន់ក៏ដុះត្រូវខ្លួនឯង បែកម្រាមដៃ ត្រូវមាត់ ចំដើមទ្រូង និងដៃខាងស្តាំ បណ្តាលឱ្យពិការរហូតដល់សព្វថ្ងៃ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៨ ខ្មែរក្រហមខាងភូមិភាគនិរតី ចូលមករកអ្នកធ្លាប់ធ្វើគ្រូបង្រៀន មេភូមិ កងតូច និងកងធំ។ ប្រជាជនធ្លាប់ស្គាល់ខ្ញុំបានរាយការណ៍ថា ខ្ញុំធ្លាប់ធ្វើគ្រូបង្រៀន។ ខ្មែរក្រហមខាងនិរតីចូល មករកខ្ញុំដល់ផ្ទះ រួចសួរថាធ្លាប់ធ្វើជាគ្រូបង្រៀនទេ? ខ្ញុំឆ្លើយថាធ្លាប់ធ្វើគ្រូបង្រៀន ខ្មែរក្រហមខាងនិរតី មើលពីលើរហូតដល់ក្រោម ឃើញខ្ញុំពិការ ក៏លើក លែងមិនចាប់ខ្ញុំយកទៅសម្លាប់ឡើយ។ នៅពាក់ កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៨ ខ្មែរក្រហមខាងនិរតីចាប់ផ្តើម ជម្លៀសប្រជាជនចេញភូមិរំចេកឱ្យទៅនៅស្រុក តំបែរ។ នៅខណៈមានការវាយប្រយុទ្ធគ្នាខ្លាំងរវាង កងទ័ពខ្មែរក្រហម និងវៀតណាម បណ្តាលឱ្យស្លាប់ កងទ័ពទាំងសងខាង។ ខ្ញុំបានរត់គេចខ្លួនទៅនៅឃុំ ចាន់មូល ស្រុកមេមត់ ដើម្បីរង់ចាំរថយន្តមកដឹក ទៅប្រទេសវៀតណាម។ ទម្រាំខ្ញុំរត់ទៅដល់ឃុំ ចាន់មូល គឺប្រហែលជាម៉ោង១អធ្រាត្រ ហើយ កងទ័ពវៀតណាមបានដឹកខ្ញុំទៅស្នាក់នៅជើងភ្នំ ជើងអណ្តូង។

នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៩ ទើបខ្ញុំនាំគ្នាត្រឡប់មក នៅភូមិរំចេក ប្រទេសកម្ពុជាវិញ។ ពេលធ្វើដំណើរ ត្រឡប់មកវិញ ខ្ញុំត្រូវដេកតាមផ្លូវមួយយប់។ ខ្ញុំមិន ទាន់ហ៊ានចូលទៅរស់នៅក្នុងភូមិភ្លាមៗទេ ព្រោះខ្លាច មានគ្រាប់មីន។ ក្រោយមក ទើបខ្ញុំចូលទៅរស់នៅ ក្នុងផ្ទះខ្ញុំនិងធ្វើស្រែចម្ការធម្មតា។ ការរស់នៅក្នុងភូមិ ពីរទៅបីឆ្នាំដំបូងគឺមានការលំបាកខ្លាំង ព្រោះខ្ញុំត្រូវ ចាប់ផ្តើមពីធាតុដៃទេ។ បន្ទាប់មកទៀត ទើបខ្ញុំមាន របស់របរប្រើប្រាស់ មានពូជស្រូវ ហើយមានហូបចុក គ្រប់គ្រាន់វិញ។

ជនជាតិកូរ៉េខាងត្បូង និង ហ្វីលីពីនចំនួន៧នាក់ ត្រូវបានកាត់ទោសខ្មែរក្រហមសម្លាប់

ដូច ជាតិ

នៅ វេលា ព្រឹក ថ្ងៃ មួយ នា ចុង ឆ្នាំ ១៩៧៤ ជនជាតិ កូរ៉េ ខាងត្បូង និង ហ្វីលីពីន ចំនួន ៧ នាក់ (ជនជាតិ កូរ៉េ ខាងត្បូង ៣ នាក់ និង ហ្វីលីពីន ៤ នាក់) ត្រូវ បាន កាត់ ទោស ខ្មែរ ក្រហម ក្នុង កង ពល ទី ១ ប្រចាំ ភូមិ ភាគ បូព៌ា ចាប់ ខ្លួន បន្ទាប់ ពី កង ទ័ព ខ្មែរ ក្រហម ទាំង នោះ បាន បាញ់ ពន្លឺ ចក់ ប៉ាល់ ដឹក ទំនិញ និង សម្ភារ យោធា មួយ គ្រឿង ដែល បាន ធ្វើ ដំណើរ តាម ទន្លេ មេគង្គ ត្រង់ ចំណុច ភូមិ-សាស្ត្រ កោះ ពាម រាំង ក្នុង ឃុំ កោះ ចេក ស្រុក ពាម ជន ខេត្ត ព្រៃវែង ។ ជនជាតិ កូរ៉េ ខាងត្បូង និង ហ្វីលីពីន ចំនួន ៧ នាក់ ត្រូវ បាន កាត់ ទោស ខ្មែរ ក្រហម នាំ ទៅ បាញ់ សម្លាប់ និង ទម្លាក់ ក្នុង រណ្តៅ គ្រាប់ បេ-៥២ មួយ កន្លែង ក្នុង បរិវេណ សាលា ស្រុក ពាម ជន នា រសៀល ក្នុង ថ្ងៃ ដដែល ។ ស៊ឹម សាយ ដែល ជា អតីត កង ទ័ព ខ្មែរ ក្រហម ក្នុង កង ពល ទី ១ ប្រចាំ ភូមិ ភាគ បូព៌ា បាន ឃើញ ការ ចាប់ ខ្លួន និង សម្លាប់ ជនជាតិ កូរ៉េ ខាងត្បូង និង ហ្វីលីពីន ទាំង ៧ នាក់ ដូច ខាង ក្រោម ៖

ស៊ឹម សាយ សព្វថ្ងៃ រស់នៅ ភូមិ អំពៅ ព្រៃ ឃុំ កោះ សំពៅ ស្រុក ពាម ជន ខេត្ត ព្រៃវែង ។
(បណ្ណ សារ មជ្ឈមណ្ឌល ឯកសារ កម្ពុជា)

ស៊ឹម សាយ អាយុ ៨២ ឆ្នាំ មាន ស្រុក កំណើត នៅ ភូមិ ភ្នំ ស្កា ឃុំ ដៃ កំពក ស្រុក ព្រះ ស្តេច ខេត្ត ព្រៃវែង ។ នៅ ឆ្នាំ ១៩៦១ សាយ បាន ផ្លាស់ មក រស់នៅ ភូមិ អំពៅ ព្រៃ ឃុំ កោះ សំពៅ ស្រុក ពាម ជន ខេត្ត ព្រៃវែង និង បាន ចូល ធ្វើ កង ជំរំ ពល ឃុំ កោះ សំពៅ និង បាន ប្រចាំ ការ នៅ ប៉ុស្តិ៍ ព្រំដែន កម្ពុជា-វៀតណាម ឃុំ កោះ សំពៅ រហូត ដល់ រដ្ឋប្រហារ ថ្ងៃ ទី ១៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៧០ ។

បន្ទាប់ ពី រដ្ឋប្រហារ ឆ្នាំ ១៩៧០ សាយ បាន ស្ម័គ្រ ចិត្ត ចូល បម្រើ កង ទ័ព ជា មួយ អង្គ ភាគ កង ទ័ព វៀតកុង (កង ពល C-92) ។ សាយ បាន ហ៊ុក ហាត់ យុទ្ធសាស្ត្រ កង ទ័ព និង បាន ស្នាក់ នៅ ជា មួយ វៀតកុង

រហូត ដល់ ឆ្នាំ ១៩៧៣ ទើប ផ្លាស់ មក នៅ ក្នុង អង្គ ភាគ កង វរសេនា ជំរំ បស់ ប៉ាន់ ចក្រី ប្រចាំ ភូមិ ភាគ បូព៌ា វិញ ។ ពេល នោះ សាយ មាន តួនាទី ជា ប្រធាន កង អនុសេនា តូច ក្នុង កង វរសេនា តូច លេខ ១១ ចំណុះ កង វរសេនា ធំ ប៉ាន់ ចក្រី ប្រធាន កង វរសេនា តូច លេខ ១១ មាន ឈ្មោះ សាញ៉ា ។

នៅ ក្នុង ឆ្នាំ ១៩៧៣ នេះ ដែរ កង វរសេនា តូច លេខ ១១ ទទួល បញ្ជា ឱ្យ មក ធ្វើ ប្រតិបត្តិការ ស្ទាក់ បាញ់ កប៉ាល់ និង កង ម៉ារីន របស់ ទាហាន ជំរំ គឺ ដែល បាន

បើក ឡើងពីវៀតណាម ខាងត្បូងឆ្ពោះមកអ្នកល្បឿន និងទីក្រុងភ្នំពេញ ក្នុងភូមិសាស្ត្រស្រុកពាមជន ខេត្តព្រៃវែង។

នៅវេលាម៉ោងប្រហែល៩ ព្រឹកក្នុងថ្ងៃមួយនៅ ចុងឆ្នាំ១៩៧៤ កប៉ាល់ដឹកទំនិញ និងសម្ភារយោធា មួយគ្រឿង ដែលបានធ្វើដំណើរតាមទន្លេមេគង្គពី ប្រទេសវៀតណាម ខាងត្បូងឆ្ពោះទៅកាន់ទីក្រុង ភ្នំពេញ ដោយមាននាវាចម្បាំងជនតូចរបស់ទាហាន ជំរក់ជាច្រើនគ្រឿងបានបើកអមការពារផង។ នៅ ខណៈពេលដែលកប៉ាល់ដឹកទំនិញនិងសម្ភារយោធា នោះធ្វើដំណើរតាមទន្លេមេគង្គពីទិសខាងកើតមក ជិតដល់ចំណុចកោះពាមរាំង ក្នុងភូមិសាស្ត្រឃុំ កោះចេក ស្រុកពាមជន ខេត្តព្រៃវែង កប៉ាល់ដឹកទំនិញ និងសម្ភារយោធាបានដាច់ខ្សែកាបដែកដែល សាយ និងកងទ័ពនៃកងវរសេនាតូចទី១ ដាក់បង្កប់ក្នុងទឹក កាត់ទទឹងពីត្រើយខាងកើតទៅត្រើយខាងលិចនៃ ទន្លេមេគង្គ ដើម្បីស្ទាក់ចាប់កប៉ាល់ដែលធ្វើដំណើរ តាមបណ្តោយទន្លេមេគង្គចន្លោះពីព្រំដែនកម្ពុជា - វៀតណាម (ក្នុងសំណរ) និងទីក្រុងភ្នំពេញ។ កងទ័ព ក្នុងអង្គភាពរបស់ស៊ីម សាយ បានចុះចម្លើយ និងបាញ់ ពន្លឺចកប៉ាល់នោះ។ បន្ទាប់មកកងទ័ពខ្មែរក្រហមមួយ ចំនួនបានបើកទូកម៉ាស៊ីនសំដៅទៅរកកប៉ាល់ដឹក ទំនិញ និងសម្ភារយោធាមួយគ្រឿងនោះ។ នៅខណៈ ពេលកងទ័ពខ្មែរក្រហមទៅដល់កប៉ាល់នោះមិនទាន់ លិចចូលទៅក្នុងទឹកទន្លេទាំងស្រុងនោះទេ កងទ័ព ខ្មែរក្រហមបានចូលទៅក្នុងកប៉ាល់ និងពិនិត្យឃើញ មានដុំអំបោះ ម៉ាស៊ីនដេរខោអាវ គ្រាប់កាំភ្លើងច្រើន ប្រភេទ និងសម្ភារមួយចំនួនទៀត។ នៅលើកប៉ាល់ នោះក៏មានកាំភ្លើងយន្ត(១២,៧) មួយដើមដែរ។

បន្ទាប់មកកងទ័ពខ្មែរក្រហមបានឃើញមនុស្ស ៣នាក់អារពោលហែលចេញពីកប៉ាល់។ កងទ័ពខ្មែរ ក្រហមក៏បានបើកទូកម៉ាស៊ីនតាមចាប់មនុស្សដែល ហែលចេញពីកប៉ាល់នោះ។ កងទ័ពខ្មែរក្រហមចាប់ បានមនុស្សចំនួន៧ នាក់ដឹកយកមកទីតាំងឈរជើង នៅពាមជនវិញ។ បន្ទាប់មកទើបសាយ និងកងទ័ពខ្មែរ

ក្រហមបានដឹងថាមនុស្សទាំង៧ នាក់ គឺជាជនជាតិ កូរ៉េខាងត្បូងចំនួន៣នាក់ និងហ្វីលីពីនចំនួន៤ នាក់។ ជនជាតិកូរ៉េខាងត្បូង និងហ្វីលីពីនទាំងនេះត្រូវមេ បញ្ជាការឈ្មោះ សាញា ដាក់ឱ្យនៅកន្លែងសាយក្បែរ បង្គោលខ្សែកាបដែកកងទ័ពខ្មែរក្រហមចងកាត់ ទទឹងពីត្រើយខាងកើតទៅត្រើយខាងលិចនៃទន្លេ មេគង្គ។ នៅខណៈពេលមានយន្តហោះមកឆ្លុះ ល រកមើល និងទម្លាក់គ្រាប់បែកជាច្រើនលើក ទើបមេ បញ្ជាការបញ្ជាឱ្យកងទ័ពខ្មែរក្រហមយកជនជាតិ កូរ៉េខាងត្បូង និងហ្វីលីពីនចំនួន៧ នាក់ទៅបាញ់ សម្លាប់ និងទម្លាក់ក្នុងរណ្តៅគ្រាប់បេ-៥២មួយកន្លែង ក្នុងបរិវេណសាលាស្រុកពាមជននៅពេលរសៀល ក្នុងថ្ងៃដដែល។ ទីតាំងសម្លាប់នោះមានចម្ងាយ ប្រមាណ៨០០ ទៅ៩០០ ម៉ែត្រពីមាត់ទន្លេកន្លែងដាក់ បង្គោលខ្សែកាប។

នៅដើមឆ្នាំ១៩៧៥ អង្គភាពរបស់សាយ និងអង្គភាពកងទ័ពប្រចាំភូមិភាគបូព៌ាផ្សេងៗ ទៀតត្រូវបានបញ្ជូនទៅវាយដណ្តើមយកទីប្រជុំជន អ្នកល្បឿន។ បន្ទាប់ពីវាយបានកាន់កាប់ទីប្រជុំជន អ្នកល្បឿន កងទ័ពខ្មែរក្រហមបានជម្លៀសប្រពន្ធកូន និងសាច់ញាតិទាហាន លន់ នល់ ដែលស្នាក់នៅ អ្នកល្បឿនទាំងអស់ឱ្យទៅរស់នៅឃុំកោះសំពៅ ស្រុកពាមជន ខេត្តព្រៃវែង។

នៅថ្ងៃទី១៧ មេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ កងទ័ព ខ្មែរក្រហមបានវាយចូលទីក្រុងភ្នំពេញ។ ចំណែក យោធាខ្មែរក្រហម មកពីភូមិភាគបូព៌ាបានកាន់ កាប់ច្បារអំពៅ និងចូលទីក្រុងភ្នំពេញតាមស្ពាន ព្រះមុនីវិជ្ជៗ កងពលទី១ ឈរជើងនៅវត្តនិរោធន៍ ម្តុំគល់ស្ពានច្បារអំពៅ និងតំបន់អរិយក្សត្រវយៈ ពេលជាង១០ថ្ងៃ ទម្រាវខ្មែរក្រហមជម្លៀសប្រជាជន ចេញអស់ពីទីក្រុងភ្នំពេញ។ បន្ទាប់មកទើបមាន បញ្ជាពីកងពលទី១មកថា អង្គការអនុញ្ញាតឱ្យយោធា ភូមិភាគបូព៌ាមួយចំនួនចូលទីក្រុងភ្នំពេញ និងមួយ ចំនួនទៀតត្រូវត្រឡប់ទៅការពារព្រំដែននៅភូមិភាគ បូព៌ាវិញ។ នៅពេលនោះ អង្គភាពសាយ ត្រូវបានថ្នាក់

ដឹកនាំកងពលទី១ បញ្ជាឱ្យត្រឡប់មកស្នាក់នៅអ្នកល្បឿន និងស្រុកលើកដៃកវិញ។ សាយ មានឈ្មោះស្មើប្រធានវិសេសនាគូប ដឹកនាំកម្លាំងយោធាចំនួនជាង ១០០នាក់ បង្កើតអង្គការព័ត៌មានឈ្មោះថា (ការដ្ឋាន ៧គោន) សម្រាប់ចុះធ្វើស្រែតែរក្សាកម្លាំងយោធាដដែល។ នៅពេលធ្វើស្រែបានមួយរយៈ ទើបមានថ្នាក់ដឹកនាំខាងមជ្ឈមណ្ឌលចុះមកទស្សនកិច្ច ការដ្ឋាន ៧គោន រួមមាន នួន ជា និងកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម មួយចំនួនទៀត។

នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៦ ចាន់ ចក្រី ប្រធានកងពលលេខ១៧០ សួស នៅ ហៅ ឈូក ប្រធានតំបន់២៤ ភូមិភាគបូព៌ា និងកម្មាភិបាលមួយចំនួនទៀតត្រូវបានអង្គការខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួន។ នៅក្នុងផ្នូរកម្មាភិបាលភូមិភាគបូព៌ា ចាប់ផ្តើមព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងនឹងមានការកេចខ្លួនជាបណ្តើរៗ។ នៅពេលនោះ សមមិត្ត រិន ប្រធានកងពលទី៤ បានអញ្ជើញកម្មាភិបាលយោធាភូមិភាគបូព៌ាមួយចំនួនមកចូលរួមប្រជុំជាសម្ងាត់ នៅទីស្នាក់ការក្នុងស្រុកបាភ្នំ ត្រង់ចំណុចព្រៃចម្ការ ខេត្តព្រៃវែង។ កាលនោះ សាយ បានទៅចូលរួមប្រជុំ និងបានស្តាប់តាមការណែនាំរបស់សមមិត្ត រិន ថា ចាប់ពីថ្ងៃនេះតទៅត្រូវមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ និងត្រូវដុតបំផ្លាញចោលនូវឯកសារណាដែលមានជាប់ទាក់ទងជាមួយ ចាន់ ចក្រី ព្រោះអង្គការមជ្ឈមណ្ឌលសង្ស័យលើកម្មាភិបាលភូមិភាគបូព៌ាឃើង។

សាយ ភ័យខ្លាចមានការចាប់ខ្លួនដូចមេបញ្ជាការរបស់ខ្លួនក៏សម្រេចចិត្តរត់ភៀសខ្លួនមករស់នៅភូមិអំពៅព្រៃ ឃុំកោះ សំពៅ ស្រុកពាមជរ វិញ។ នៅខណៈពេលនោះ គាម៉ែន លេខាស្រុកពាមជរ ដែលជាសាច់ញាតិរបស់ សាយ បានតែងតាំង សាយ ជាប្រធានសហករណ៍ឃុំកោះ កុក ស្រុកពាមជរ។ សហករណ៍ឃុំកោះ កុក មានប្រជាជនប្រមាណ ៣០០គ្រួសារ ដែលខ្មែរក្រហមជ្រើសរើសមកពីស្រុកបាភ្នំ ស្រុកកំពង់ត្របែក និងស្រុកព្រះស្តេច ឱ្យមកធ្វើស្រែបង្កើតផលនៅឃុំកោះ កុក ដែលស្ថិតនៅជាប់នឹងឃុំកោះ សំពៅដែរ។

នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៧ ឬដើមឆ្នាំ១៩៧៨ សាយ ត្រូវបានជ្រើសរើសឱ្យចូលកាន់តំណែងជាប្រធានកងអន្តរាគមន៍ប្រចាំកងពលលេខ៨០៥។ សុខ សេន គឺជាប្រធានកងពល៨០៥។

នៅដើមខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ កងកម្លាំងរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា សហការជាមួយកងទ័ពវៀតណាមបានធ្វើការវាយសម្រុកចូលប្រទេសកម្ពុជា។ សាយ និងកងទ័ពខ្មែរក្រហមក្នុងកងពលលេខ៨០៥ បានរត់ភៀសខ្លួនចេញពីព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាមឆ្លងទន្លេមេគង្គទៅត្រើយខាងលិចក្នុងស្រុកកោះធំ។ បន្ទាប់មកអង្គការរបស់ សាយ បានបង្កើនលំដាប់ទៅបោះទីតាំងនៅលើភ្នំស្រង់ក្នុងខេត្តកំពង់ស្ពឺ ប៉ុន្តែត្រូវកងកម្លាំងរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា និងកងទ័ពស្ម័គ្រចិត្តវៀតណាមវាយរុញច្រានចេញពីភ្នំស្រង់ទៀត។ ក្រោយមក សាយ បានបែកពីអង្គការទ័ព និងរត់ភៀសខ្លួន ហូតដល់ខេត្តពោធិ៍សាត់ ក៏បោះអារុធ្វើជាប្រជាជនរួចហើយត្រឡប់មកស្រុកកំណើតវិញ។ សាយ មករស់នៅជួបជុំប្រពន្ធកូនប្រកបមុខរបរធ្វើស្រែចម្ការ និងបានចូលបម្រើការជាមន្ត្រីរដ្ឋការ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំកោះ សំពៅរ ហូតដល់ឆ្នាំ២០២៤ ទើបចូលនិវត្តន៍។

សាលាឃុំកោះ សំពៅ ស្ថិតនៅក្នុងស្រុកពាមជរ ខេត្តព្រៃវែង ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៥។ (បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ទីតាំងភូមិសាស្ត្រតំបន់ជួនដេងលេង ការវាយប្រហារពីថ្មី

សុខ ថាវណា

ដីស្រែចម្ការរបស់ប្រជាជនក្នុងស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្តខត្តរមា នជ័យ រងការបំផ្លិចបំផ្លាញដោយគ្រាប់ផ្លោង និងការឡាក់គ្រាប់ពីយន្តហោះរបស់កងទ័ពថៃ (មជ្ឈមណ្ឌលសកម្មភាពកំបាំងមិនកម្ពុជា)

ខេត្តខត្តរមា នជ័យ បង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៦៤ តាមព្រះរាជក្រមលេខ ១៩៤ ប.ក ចុះថ្ងៃទី១២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៦៤ នៅសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម (១៩៥៣-១៩៧០) ក្រោមព្រះរាជកិច្ចដឹកនាំដោយសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ប៉ុន្តែក្រោយឆ្នាំ១៩៧០ សង្គ្រាមបានឆាប់រហ័ស ឡើង ដូច្នេះរាល់រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលត្រូវបានលើកទីតាំងដាក់នៅខេត្តសៀមរាប។ យោងព្រះរាជក្រឹត្យលេខ/រកត/០១៩៥/០៧ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៥ ខេត្តនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងសារជាថ្មីដាច់ចេញពីខេត្តសៀមរាប ប៉ុន្តែរាល់រចនាសម្ព័ន្ធពុំទាន់ដំណើរការនៅឡើយ។

លុះដល់ថ្ងៃទី២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៩៩ ស្ថិតក្រោមអធិបតីភាព ឯកឧត្តម ស ខេង ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ បានប្រកាសដាក់ឱ្យដំណើរការ ការងាររដ្ឋបាលជាផ្លូវការ។

ភូមិសាស្ត្រខត្ត

ខេត្តខត្តរមា នជ័យ ស្ថិតនៅប៉ែកខាងជើងឆៀងខាងលិចនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលមានព្រំប្រទល់៖

- ខាងជើងជាប់នឹងប្រទេសថៃ គឺ៖ ខេត្តបួរីរ៉ា, ខេត្តសុរិន្ទ និង ខេត្តស៊ីសាកេត ដែលមានប្រវែង ២២៤ គីឡូម៉ែត្រ ខណ្ឌចែកដីកម្ពុជា និងថៃដោយភ្នំដងរែក (គ្មានដីរាល់រាបទេជាមួយប្រទេសថៃ គឺ

សុទ្ធតែភ្នំដោយមានតែប្រភេទ សម្រាប់ចេញចូល ប៉ុណ្ណោះគឺ៖ ប្រភេទបំបែក, ប្រភេទផ្សេង, ប្រភេទអូស្មាច់, ប្រភេទសាងរ៉ា និងប្រភេទប្រឡាយ ។

- ខាងត្បូងជាប់នឹងខេត្តសៀមរាប
- ខាងកើតជាប់នឹងខេត្តព្រះវិហារ
- ខាងលិចជាប់នឹងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ខេត្ត ឧត្តរមានជ័យ ដែលមានចម្ងាយប្រមាណ៤៣៧ គីឡូម៉ែត្រ ពីទីក្រុងភ្នំពេញ ដោយធ្វើដំណើរតាម ផ្លូវជាតិលេខ៦អា និងកាត់តាមខេត្តកណ្តាល ខេត្ត កំពង់ចាម និងបន្តដំណើរតាមផ្លូវជាតិលេខ៦អា ពីចំណុចបំបែកស្ពឺន (ខេត្តកំពង់ចាម) កាត់តាមខេត្ត កំពង់ធំ ដល់ចំណុច ស្រុកក្រ ឡាញ់នៃខេត្តសៀមរាប មានផ្លូវបំបែកឆ្ពោះទៅទិសខាងជើងតាមផ្លូវលេខ ៦៨ ទៅកាន់ខេត្តឧត្តរមានជ័យ ។

ផ្ទៃដីខេត្ត

ខេត្តឧត្តរមានជ័យមានផ្ទៃដីសរុបចំនួន ៦,១៥៨ គីឡូម៉ែត្រការ៉េ ចែកចេញជា ៤ស្រុក និងក្រុង១គឺ៖ ស្រុកអន្លង់វែង, ស្រុកបន្ទាយអំពិល, ស្រុកបុងកាល, ស្រុកត្រពាំងប្រាសាទ និងក្រុងសំរោង។ តំបន់ផ្ទៃដី ស្ថិតនៅក្នុងភូមិផ្ទៃដី ឃុំគោកមន ស្រុកបន្ទាយអំពិល ដែលមានចម្ងាយប្រហែល៣១ គីឡូម៉ែត្រពីទីរួម ស្រុកបន្ទាយអំពិល ហើយ ខាងជើងស្ថិតនៅជាប់នឹង ព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ ត្រង់បង្គោលសីមាលេខ២២។

ករណីប្រាសាទដែលត្រូវបានរកឃើញ

មានប្រាសាទបុរាណខ្មែរមួយឈ្មោះ «ដែក» ស្ថិតលើខ្ពង់ភ្នំដងរែក ត្រង់ចំណុចលើដៃនិយម ១៧/៣៨៦១។ ប្រាសាទដែកស្ថិតនៅចន្លោះជួរប្រាសាទ តាមាន់ និងប្រាសាទតាក្របី គឺមានចម្ងាយ៦គីឡូម៉ែត្រ ខាងកើតប្រាសាទតាមាន់ និង៤គីឡូម៉ែត្រ ខាងលិច ប្រាសាទតាក្របី។ ប្រាសាទដែក ស្ថិតនៅ ខាងត្បូង បង្គោលព្រំដែនលេខ ២២បេ ជិត១គីឡូម៉ែត្រ (ក្នុងទឹកដីកម្ពុជា) និងនៅ ខាងជើងផ្លូវឡូសាស្ត្រ ព្រំដែនកម្ពុជាប្រមាណ ៣០០ម៉ែត្រ ក្នុងភូមិសាស្ត្រ ភូមិផ្ទៃដី ឃុំគោកមន ស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្ត

ឧត្តរមានជ័យ។ វាមានចម្ងាយប្រមាណ ៤គីឡូម៉ែត្រ ខាងលិចទីប្រជុំជនភូមិផ្ទៃដី កម្ពុជាត្រួតត្រាទាំង ស្រុងលើប្រាសាទបុរាណខ្មែរនេះ ក្នុងអំឡុងពេល ដែលកងវិស្វកម្មអគ្គបញ្ជាការរដ្ឋ នៃកងយោធពល ខេមរភូមិន្ទស្ថាបនាផ្លូវឡូសាស្ត្រក្រវាត់ព្រំដែន កាលពីចុងឆ្នាំ២០០៨ កន្លងមក។ ពេលគឺក្រោយពី កងកម្លាំងសៀមបានឈ្លានពាន និងប៉ុនប៉ងឈ្លាន ពានបំណែកខ្លះនៃបុរាណភាពដែនដីកម្ពុជា ក្នុង ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨។

នាយឧត្តមសេនីយ៍ ញឹក ប៊ុនឆៃ អតីតថ្នាក់ដឹកនាំ ចលនាស៊ីសេរីការជាតិកម្ពុជា តាមបណ្តោយ ព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃបានមានប្រសាសន៍ថា៖ «ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៨២មក ប្រភេទផ្សេង ប្រាសាទតាក្របី ដប់ត្រាង ផ្ទុយស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់កងពលធំលេខ១ រហូតមកដល់ ឆ្នាំ អូរស្វាយ អូរស្វាច់ អូរដាល ហើយ បានដល់តាទុំ កកងទ័ពកម្ពុជាឈរជើងនៅ ទាំងអស់ មិនមានថៃណាមកនៅនោះទេ។ ថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៨៣ ខ្ញុំបាននាំកងទ័ពចំនួន៨០០នាក់ទៅ បោះទីតាំងនៅមូលដ្ឋានតាទុំ កែប្រែបង្គោល ឡាក់៧ បង្គោល ឡាក់លេខ៨ និងបង្គោល ឡាក់លេខ៩ ហើយស្គាល់បង្គោល ឡាក់ទាំងនេះច្បាស់លាស់ ណាស់។ ខ្ញុំក៏បានស្គាល់បង្គោល ឡាក់លេខ១២ បង្គោល ឡាក់លេខ១៣ និងបង្គោល ឡាក់លេខ១៤ នៅមូលដ្ឋានអូរស្វាច់ច្បាស់លាស់ និងបង្គោល ឡាក់លេខ២១ ដែលនៅក្បែរប្រាសាទតាក្របី បង្គោល ឡាក់លេខ២២ ស្ថិតនៅក្បែរព្រះរាជដំណាក់ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ក្នុងភូមិសន្តិភាពផ្ទៃដី ដងដែក»។

ក្នុងដំណោះស្រាយប្រដាប់អាវុធរយៈពេលប្រាំថ្ងៃចាប់ ពីថ្ងៃទី២៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ រហូតដល់មាន បទល្មើសបាញ់ជាបន្ទាន់ និងឥតលក្ខខណ្ឌនៅថ្ងៃ ទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ នៅរំលោភម៉ោង ១២:០០នាទីយប់ ក្រោយមានកិច្ចប្រជុំពិសេសនៅ ប្រទេសម៉ាលេស៊ី ដើម្បីដោះស្រាយស្ថានភាព បច្ចុប្បន្នរវាងប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសថៃ។ ការ

ឈ្មោះនាវា របស់ភាគីយោធាថៃមកលើដៃនគរបាល
តេឡេកាតនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលស្ថិត
នៅតាមព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ រួមមាន៖ ប្រាសាទតាម៉ាន់
ធំ ប្រាសាទតាក្របី តំបន់ភ្នំខ្លោច តំបន់ម៉ូប៊ី វត្តកែវ
សិក្ខាភិវិស្វរៈ ទីតាំងវាលឥន្ទ្រីតាថាវ ភ្នំ៣៣៣ តំបន់
អានសេន អូរស្រោច ហ៊ីអានសេន តំបន់ប្រាសាទ
ព្រះវិហារ ៥មករាចំការចេក ភ្នំទ្រព្យ ជ័យតៃ ភូមិ
ឯកភាព (ឃុំថ្មដា) ភូមិតេជោ សន្តិភាព ចាក់ជ្រៃ,

ថ្មដូន ភ្នំពើយ អូរស្រោច អូរខ្លាឃ្មុំ និងជប់គតិរ។ ភាគី
យោធាថៃបានប្រើប្រាស់អាវុធធុនធំៗ ដូចជា គ្រាប់
បែកចង្ក្រោម យន្តហោះ ចម្បាំង ទម្លាក់គ្រាប់ F-16
ជ្រុនអត្តយាត បាញ់ដែកពុល បាញ់កាំភ្លើងធំផ្សេង
ចូលមកក្នុងដៃនគរបាលតេឡេកាត និងបូរណភាពទឹកដី
កម្ពុជា ដោយបានទម្លាក់គ្រាប់បែកអ៊ីម.ខេ-៨៤ ធ្លាក់
ក្បែរផ្ទះពលរដ្ឋនៅភូមិថ្មដូនឃុំកោកមន ស្រុកបន្ទាយ
អំពិល ខេត្តទន្លេមេគង្គ។

កងទ័ពថៃទម្លាក់គ្រាប់បែកលើវត្តអារាម
នៅស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្តទន្លេមេគង្គ
(មជ្ឈមណ្ឌលសកម្មភាពកំចាត់មីនកម្ពុជា)

ភូមិឃុំរបស់ប្រជាជនក្នុងស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្តទន្លេមេគង្គ
រងការបំផ្លិចបំផ្លាញដោយគ្រាប់ផ្លោង និងការទម្លាក់គ្រាប់ពី
យន្តហោះរបស់កងទ័ពថៃ។
(មជ្ឈមណ្ឌលសកម្មភាពកំចាត់មីនកម្ពុជា)

គ្រាប់ផ្លោងរបស់កងទ័ពថៃធ្លាក់លើភូមិឃុំ និងផ្ទះសម្បែង
របស់ប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងភូមិថ្មដូនឃុំកោកមន ស្រុក
បន្ទាយអំពិល ខេត្តទន្លេមេគង្គ។
(មជ្ឈមណ្ឌលសកម្មភាពកំចាត់មីនកម្ពុជា)

ប្រាសាទតាក្របី ដែលថែរក្សា

រស់ សំរេញ

ប្រាសាទតាក្របី ត្រូវបានកសាងឡើងដោយ បុព្វបុរសខ្មែរ ក្នុងរវាងដើមសតវត្សរ៍ទី១១ ដល់ សតវត្សរ៍ទី១៣ ក្នុងរជ្ជកាលព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី១ (គ.ស ១០០២ ដល់ គ.ស ១០៥៧) ឬ ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័នទី២ (គ.ស ១០៥០ ដល់ គ.ស ១១០៦) ។ រចនាបថនៃប្រាសាទនេះមានលក្ខណៈ ដូចគ្នានឹងរចនាបថនៃប្រាសាទបន្ទាយស្រី និង ប្រាសាទតាក្របី ក្នុងខេត្តសៀមរាប។ ប្រាសាទតាក្របី បានកសាងឡើងសម្រាប់គោរពបូជា និងទទួលស្វាគមន៍ ដល់ព្រះឥសូរ និងព្រះវិស្ណុ ក្នុងយុគសម័យអង្គរដែល ជាយុគសម័យនៃប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ។

យោងតាមសំណេរឯកសារសិក្សាស្រាវជ្រាវ របស់អ្នកស្រាវជ្រាវជនជាតិបារាំងឈ្មោះ លោក អេទីន អ៊ែម៉ូនីញ៉េ និង លោក លូណេត ដឺឡា ហ្វីនតីយែរ បានកត់ត្រាប្រាសាទនេះ ឈ្មោះថា ៖ «ព្រះឥសី» ឬ «ព្រះបុស្សី» ប៉ុន្តែក្នុងអំឡុងពេល យុវអង្គរឆ្លងកាត់មក ប្រជាជនខ្មែរបានហៅប្រាសាទ តាមឈ្មោះថា ៖ «ប្រាសាទតាក្របី»។ រីឯប្រជាជនសៀម ដែលស្គាល់បានហៅប្រាសាទនេះថា ៖ «ប្រាសាទ តាខាយ»។ យោងឯកសារស្រាវជ្រាវជនជាតិ បារាំងឈ្មោះ លោក អេទីន អ៊ែម៉ូនីញ៉េ ប្រាសាទ នេះគឺជាប្រាសាទសិក្សាខ្លះៗ និងបានចុះក្នុងបញ្ជីជា សម្បត្តិបេតិកភណ្ឌ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលសតវត្សរ៍ទី១៩ និងដើមសតវត្សរ៍ទី២០។ ការសិក្សារបស់លោក អេទីន អ៊ែម៉ូនីញ៉េ បានបង្ហាញទៀតថា ទីតាំង ប្រាសាទនេះគឺនៅសល់បំណែកកុលាលភាជន៍បុរាណ ជាច្រើន ជាពិសេសនៅត្រង់ចម្ងាយ២០០ម៉ែត្រនៅ ជ្រុងខាងកើតនៃប្រាសាទតាក្របី។

ប្រាសាទតាក្របី ស្ថិតនៅក្នុងភូមិបុសធំ ឃុំគោកខ្ពស់ ស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្តទន្លេមេគង្គ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

បច្ចុប្បន្ននេះ «ប្រាសាទតាក្របី» ស្ថិតនៅក្នុង ភូមិឈើស្លាប់ ឃុំគោកខ្ពស់ ស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្តទន្លេមេគង្គ និងស្ថិតនៅលើជួរភ្នំដងរែក មាន ចម្ងាយប្រមាណ១២គីឡូម៉ែត្រ នៅភាគខាងកើត នៃប្រាសាទតាម៉ា ធំ ហើយចម្ងាយប្រមាណ៦ គីឡូម៉ែត្រ នៅភាគអាគ្នេយ៍នៃភូមិបាក់ដៃ ក្នុងខេត្ត សុរិន្ទ ប្រទេសថៃ។

ប្រាសាទតាក្របី គឺពុំសូវសម្បូរណ៍ក្បាច់ រចនាបថចម្លាក់លម្អ និងសិលាចារឹកទេ ដូច្នេះ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកជំនាញបុរាណវិទ្យា បានកត់ត្រាដោយផ្អែកលើការប្រៀបធៀបទៅនឹងសំណង់ប្រាសាទមួយចំនួនទៀតដែលស្ថិតនៅក្នុងជំនាន់ព្រះបាទសូរ្យវរ្ម័នទី១។ តាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រៀបធៀប ប្រាសាទនេះ គឺស្ថិតក្នុងរចនាបថឃ្លាំង ដែលក្លាយជាចម្លាក់មានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នានឹងប្រាសាទតាកែវ ប្រាសាទឃ្លាំងខាងជើង និងប្រាសាទភិមាណកាស ក្នុងរាជធានីអង្គរ ដែលប្រាសាទទាំងនោះ ត្រូវបានសាងសង់ឡើងសម្រាប់ទទួលដល់ព្រហ្មញ្ញសាសនា និងព្រះសិវៈ។ ប្រាសាទតាក្របី បានសង់ឡើងពីថ្មភក់ និងមានរាងបួនជ្រុងស្មើគ្នា ទម្រង់ប្រាសាទទោល មានកម្ពស់ប្រមាណ២៥ម៉ែត្រ ដែលមានខ្លោងទ្វារបួនហើយខ្លោងទ្វារមួយសំខាន់ គឺបែរទៅទិសខាងកើត។ ឡើងរបស់ប្រាសាទផ្នែកខាងក្រោមបង្អស់ កសាងពីថ្មបាយក្រៀម ផ្នែកខាងលើប្រាសាទកសាងពីថ្មភក់ រីឯដំបូលកំពូលប្រាសាទកសាងរាងមូលក្រង់ឡើងលើ រៀបជា៥ជាន់។

ចាប់ពីសតវត្សរ៍ទី១៥ ដល់ទី១៧ ប្រទេសកម្ពុជាបានស្ថិតក្នុងយុគអន្តការ ព្រោះអំឡុងពេលនោះ ភាពង្អៀនរុងរឿងសម្បូរសប្បាយរបស់កម្ពុជាត្រូវបានធ្លាក់ស្រុកចុះយ៉ាងដុះដាប និងរងការបាត់បង់ទឹកដី ជាបន្តបន្ទាប់ ដោយសារតែការចូលមកទន្រ្ទាន និងឈ្នានពានពីសំណាក់ប្រទេសជិតខាងជាពិសេសប្រទេសសៀម។

ចាប់ពីឆ្នាំ១៧៩៥ ប្រទេសសៀម បានចូលលុកលុយ និងវាយឈ្នានពានទឹកដីភាគពាយ័ព្យនៃប្រទេសកម្ពុជា។ បន្ទាប់មកសៀម ក៏បានគ្រប់គ្រងខេត្តពារបស់កម្ពុជា រួមមាន៖ បាត់ដំបង ស្វាយស៊ីសុផុន និងសៀមរាប។ ប៉ុន្តែនេះក៏មិនមានន័យថា ប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូលស្ថិតក្រោមឥទ្ធិពលរបស់ប្រទេសសៀមទេ។

ក្រោយសន្ធិសញ្ញាបារាំង-សៀមឆ្នាំ១៩០៤ និង១៩០៧ ខេត្តទាំងពារបស់កម្ពុជា ដែលសៀមបានគ្រប់គ្រង ក៏ត្រូវបានអាណានិគមបារាំងកាត់យក

ពីសៀម ហើយប្រគល់ត្រឡប់មកឱ្យកម្ពុជាវិញ។ ហេតុផលនេះ គឺជាដើមចមនៃបញ្ហាដ៏សំខាន់ ដែលបានធ្វើឱ្យប្រទេសសៀមមិនសប្បាយ និងខឹងសម្បារចំពោះកម្ពុជា។ ក្រោយមក ប្រទេសសៀម មិនបានទទួលស្គាល់សន្ធិសញ្ញាបារាំង-សៀមទេ ហើយតែងតែសន្សំចិត្ត និងគិតថា ថ្ងៃណាមួយខ្លួននឹងដណ្តើមយកមកវិញនូវខេត្តទាំងបីរបស់កម្ពុជា ដែលខ្លួនធ្លាប់បានគ្រប់គ្រងជាយូរឆ្នាំកន្លងមកឱ្យខាតបាត់ពីព្រោះប្រទេសសៀមបានមើលឃើញថាខេត្តទាំងនោះ គឺសម្បូរដោយប្រាសាទបុរាណ និងជាតំបន់មួយដែលដីមានជីជាតិ និងប្រកបដោយសក្តានុពលនៃភោគផលកសិកម្ម។

តរៀងមកផ្អែកលើព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា ប្រទេសសៀម តែងតែបានបង្កាញនូវចេតនារបស់ខ្លួនក្នុងការចូលលុកលុយ និងឈ្នានពានលើបុរាណភាពទឹកដីរបស់កម្ពុជាជាច្រើនលើកច្រើនសារ។ មួយវិញទៀត កេរ្តិ៍មរតកនៃការគូរបែងចែកខ្សែព្រំដែនរវាងកម្ពុជា-សៀម ដោយអាណានិគមបារាំង ក៏បន្សល់ទុកសម្រាប់កម្ពុជា ជាពិសេសដែនទឹកណាត់យកខ្សែព្រំដែនរវាងខ្មែរ-សៀម ដោយផ្អែកលើចំណុចខ្សែទឹកហូរនៅលើកំពូលភ្នំដងរែក ដូច្នេះបញ្ហាទាំងអស់នេះ ក៏បានបន្សល់ទុកនូវភាពមិនច្បាស់លាស់ ហើយវាអាចជាចន្លោះប្រហោងមួយ ដែលបានទុកឱកាសឱ្យប្រទេសសៀមតែងតែយកលេស និងបង្កជាជម្លោះ នៅតាមបណ្តោយព្រំដែនភាគពាយ័ព្យនៃកម្ពុជា រហូតមកទល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។

សរុបមកវិញ អំណះអំណាងទី១ តាមរយៈឯកសារស្រាវជ្រាវប្រវត្តិសាស្ត្រ និងបុរាណវិទ្យាកម្ពុជា អាចយកភស្តុតាងដែលនៅសេសសល់មួយចំនួនជាអាថ៌មាន៖ សិលាចារឹកតាមប្រាង្គប្រាសាទឯកសារសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រាសាទបុរាណខ្មែរ និងសៀវភៅស្រាវជ្រាវប្រវត្តិសាស្ត្រ គឺជាសក្ខីភាពមួយដែលអាចទុកជាភស្តុតាងសម្រាប់កម្ពុជា ធ្វើជាទីត្រួតពិនិត្យបើកស្រាយបញ្ជាក់ប្រាប់សកលលោកឱ្យបានដឹងថា «ប្រាសាទតាក្របី» គឺជាប្រាសាទបុរាណរបស់ខ្មែរ ហើយត្រូវបានសាងសង់ដោយបុព្វបុរស

ខ្មែរយ៉ាងពិតប្រាកដមែន។

អំណះអំណាងទី២ បើផ្អែកលើការអន្តរាគមន៍ដោយអន្តរជាតិ និងបទដ្ឋានច្បាប់អន្តរជាតិ ទាក់ទិននឹងការកំណត់ខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនរវាងកម្ពុជា-ថៃយើងមានភស្តុតាងតាមរយៈសាក្សីរស់ គឺយោធិតាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់នាយឧត្តមសេនីយ៍ ញឹក ប៊ុនឆែ ព្រោះលោកជាអតីតថ្នាក់ដឹកនាំចលនាស៊ីសេវីការជាតិកម្ពុជា នៅបណ្តោយព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃក្រោយឆ្នាំ១៩៧៩។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៥ ដោយត្រង់ចំណុចទី៦ គឺបានបង្ហាញបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា «ប្រាសាទតាក្របី» គឺស្ថិតនៅក្នុងបួរណភាពទឹកដីកម្ពុជា ដោយក្នុងនោះនាយឧត្តមសេនីយ៍ ញឹក ប៊ុនឆែ បានលើកឡើងថា៖ «បង្កើនលទ្ធភាពខ្ពស់ដែលស្ថិតនៅក្បែរប្រាសាទតាក្របី» ត្រង់ចំណុចនេះ កម្ពុជាអាចយល់បានថា បើបង្កើនលទ្ធភាពខ្ពស់នេះ ត្រូវបានគូសកំណត់យកជាខ្សែព្រំដែនរវាងខ្មែរ-សៀមដោយអាណានិគមបារាំងក្នុងសន្ធិសញ្ញាបារាំង-សៀមឆ្នាំ១៩០៤ និងឆ្នាំ១៩០៧ ដូច្នេះបញ្ជាក់ថា «ប្រាសាទតាក្របី» គឺជាកម្មសិទ្ធិរបស់កម្ពុជា ហើយស្ថិតក្នុងបួរណភាពទឹកដីកម្ពុជា យ៉ាងពិតប្រាកដនិងមិនអាចប្រកែកបាន។

នាយឧត្តមសេនីយ៍ ញឹក ប៊ុនឆែ បានបញ្ជាក់បន្ថែមថា «តាមការសង្កេតរបស់ខ្ញុំ តាំងពីដើមមកយោធាថៃបានរំលោភបំពានលើបួរណភាពទឹកដីកម្ពុជា ដោយប្រើប្រាស់ដែនទីខ្នាត១/៥០.០០០ ដែលគូសដោយឯកតាភាគី មករំលោភយកទឹកដីកម្ពុជាជាច្រើនកន្លែងតាមបណ្តោយព្រំដែនខ្មែរ-ថៃ ជាបន្តបន្ទាប់រហូតពេលសព្វថ្ងៃនេះ»។

កាលពីឆ្នាំ២០១១ កន្លងមក ចាប់តាំងពីមានជម្លោះប្រដាប់អាវុធក្នុងតំបន់ប្រាសាទតាក្របីជាបន្តបន្ទាប់ ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវការបង្ហាញពីភាពចាំបាច់នៃការដោះស្រាយបញ្ហាព្រំដែន ដែលមិនទាន់បានកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ក្នុងហេតុមួយថា ជម្លោះនេះ គឺត្រូវតែជំរុញឱ្យភាគីទាំងពីរ (កម្ពុជា-សៀម) ត្រូវតែផ្លាស់ប្តូរយន្តការដោះស្រាយពីការប្រឈម

មុខជាក់គ្នាដោយកម្លាំងយោធា ក្លាយទៅជាយន្តការផ្លូវច្បាប់អន្តរជាតិ ដែលក្នុងពេលនោះភាគីទាំងពីរបានយល់ព្រមជាមួយគ្នា ដោយឈានដល់ការសុំបកស្រាយឡើងវិញនូវខ្លឹមសារច្បាប់ក្នុងសាលក្រមតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ កាលពីឆ្នាំ១៩០៣ ស្តីពីប្រាសាទព្រះវិហារ។

យ៉ាងនេះក្តីយើងឃើញថា ការស្នើសុំបកស្រាយខ្លឹមសារច្បាប់ឡើងវិញនៃសាលក្រមរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ឆ្នាំ២០១៣ គឺមិនបានដោះស្រាយបញ្ហាអធិបតេយ្យភាពដែនដីនៅតំបន់ប្រាសាទតាក្របីនៅឡើយទេ ដូច្នេះគឺនៅតែរក្សាទុកតំបន់ទាំងនេះជា «តំបន់មិនទាន់ត្រូវបានកំណត់ច្បាស់លាស់»។

ដូច្នេះយើងយល់ឃើញថា កាតព្វកិច្ចចម្បងតាមយន្តការច្បាប់អន្តរជាតិ កម្ពុជាត្រូវទាមទារឱ្យភាគីថៃត្រូវតែក្លាហានក្នុងការបង្ហាញពីភាពស្មោះត្រង់ និងមិនរំលោភឈ្លានពានមកលើប្រទេសកម្ពុជា ដោយក្នុងនោះដាច់ខាតប្រទេសសៀមត្រូវតែដាក់ពាក្យបណ្តឹងជាមួយគ្នា ទៅកាន់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិដើម្បីឱ្យតុលាការកំណត់នូវខ្សែបន្ទាត់ និងបង្កើនលទ្ធភាពខ្ពស់នៃការឱ្យបានច្បាស់លាស់ តាមរយៈយន្តការច្បាប់អន្តរជាតិ កិច្ចការទូត និងកិច្ចការអនុវត្តតាមបទដ្ឋាននៃច្បាប់អន្តរជាតិនានា ដើម្បីធានាបាននូវសន្តិភាព និងភាពសុខដុមរមនាយូរអង្វែង នៅតាមខ្សែបន្ទាត់នៃព្រំដែនរវាងប្រទេសទាំងពីរ។

ប្រាសាទតាក្របី ស្ថិតនៅក្នុងឃុំតាក្របី ស្រុកបន្ទាយអំពិល ខេត្តឧត្តរមានជ័យ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

គណៈប្រតិភូកាកបាទក្រហមកម្ពុជាផ្តល់

អំណោយសម្រាលការលំបាក ដល់ប្រជាជនពិការភ្នែកបំផុត ចំនួន៥០៣គ្រួសារ នៅស្រុកបុរីអូរស្វាយសែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង

ស្រួច លីដា

គណៈប្រតិភូកាកបាទក្រហមកម្ពុជាដឹកនាំដោយឯកឧត្តម យូ ឡាណា អគ្គលេខាធិការរងទី២ កាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ឯកឧត្តម សរ សុពុត្រា ប្រធានគណៈកម្មាធិការសាខាកាកបាទក្រហមកម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង ឯកឧត្តម ដៃ ប៊ុនឈឿន ប្រធានកិត្តិយសសាខាកាកបាទក្រហមកម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង បានចុះសំណេះសំណាលសួរសុខទុក្ខ និងផ្តល់អំណោយមនុស្សធម៌ជូនប្រជាជនពិការភ្នែកបំផុតចំនួន៥០៣គ្រួសារ មកពីភូមិចំនួន២២ ឃុំចំនួន៣ នៃស្រុកបុរីអូរស្វាយសែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង នៅព្រឹកថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

កាកបាទក្រហមកម្ពុជា ក្រោមប្លង់ប្រថាប់ដ៏ ទុក្ខនឹកនូវសម្តេចព្រះមហាក្សត្រី ព្រះវររាជមាតា ជាតិខ្មែរ ជាព្រះប្រធានកិត្តិយសជាទីគោរពសក្ការៈ ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត និងក្រោមការដឹកនាំប្រកបដោយ គតិបណ្ឌិតរបស់សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ជាប្រធាន តែងតែយកចិត្តទុកដាក់គិត គួរពីសុខទុក្ខរបស់ប្រជាជនពិការភ្នែកបំផុត និងប្រជាជនរងគ្រោះដោយគ្រោះមហន្តរាយ ឬវិបត្តិភ័យផ្សេងៗ ដោយគ្មានការរើសអើង តាម

ពាក្យស្នើ ក « ទីណាមានទុក្ខ ទីនោះមាន កាកបាទក្រហមកម្ពុជា » ។

ជាក់ស្តែង ឆ្លើយតបតម្រូវការបន្ទាន់របស់ ប្រជាជនពិការភ្នែកបំផុត និងតាមការស្នើសុំ របស់សាខាកាកបាទក្រហមកម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង នៅព្រឹកថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥នេះ សម្តេច កិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុនសែន ប្រធានកាកបាទ ក្រហមកម្ពុជា បានចាត់ឱ្យឯកឧត្តម យូ ឡាណា អគ្គ លេខាធិការរងទី២ កាកបាទក្រហមកម្ពុជា និង

ឯកទត្តម សរ សុពុត្រា ប្រធានគណៈកម្មាធិការសាខាកាកបាទក្រហមកម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង និងមានការអញ្ជើញចូលរួមពីឯកទត្តម ដៃ ប៉ូនឈឿន ប្រធានកិត្តិយសសាខាកាកបាទក្រហមកម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង បានចុះសំណេះសំណាលសួរសុខទុក្ខ និងផ្តល់អំណោយមនុស្សធម៌ជូនប្រជាជនឆ្ងាយរងគ្រោះបំផុតចំនួន៥០៣គ្រួសារ មកពីភូមិចំនួន២២ ឃុំចំនួន៣ នៃស្រុកបុរីអូរស្វាយសែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង។

ក្នុងឱកាសនោះ ឯកទត្តមអគ្គលេខាធិការរងទី២ បានពាំនាំនូវព្រះរាជសារនីយ៍របស់សម្តេចព្រះមហាក្សត្រព្រះវររាជមាតាជាតិខ្មែរ ព្រះប្រធានកិត្តិយសជាទីគោរពសក្ការៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត និងប្រសាសន៍របស់សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៉ូន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ដែលផ្តាំផ្ញើសួរសុខទុក្ខ ក្តីនឹកពួក អាណិត ស្រឡាញ់ដ៏ជ្រាលជ្រៅជាមួយលោកយាយលោកគាតា បងប្អូនប្រជាជនឆ្ងាយរងគ្រោះទាំងអស់ រួមជាមួយការកិតកូរអំពីសុខទុក្ខ និងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ គ្រប់ពេលវេលាគ្រប់ទីកន្លែង។

ទន្ទឹមនឹងការកិតកូរពីជីវភាពតាមរយៈឯកទត្តមយុទ្ធាណា សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៉ូន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ក៏បានផ្តាំផ្ញើដល់បងប្អូនប្រជាជនទាំងអស់សូមយកចិត្តទុកដាក់ថែទាំសុខភាពឱ្យបានល្អ ដោយត្រូវដ្ឋានសុខភាពបច្ចេកទេសសំនៅ និងការហូបចុកដោយត្រូវមានអនាម័យជាប់ជាទីពឹងសាទីកដាំពុះ និងត្រូវស្រឡាញ់ខ្លួនឱ្យស្អាតចំណី ដើម្បីជៀសផុតពីជំងឺមេរោគសំខាន់ចំនួន៤ ដូចជា៖ ជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺបេះដូង ស្ទះសរសៃឈាម ជំងឺមហារីក និងជំងឺរលាកផ្លូវដង្ហើមរាវី ដែលបាននិងកំពុងប្រឈមក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋទូទៅនាពេលបច្ចុប្បន្ន តាមរយៈការបរិភោគមិនបានត្រឹមត្រូវដូចជាផ្អែមពេក ប្រៃពេក ខ្លាញ់ពេក អាហារកំប៉ុងច្រើនពេក ការដឹកគ្រឿងស្រវឹង និងការជក់បារីជាដើម។

ជាមួយគ្នានេះដែរ សូមប្រជាជនទាំងអស់ត្រូវដេកក្នុងមុងជាប់ជាទីពឹងដើម្បីការពារពីជំងឺគ្រុនឈាមព្រោះនៅក្នុងកញ្ចប់ដែលជាអំណោយរបស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា មានមុងស្រាប់ដែលបានបែកជូននា

ពេលនេះ ជាមួយគ្នានេះ សូមសម្អាតអនាម័យបរិស្ថានឱ្យបានស្អាត ទុកដាក់សំរាមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ លុបជម្រកមូសខ្លាដែលជាប្រភពចម្លងជំងឺគ្រុនឈាម។

ដោយឡែកក្នុងនាមសម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៉ូន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ជាឥស្សរជនឆ្នើមថ្នាក់ជាតិ ដែលគោរមងារទាំងពីរទទួលបានពីអង្គការសហប្រជាជាតិ បានអំពាវនាវសូមបងប្អូនជាស្រ្តីមានផ្ទៃពោះ ស្រ្តីទើបសម្រាលកូន និងស្រ្តីមានកូនក្នុងបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ថែទាំសុខភាពឱ្យបានល្អ ទាំងសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវកាយចំពោះស្រ្តីមានផ្ទៃពោះ សូមទៅពិនិត្យផ្ទៃពោះឱ្យបានទៀងទាត់យ៉ាងតិចណាស់ឱ្យបាន៤ដងមុនពេលសម្រាល ហើយត្រូវទៅសម្រាលកូននៅមណ្ឌលសុខភាព ឬមន្ទីរពេទ្យដែលនៅជិតបំផុតដើម្បីសុវត្ថិភាពទាំងម្តាយ និងកូនជៀសផុតពីគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗ និងការចម្លងជំងឺពីម្តាយទៅកូនពិសេសជំងឺអេដស៍។ ចំពោះស្រ្តីដែលទើបសម្រាលកូនរួចសូមទៅពិនិត្យសុខភាពពិសេសនាំកូនទៅទទួលថ្នាំបង្ការឱ្យបានគ្រប់ចំនួន ដើម្បីឱ្យកូនមានសុខភាពល្អជៀសផុតពីជំងឺផ្សេងៗ។ មួយវិញទៀតសូមអាណា-

គណៈប្រតិភូកាកបាទក្រហមកម្ពុជាដឹកនាំដោយឯកទត្តមយុទ្ធាណា អគ្គលេខាធិការរងទី២ កាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ឯកទត្តម សរ សុពុត្រា ប្រធានគណៈកម្មាធិការសាខាកាកបាទក្រហមកម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង ឯកទត្តម ដៃ ប៉ូនឈឿន ប្រធានកិត្តិយសសាខាកាកបាទក្រហមកម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង បានចុះសំណេះសំណាលសួរសុខទុក្ខ និងផ្តល់អំណោយមនុស្សធម៌ជូនប្រជាជនឆ្ងាយរងគ្រោះបំផុតចំនួន៥០៣គ្រួសារ មកពីភូមិចំនួន២២ ឃុំចំនួន៣ នៃស្រុកបុរីអូរស្វាយសែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង នៅព្រឹកថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

គណៈប្រតិភូកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ដឹកនាំដោយឯកឧត្តម យូ ឡាណា អគ្គលេខាធិការរងទី២ កាកបាទក្រហម កម្ពុជា, ឯកឧត្តម សរ សុពុត្រា ប្រធាន គណៈកម្មាធិការសាខាកាកបាទក្រហម កម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង ឯកឧត្តម ផៃ ប៊ុនឈឿន ប្រធានកិត្តិយសសាខា កាកបាទក្រហមកម្ពុជាខេត្តស្ទឹងត្រែង បាន ចុះសំណេះសំណាលសួរសុខទុក្ខ និងផ្តល់ អំណោយមនុស្សធម៌ជូនប្រជាជនឆ្នាំ រងគ្រោះបំផុតចំនួន៥០៣គ្រួសារ មក ពីភូមិចំនួន២២ ឃុំចំនួន៣ នៃស្រុកបុរី អូរស្វាយសែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង នៅ ព្រឹកថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ព្យាបាលគ្រប់រូបដែលមានកូនកូនត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នកុំ ឱ្យកូនដឹកគ្រឿងកំប៉ុងដែលមានជាតិផ្អែមច្រើនពីព្រោះ ថាភេសជ្ជៈទាំងនេះមិនល្អសម្រាប់សុខភាពកុមារ។

គំណងឱ្យប្រជាពលរដ្ឋដែលទទួលបានការយក ចិត្តទុកដាក់ពីថ្នាក់ដឹកនាំ ឯកឧត្តម សរ សុពុត្រា បាន ថ្លែងពីការយកចិត្តទុកដាក់គិតគូរចំពោះសុខទុក្ខ របស់បងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ពីសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា និងសម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធ បណ្ឌិត ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុនសែន ប្រធានកាកបាទក្រហម កម្ពុជា ក៏ដូចជាប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលដែលដឹកនាំ ដោយសម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុនម៉ាណែត នាយក រដ្ឋមន្ត្រី និងលោកជំទាវបណ្ឌិត ពេជ ចន្ទមុន្នី ហ៊ុន ម៉ាណែត ដែលតែងតែគិតគូរយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះ សុខទុក្ខរបស់បងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋ ដោយមិនទុក នរណាម្នាក់ចោលឡើយ ទោះស្ថិតក្នុងកាលៈទេសៈ ណាក៏ដោយ។

ជាន់នេះទៅទៀត គឺការយកចិត្តទុកដាក់ពីអ្នក ម្តាយមនុស្សធម៌ សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន បានធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋមានភាពកក់ក្តៅ ជាខ្លាំង និងបានសម្តែងនូវការថ្លែងអំណរគុណយ៉ាង ជ្រាលជ្រៅ ចំពោះទឹកចិត្តដ៏មហាសប្បុរស និងមេត្តា ធម៌គ្នាទៅវិញទៅហើយរបស់សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត គឺបាន

ជួយសម្រាលទាំងការលំបាកដែលប្រជាពលរដ្ឋបាន ជួបភ្លាមៗ រួមទាំងសុខភាពផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត។

សូមជម្រាបថានៅថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុនសែន បាន ចាត់ឯកឧត្តម យូ ឡាណា អគ្គលេខាធិការរងទី២ កាកបាទក្រហមកម្ពុជា និងសហការស្នាក់ការកណ្តាល ជាច្រើនរូប ចុះសំណេះសំណាលសួរសុខទុក្ខ និងផ្តល់ អំណោយសម្រាលការលំបាកដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ចំនួន១,០១៥គ្រួសារ។ ពិធីជួបសំណេះសំណាល សួរ សុខទុក្ខ និងចែកអំណោយខាងលើនេះ បានប្រព្រឹត្ត ទៅនៅទីតាំងចំនួន២៖ (ទី១) នៅភូមិអូរស្វាយ ឃុំ អូរស្វាយ សម្រាប់ប្រជាជនឆ្នាំរងគ្រោះបំផុត៥០៣ គ្រួសារ មកពីភូមិចំនួន២២ ឃុំចំនួន៣ នៃស្រុកបុរី អូរស្វាយសែនជ័យ និងទី២) ប្រព្រឹត្តទៅនៅភូមិ ស្រែក្រសាំងឃុំស្រែក្រសាំង សម្រាប់ប្រជាជនឆ្នាំ រងគ្រោះបំផុត៥១២គ្រួសារ មកពីភូមិចំនួន១៧/ ឃុំចំនួន៧ នៃស្រុកសៀមបូក ខេត្តស្ទឹងត្រែង ដោយ ភ្ជាប់មកនូវជាមួយអំណោយមនុស្សធម៌ដែល ប្រជាជនឈឺទទួលបាន ក្នុងមួយគ្រួសារ គឺអត្ថវ ៣០កីឡូក្រាម, មី១កេស, ត្រី១០០កំប៉ុង, ទឹកស៊ីអ៊ីវ៉ាដប និងកញ្ចប់១ ក្នុងនោះមានមុង ភួយ សារុង និង ក្រមា។ បន្ទាប់ពីការចុះសំណេះសំណាលសួរសុខទុក្ខ

និងផ្តល់អំណោយមនុស្សធម៌ជូនប្រជាជនឆ្នាំយូរជ័យ គ្រោះបំផុត, ឯកទត្តម យូ ឡាណា អគ្គលេខាធិការរង ទី២ កាកបាទក្រហមកម្ពុជា និងប្រតិភូ អញ្ជើញធ្វើ ទស្សនកិច្ចមកកាន់ស្ថាប័នប្រព្រឹត្តិការណ៍ក្នុង និងអភិបាល មរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរី អូរស្វាយ-សែនជ័យ) ដែលជាសាខាប្រព័ន្ធនៃប្រជាជន បណ្តាលយ ហ្នឹងម៉ែ នៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ ឯកទត្តមអគ្គលេខាធិការរងទី២ កាកបាទក្រហម កម្ពុជា និងប្រតិភូបានទស្សនាព័ត៌មានព្រះបរមឆាយា- លីកូណ៍, បណ្តាលយ និងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ។

ឯកទត្តមអគ្គលេខាធិការរងទី២ កាកបាទក្រហម កម្ពុជា បង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍ថា៖ «ភ្នំនាមក្រុម ការងារមនុស្សធម៌របស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា ដែល

បាននាំយកអំណោយមនុស្សធម៌មកចែកជូនប្រជា- ពលរដ្ឋឆ្នាំយូរជ័យគ្រោះនៅស្រុកបុរីអូរ-ស្វាយសែន ជ័យ យើងខ្ញុំមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយ និងរំភើប យ៉ាងខ្លាំង ដោយបានចូលទស្សនាអភិបាលមរតកសង្គម រាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ- សែនជ័យ) ។ ការទស្សនានេះ បានផ្តល់នូវការយល់ ដឹងអំពីឯកសារសំខាន់ៗ និងការកសាងសហគមន៍ គាំទ្រពីទសវត្សរ៍ទី៦០។ នេះពិតជាត្រឹមត្រូវប្រតិបត្តិការ នៃសមិទ្ធផល ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ។

គណៈប្រតិភូកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ទស្សនកិច្ចសិក្សា នៅអភិបាលមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ) នៅព្រឹកថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥។

គណៈប្រតិភូកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ថតរូបជុំគ្នានៅស្ថាប័នប្រព័ន្ធនៃប្រជាជន បណ្តាលយ ហ្នឹងម៉ែ នៅភូមិ សហគមន៍ ភ្នំនាមក្រុម អូរស្វាយ ស្រុកបុរីអូរស្វាយសែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង នៅព្រឹកថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥។

តំណាងគណៈប្រតិភូកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ចារលើសៀវភៅដែលតម្កល់នៅអភិបាលមរតកសង្គម រាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ) នៅព្រឹកថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥។

ប្រតិភូសាលាកូមិទ្ធកម្មដីធាន និងសិស្សបង្រៀន ជាន់ខ្ពស់ ធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សាមកកាន់តំបន់ ប្រវត្តិសាស្ត្រនៃស្រុកបុរីអូរស្វាយ សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង និងព្រំដែនកម្ពុជា-ឡាវ

ស្រែង លីដា

ប្រតិភូសាលាកូមិទ្ធកម្មដីធាន និងសិស្សបង្រៀនជាន់ខ្ពស់ក្នុងកម្មសិក្សាការីវត្តក្រិតការមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ឆ្នាំ២០២៥ (ថ្នាក់គុណភាព) នៃសាលាកូមិទ្ធកម្មដីធាន សរុបចំនួន៦៦ អង្គ/នាក់ ធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាមកកាន់តំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងព្រំដែនកម្ពុជា-ឡាវ នៃស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង នៅថ្ងៃទី១៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ។ (បណ្តុះបណ្តាលមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅថ្ងៃទី១៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ប្រតិភូសាលាកូមិទ្ធកម្មដីធាន និងសិស្សបង្រៀនជាន់ខ្ពស់ក្នុងកម្មសិក្សាការីវត្តក្រិតការមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ឆ្នាំ២០២៥ (ថ្នាក់គុណភាព) នៃសាលាកូមិទ្ធកម្មដីធាន សរុបចំនួន៦៦ អង្គ/នាក់ ធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាមកកាន់តំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងព្រំដែនកម្ពុជា-ឡាវ នៃស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង។ ដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សានេះ រួមបញ្ចូលការចុះទៅកាន់

តំបន់ព្រំដែនកម្ពុជា-ឡាវ (បង្កោល ឡាក់បន្ទាល់ ទុក ពីសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម) និងបង្កោលព្រំដែនអន្តរជាតិលេខ០៣៣ (ប្រកាសអន្តរជាតិត្រពាំងក្រៀល), ស្តុបព្រះបរមឆាយាលីក្ខណ៍ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ និងអគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪសម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សែនជ័យ) ដែលជាសាខាព្រះរាជបណ្ណាល័យ ហ្វូងម៉ែ នៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។

លោក លី មីណា អភិបាលនៃគណៈអភិបាលស្រុកបុរី អូរស្វាយសៃនជ័យ បានទទួលស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ និងផ្តល់បទបង្ហាញ ស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រ សហគមន៍ និង ការអភិវឌ្ឍន៍ជាបន្តបន្ទាប់នៅភូមិសាស្ត្រស្រុកបុរី អូរស្វាយសៃនជ័យ៖

ទី១) ប្រវត្តិសាស្ត្រ សហគមន៍បុរីអូរស្វាយ៖ បុរីអូរស្វាយត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ១៩៦០ ក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម ក្រោម ព្រះរាជកិច្ចដឹកនាំរបស់ព្រះបាទសម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ ក្នុងគោលបំណងការពារ ទឹកដី និងអភិវឌ្ឍន៍តំបន់ជាប់ស្រយាល។

ទី២) គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍មជ្ឈមណ្ឌល ឯកសារកម្ពុជា សហការជាមួយរដ្ឋបាលស្រុក និង ការទប់ទល់ពីទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការ និងសម្រប សម្រួលតួកកី បានកសាងអគារមរតកសង្គមរាស្ត្រ និយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-សៃនជ័យ) ដែលជាទីកន្លែងតម្កល់ឯកសារដ៏សម្បូរបែបសម្រាប់ ស្រាវជ្រាវ, បង្កើនចំណេះដឹង និងថែរក្សាកេរដំណែល

ប្រតិភូសាលាក្នុងន័យរដ្ឋបាល និងសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ក្នុង កម្មសិក្សាការីវត្តក្រែកការមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ឆ្នាំ២០២៥ (ថ្នាក់គណនា) នៃសាលាក្នុងន័យរដ្ឋបាល សរុបចំនួន៦៦អង្គ/ នាក់ ធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាបង្ហាញព្រំដែនកម្ពុជា- ឡាវ ជាប់ស្រុកបុរីអូរស្វាយ-សៃនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង នៅ ថ្ងៃទី១៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ប្រវត្តិសាស្ត្រ។ បន្ថែមលើនេះទៀតគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ សហគមន៍ បានធ្វើទុកចម្លងសហគមន៍សម្រាប់ផ្តល់ សេវាដឹកជញ្ជូនដោយមិនគិតតម្លៃដល់សិស្សា- នុសិស្សដែលរស់នៅតាមបណ្តាកោះមកសិក្សានៅ សាលា ឬវិទ្យាល័យ និងដែលបណ្តែតទឹកដែលមាន តម្លៃលំអៀវកៅសម្រាប់យុវជនអោយ

ទី៣) កិច្ចសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងអន្តរជាតិ និងគម្រោងសណ្ឋានដី៖ ដើម្បីបន្តការ អនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ក្នុងដំណាក់កាល ទី២, មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងរដ្ឋបាលស្រុកបុរី អូរស្វាយសៃនជ័យ ផ្តល់កិច្ចសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធ និងបានជួបប្រជុំពិភាក្សាជាបន្តបន្ទាប់ជាមួយស្ថានទូត ហ្វីលីពីនប្រចាំនៅកម្ពុជា ដើម្បីពិនិត្យមើលលទ្ធភាព ក្នុងការសហការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងការ អនុវត្តគម្រោងនានា។ ស្ថានទូតហ្វីលីពីនប្រចាំនៅកម្ពុជា បានផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាល៖

- វគ្គបណ្តុះបណ្តាលភាសាអង់គ្លេស សម្រាប់សិស្ស វិទ្យាល័យបុរីអូរស្វាយសៃនជ័យ និងសហគមន៍ អេកូទេសចរណ៍បុរីអូរស្វាយ។

ប្រតិភូសាលាក្នុងន័យរដ្ឋបាល និងសិស្សមន្ត្រី ជាន់ខ្ពស់ក្នុងកម្មសិក្សាការីវត្តក្រែកការមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ឆ្នាំ២០២៥ (ថ្នាក់គណនា) នៃសាលាក្នុងន័យរដ្ឋបាល សរុបចំនួន៦៦ អង្គ/ នាក់ ចតុប្បជុំគ្នានៅស្តុបនៅស្តុបព្រះបរម ឆាយាលីកុណី សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ នៅបុរីអូរស្វាយស្រុកបុរីអូរស្វាយសៃនជ័យ ខេត្តស្ទឹងត្រែង នៅថ្ងៃទី១៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

- វត្តបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការជួយសង្គ្រោះបឋម និងការឆ្លើយតបទៅ ហ្មឺនក្រោះមហន្តរាយសម្រាប់គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងក្រោះមហន្តរាយស្រុកនិងឃុំ។
- ការផ្តល់ទូកកែយ៉ាកដល់សហគមន៍អេកូទេសចរណ៍បុរីអូរស្វាយ ដើម្បីជំរុញវិស័យទេសចរណ៍។
- ការរៀបចំសួន និងកែប្រែសណ្ឋានដី។

ទី៤) សក្តានុពលធនធានធម្មជាតិ៖ ស្រុកបុរីអូរស្វាយ វិសេសដោយស្ថិតនៅក្នុងភូមិសាស្ត្រ «តំបន់រ៉ាមសារ» ឬ «តំបន់ដីសើម» ដែលជាតំបន់លិចទឹកសម្បូរណ៍ទៅដោយធនធានធម្មជាតិ មច្ឆាជាតិ និងជីវៈចម្រុះដ៏សម្បូរណ៍បែប។ តំបន់ដីសើម ត្រូវបានអនុម័តដោយ «អនុសញ្ញាស្តីពីតំបន់ដីសើម» ឬហៅកាត់ថា «អនុសញ្ញារ៉ាមសារ» ក្នុងអំឡុងសន្តិសុខនៅទីក្រុងរ៉ាមសារ ប្រទេសអ៊ីរ៉ង់ នៅឆ្នាំ១៩៧១។

ជាកិច្ចបន្តប្រតិភូសាលាក្នុងន័យនៃសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់បានចូលទស្សនកិច្ចអគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪ-សម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-វិសេសដោយ) ដែលជាសាខាព្រះរាជបណ្ណាល័យហ្មឺន

ម៉ែ និងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងទទួលបានសៀវភៅ «សាក្សីប្រវត្តិសាស្ត្រ៖ សៀវភៅកំណត់ហេតុរបស់សម្តេចព្រះមហាក្សត្រី ព្រះវររាជមាតានរោត្តម មុនីរាជ សីហនុ» និងអារិយធម៌មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។

លោក លី មីនា អភិបាលស្រុកបុរីអូរស្វាយវិសេសដោយ ឆាំប្រតិភូសាលាក្នុងន័យនៃសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ក្នុងកម្មសិក្សាការវិវត្តក្រីក្រការមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ឆ្នាំ២០២៥ (ថ្នាក់គុណភាព) នៃសាលាក្នុងន័យនៃសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់សរុបចំនួន៦៦ អង្គ/នាក់ ទស្សនកិច្ចអគារមរតកសង្គមរាស្ត្រនិយម សម្តេចឪសម្តេចម៉ែ (បុរីអូរស្វាយ-វិសេសដោយ) នៅរសៀលថ្ងៃទី១៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ប្រជុំបណ្តុះបណ្តាលសន្តិភាពអន្តរជាតិ ចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាសមាហរណកម្ម កម្មវិធីវិនិយោគ នៅថ្នាក់ស្រុក ឆ្នាំ២០២៥

រូបភាព

សិក្ខាសាលាស្តីពីសមាហរណកម្មកម្មវិធីវិនិយោគ ក្នុងសាលាស្រុកអន្តរវាំង ខេត្តកណ្តាល ថ្ងៃទី១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ក្រោមអធិបតីភាពពីលោក ម៉ែន ធីតា អភិបាលរងខេត្តកណ្តាល ក្នុងសាលាស្រុកអន្តរវាំង ខេត្តកណ្តាល ថ្ងៃទី១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ (បណ្តុះបណ្តាលសមាហរណកម្ម)

នៅរសៀលថ្ងៃទី១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ លោក ឆន ទិវិទ្ធី អភិបាលនៃគណៈអភិបាលស្រុកអន្តរវាំង បានអញ្ជើញនាយកមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរវាំង ចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាសមាហរណកម្មកម្មវិធីវិនិយោគ ក្នុងសាលាស្រុកអន្តរវាំង ខេត្តកណ្តាល ថ្ងៃទី១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ស្ថិតនៅទីតាំងសាលាប្រជុំសាលាស្រុកអន្តរវាំង ខេត្តកណ្តាល។ ជាដំបូងលោក ឆន ទិវិទ្ធី ក្រុមការណ៍កសាងផែនការស្រុក បានបង្ហាញពីគោលបំណងនៃកិច្ចប្រជុំស្តីពីការសិក្សាសាលាសមាហរណកម្មកម្មវិធីវិនិយោគ ក្នុងសាលាស្រុកអន្តរវាំង ថ្ងៃទី១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ដល់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធនានា។

ជាដំបូងលោក ឆន ទិវិទ្ធី អភិបាលនៃគណៈអភិបាលស្រុកអន្តរវាំង បានប្រាប់ស្តីពីការអញ្ជើញចូលរួមរបស់លោក ឆន ទិវិទ្ធី អភិបាលរងខេត្តកណ្តាល និងរដ្ឋបាលឃុំ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍អង្គការសង្គមស៊ីវិល វិស័យឯកជន សហគមន៍ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដែលមានវត្តមាននៅក្នុងសាលាប្រជុំ។ លោក ឆន ទិវិទ្ធី អភិបាលរងខេត្តកណ្តាល បានប្រាប់ប្រជុំដោយបានសំណេះសំណាលសួរសុខទុក្ខជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំស្រុកឃុំ/សង្កាត់ និងបានបន្តកិច្ចប្រជុំទៅកាន់តំណាងឃុំឃាំងប្រាំបួនស្រុកអន្តរវាំង ចំពោះការរៀបចំបង្ហាញ

គម្រោងដែលការងារ និងការសម្រេចបានរបស់យុទ្ធិប្បវេណីកម្មកម្ម

ក្រោយពីការងារនេះបានបញ្ចប់ហើយ សិក្ខាសាលាលើកនេះ គឺដើម្បីបង្កើនការងារអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន និងសម្របសម្រួលនូវការងារអភិវឌ្ឍន៍ជាមួយ គម្រោង និងធនធានរបស់ក្រុមហ៊ុនឡើយ។ ក្រុមហ៊ុនស្រុកមន្ទីរអភិវឌ្ឍន៍ការសាងសង់ស្រូវសីលឯកជន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីឈានដល់ការសម្របសម្រួល និងការឆ្លើយតបចំពោះតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមូលដ្ឋានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

លទ្ធផលនៃការងារក្នុងក្រុមហ៊ុនស្រុក ក្រុមហ៊ុនឡើយ ដែលក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍ អភិវឌ្ឍន៍ការសាងសង់ស្រូវសីលឯកជន សហគមន៍ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា បានយល់ដឹងអំពី ទស្សនកោណបំណង តម្រូវការគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ និងលទ្ធភាពវិភាគព័ត៌មានទៅវិញទៅមកដោយតម្លាភាព ហើយនឹងអាចឈានដល់ការសម្របសម្រួល គ្នា ដើម្បីឱ្យមានការវិនិយោគ ក៏ដូចជាការអភិវឌ្ឍន៍ នៅតាមមូលដ្ឋានប្រព្រឹត្តទៅដោយភាពល្អ និងមាន សុវត្ថិភាព និងមានប្រសិទ្ធភាព។

សិក្ខាសាលាស្តីពីសមាហរណកម្មកម្មវិធីវិនិយោគ ក្នុងសាលាស្រុក អន្តរាគ្គមន្ទីរ ក្រោមអធិបតីភាពដ៏ ឆ្លាតវៃ អភិបាលរង ខេត្តកណ្តាល ឆ្នាំ២០២៥ (បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលស្ថិតភាពអន្តរាគ្គមន្ទីរ កញ្ញា មេក វីន ចូលរួមសិក្ខាសាលាស្តីពីសមាហរណកម្ម កម្មវិធីវិនិយោគ ក្នុងសាលាស្រុកអន្តរាគ្គមន្ទីរ ខេត្តកណ្តាល ឆ្នាំ២០២៥ ក្រោមអធិបតីភាព មិន ឆ្លាតវៃ អភិបាលរងខេត្តកណ្តាល ឆ្នាំ២០២៥ (បណ្តាសារមជ្ឈមណ្ឌល ឯកសារកម្ពុជា)

សិស្សវិទ្យាល័យ ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងដង្ហោរ បកទស្សនកិច្ចផ្ទះសហគមន៍ជនជាតិភាគតិច ស្ទឹង និងស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រតាមការស្តាប់រឿងរ៉ាវរបស់អ្នក រស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម

ស្តី ពី

សិស្សវិទ្យាល័យ ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងដង្ហោរ ឆ្លៀតពេលទំនេរពីការសិក្សានៅក្នុងថ្នាក់មក ទស្សនកិច្ចផ្ទះសហគមន៍ជនជាតិភាគតិចស្ទឹង ដើម្បីស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រតាមរយៈការអានសៀវភៅ និងស្តាប់រឿងរ៉ាវរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅរសៀលថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ បុគ្គលិកប្រចាំនៅផ្ទះសហគមន៍ក្នុងលើ-សាលាករុករានស្ទឹងនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះប្រជាន់ទទួលស្វាគមន៍សិស្សានុសិស្សចំនួន១០នាក់ ក្នុងនោះមានយុវតី៨នាក់ មកពីវិទ្យាល័យ ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុន សែន ក្នុងដង្ហោរ ដែលឆ្លៀតពេលទំនេរពីការសិក្សាមក ទស្សនកិច្ចសិក្សាផ្ទះសហគមន៍ គោលបំណងនៃ

ដំណើរទស្សនកិច្ចរបស់សិស្សានុសិស្ស គឺដើម្បីសិក្សាស្វែងយល់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) ឬរបបខ្មែរក្រហម និងស្តាប់រឿងរ៉ាវរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមពីក្រុមការងារផ្ទះសហគមន៍ជនជាតិភាគតិចស្ទឹងនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកោះប្រជាន់

ឆ្លើយតបនឹងការចង់ដឹងចង់ឮពីសិស្សានុសិស្ស

រឺ ស៊ីថា គឺជាបុគ្គលិកប្រចាំនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ កោះថ្ម បានលើកយករឿងរ៉ាវរបស់លោកតា មុំ វិបុល គឺជាអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម មកសង្ខេបជូនសិស្សានុសិស្សដូចខាងក្រោម៖

មុំ វិបុល ភេទប្រុស អាយុ៨៤ឆ្នាំ កើតនៅភូមិ សាទុំ ឃុំជាំក្រវៀន ស្រុកមេមត់ ខេត្តកំពង់ចាម។ បច្ចុប្បន្នរស់នៅភូមិក្រវៀនធំ ឃុំជាំក្រវៀន ស្រុក មេមត់ ខេត្តក្បួនឃ្មុំ។ វិបុល មានឪពុកឈ្មោះ មុំ កែវ ស្លាប់ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៨ ដោយសារការអត់អាហារនៅ ស្រុកសណ្តាន់ខេត្តកំពង់ធំ។ ម្តាយរបស់វិបុល ឈ្មោះ ទិត្យ ទុំ ស្លាប់ក្នុងឆ្នាំ១៩៨២។ វិបុលមានបងប្អូនចំនួន ១០នាក់ ក្នុងនោះស្រីចំនួន៨នាក់ ហើយគាត់ក៏ជាកូន ទី៤។ វិបុល មានប្រពន្ធឈ្មោះ ស្រី ឆក អាយុ៧៩ឆ្នាំ និងមានកូនស្រីចំនួន៣នាក់។

រំលឹកកាលពីកុមាររបស់ វិបុល គឺជាកូនសិស្ស ព្រះសង្ឃនៅវត្តជាំក្រវៀនតាំងពីអាយុ៥ឆ្នាំ។ នៅ ក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម វិបុល បានចូលរៀន ថ្នាក់ទី១២ពីសង្គមចាស់។ ពេលព្រឹក វិបុល ត្រូវរៀន

អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ គណិតវិទ្យា និងភាសាបារាំង ដោយ ភាសាបារាំងមួយសប្តាហ៍រៀនចំនួនពីរថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។ រៀនរាល់ថ្ងៃចាប់ពីម៉ោង៧ កន្លះ ព្រឹក រហូតដល់ វិបុល រៀន ភាសាខ្មែរ ហើយពេលយប់ចាប់ពីម៉ោង៦ ដល់ម៉ោង ៧ គាត់រៀនភាសាបាលី រៀនធម៌ ជាមួយលោកគ្រូ ឆោង ប៊ុម គឺជាព្រះសង្ឃក៏នៅវត្តជាំក្រវៀន។ រហូតដល់ វិបុល មានអាយុ៨ឆ្នាំ ចេះសូត្រធម៌បន្តិច បន្តួចក៏ចូលបួសនៅក្នុងវត្តជាំក្រវៀនតែម្តង។

នៅឆ្នាំ១៩៧៥ ភូមិក្រវៀនធំ ឃុំជាំក្រវៀន ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចូលកាន់កាប់។ ប្រជាជនក្នុង ភូមិក្រវៀនធំធ្វើស្រែចម្ការប្រវាស់ដៃ។ បន្ទាប់ពី ប្រជាជនធ្វើការងារប្រវាស់ដៃចំនួន៥ខែ ខ្មែរក្រហម ប្រមូលទ្រព្យសម្បត្តិ គោ ក្របី របស់ប្រជាជនដាក់ រួមទាំងអស់។

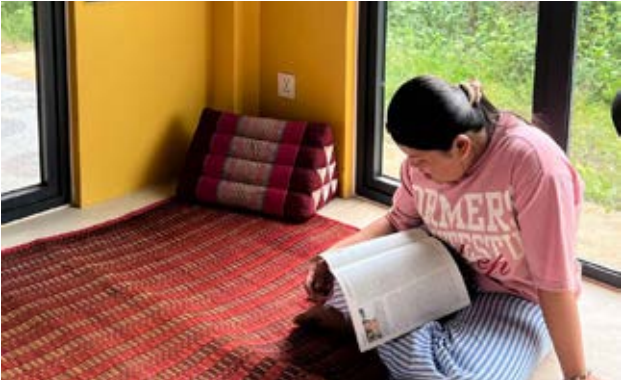
នៅឆ្នាំ១៩៧៦ វិបុល ត្រូវអង្គការចាត់តាំងឱ្យ ទទួលបន្ទុកជាប្រធានកងតូចភូមិក្រវៀនធំ ហើយ ខ្មែរក្រហមបែងចែកការងារប្រជាជនទៅតាមក្រុម ដូចជាក្រុមកុមារ ក្រុមយុវជនយុវនារី និងក្រុមមនុស្ស

សិស្សវិទ្យាល័យ ប៊ុន រ៉ានី ប៊ុន សែន ក្នុងដង្វារ ឆ្លៀតពេលទំនេរពីការសិក្សានៅក្នុងថ្នាក់មកទស្សនកិច្ចផ្ទះ សហគមន៍ដង្វារតិ ភាគតិចស្បៀង ដើម្បីស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រតាមរយៈការអានសៀវភៅ និងស្តាប់រឿងរ៉ាវរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពី របបខ្មែរក្រហម។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

សិស្សវិទ្យាល័យ ប៉ូន វ៉ាន់ ហ៊ុន សែន ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ទំនេរការសិក្សានៅក្នុងថ្នាក់មកទស្សនកិច្ចផ្ទះសហគមន៍ ជនជាតិភាគតិចស្បៀង ដើម្បីស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ តាមរយៈការអានសៀវភៅ និងស្តាប់រឿងរ៉ាវរបស់អ្នករស់រាន មានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ចាស់ (អ្នកមើលថែកុមារក្នុងភូមិ)។ មិនយូរប៉ុន្មាន វិបុល ត្រូវបានខ្មែរក្រហមជម្លៀសចេញពីភូមិ ព្រោះ ខ្មែរក្រហមបានចោទប្រកាន់ថា «ជាប់នឹងការរើស របបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ» ម្យ៉ាងទៀត វិបុល ធ្លាប់បាន បួសនៅក្នុងវត្ត។

នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៧ វិបុល ត្រូវបានអង្គការចាត់ តាំងឱ្យធ្វើការងារនៅកងចល័តលើកប្រព័ន្ធគីស្រែ នៅភូមិកំប៉ាស់ ឃុំមេមង់ ស្រុកមេមង់ ខេត្តកំពង់ចាម រួចជាមួយសមាជិកចំនួន៣០នាក់ទៀត។ មុនពេល ធ្វើការងារ វិបុល ត្រូវចូលរួមប្រជុំ «ជីវភាព» ដោយ អង្គការហាមមិនឱ្យនិយាយគ្នាញែក្នុងថា ហត់ ឬហូប មិនគ្រប់គ្រាន់ ឆ្លើយ។ បន្ទាប់មក វិបុល ត្រូវបានទទួល ដែនការពិថ្នាក់លើដោយក្នុងមនុស្សម្នាក់កំណត់ឱ្យ លើកប្រព័ន្ធគីស្រែឱ្យបាន១០ម៉ែត្រក្នុងមួយថ្ងៃ។ ប្រសិនបើធ្វើមិនបានក៏មិនទទួលបានរបបអាហារ ឆ្លើយ។ ថ្ងៃមួយ គណៈស្រុកមេមង់បានចុះពិនិត្យ ប្រព័ន្ធគីស្រែ ដោយគាត់ស្តាយបង្កើតក្រមាមួយធំ លួចបន្ទាប់គណៈស្រុកឱ្យកងចល័តទាយដោយលើក ឆ្លើយថា «មើល! សមមិត្តទាំងអស់គ្នាអាចទាយ បានទេនៅក្នុងបង្កើតក្រមានេះមានអ្វី?» វិបុលបាន ឆ្លើយថាធ្វើម៉េចដឹងព្រោះមិត្ត ជាអ្នកខ្ទប់បង្កើតខ្លួន

ឯង។ វិបុល គ្រាន់តែនិយាយបែបនេះគណៈស្រុក ខឹង ប៉ុន្តែមិនចាប់កំហុស វិបុល ទេ ព្រោះ វិបុល គឺជា ប្រធានកងដឹកនាំប្រជាជននៅក្នុងក្រុមធ្វើការ។ ក្រោយមកគណៈស្រុកស្រាយបង្កើតក្រមាឱ្យសមាជិក កងចល័តឃើញក៏ថ្នាំជក់រួចហើយក៏ចែកថ្នាំជក់នោះ ទៅកងចល័តវិបុល ទទួលបានថ្នាំជក់ដែរ។ នៅពេល ឈប់សម្រាកពីធ្វើការ ថ្ងៃត្រង់ វិបុល បានយកថ្នាំជក់ មកជក់ ហើយមួយសន្ទុះក្រោយមក គាត់វិលមុខ ឈឺ ក្បាល ហៀរទឹកមាត់ ព្រោះគាត់មិនធ្លាប់ជក់ថ្នាំពីមុន ទេ។ វិបុល លើកប្រព័ន្ធគីស្រែនៅភូមិកំប៉ាស់ ឃុំមេមង់ រហូតដល់ខ្មែរក្រហមដួលរលំ ទើបត្រឡប់មកភូមិ កំណើតវិញ។

បន្ទាប់ពីស្តាប់សាច់រឿងរបស់ ម៉ុ វិបុល ចប់ សិស្សានុសិស្សទាំងអស់បានបង្ហាញនូវការ អាណិតអាសូរដល់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរបប ខ្មែរក្រហមដែលទទួលរងនូវទុក្ខលំបាក និងបាត់បង់ សាច់ញាតិជាទីស្រឡាញ់ ព្រមទាំងចង់ដឹងអំពីប្រវត្តិ សាស្ត្រខ្មែរក្រហមបន្ថែមទៀត។

សិស្សានុសិស្សនៃវិទ្យាល័យអន្តរជាតិ ទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ «កុមារកម្ពុជា» នៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ

ស្ថិត វិចិត្រ

សិស្សានុសិស្សនៃវិទ្យាល័យអន្តរជាតិចំនួន៥ នាក់ មកទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ «កុមារកម្ពុជា» នៅទីតាំងការិយាល័យមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ ដើម្បីស្វែងយល់អំពីជ្រើសរើសដែលបានកើតឡើងចំពោះកុមារបន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅល្ងាចថ្ងៃទី១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ សិស្សានុសិស្សនៃវិទ្យាល័យអន្តរជាតិចំនួន៥ នាក់ បានមកចូលរួមទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ «កុមារកម្ពុជា» នៅទីតាំងការិយាល័យមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិដែរ។ ខ្សែភាពយន្តនេះ បង្ហាញពីដំណើរជីវិតគត់គោលដៅរបស់កុមារតូចៗក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលឪពុកម្តាយបានស្លាប់ចោល បន្ទាប់ពីការដួលរលំរបបខ្មែរក្រហមនៅដើមឆ្នាំ១៩៧៩ និងការប្រៀបធៀបជីវិតកុមាររស់នៅបច្ចុប្បន្ន។

គោលបំណងនៃការបង្កើតវេទិកានេះឡើង គឺដើម្បីផ្តល់នូវការរៀនសូត្រ និងបណ្តុះគំនិតពីភាពអាណិតអាសូរដល់ជីវិតរស់នៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្មែរក្រហម ជាពិសេសកុមារតូចៗដែលខ្មែរក្រហមបង្ខំឱ្យអាហារ ការបំបែកចេញពីឪពុកម្តាយ ការបង្ខំការសិក្សារៀនសូត្រ ការបង្ខំឱ្យធ្វើការហួសកម្លាំង ការធ្វើទារុណកម្ម និងការសម្លាប់ដោយអយុត្តិធម៌។

ជាកិច្ចចាប់ផ្តើម បណ្ឌិត លី សុខយាង នាយក

មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ បានពន្យល់អំពីសាច់រឿងនៅក្នុងខ្សែភាពយន្ត និងបានរៀបរាប់ពីខ្សែជីវិតក្មេងៗសំនេរក្រោមរបបខ្មែរក្រហមប្រាប់ដល់សិស្សទាំង៥នាក់ ដើម្បីជាជំនួយដល់ការស្វែងយល់ពីខ្សែភាពយន្តបន្ថែមទៀត។ ក្នុងការពិភាក្សានេះបណ្ឌិត លី សុខយាង ក៏បានលើកទឹកចិត្តសិស្សឱ្យត្រិះរិះ ពិចារណាអំពីរឿងរ៉ាវដែលបានកើតឡើងចំពោះកុមារនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងប្រៀបធៀបជីវិតរស់នៅនាពេលបច្ចុប្បន្ន ទៅនឹងរឿងរ៉ាវដែលបានកើតឡើងកាលពី៥០ឆ្នាំមុន ព្រមទាំងបានបណ្តុះស្មារតីក្មេងជំនាន់ក្រោយឱ្យចេះអានអតីតស្រាវជ្រាវជីវិតលំបាកដែលក្មេងៗបានជួបប្រទះក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ ខ្សែភាពយន្តដែលមានន័យៈពេលត្រឹមជាង៦នាទីបានធ្វើឱ្យសិស្សទាំងនោះនឹកគិតដល់រឿងរ៉ាវដែលបានកើតឡើងកាលពីអតីតកាលនៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន និងបានបង្ហាញឱ្យឃើញពីការបាត់បង់អ្វីៗគ្រប់យ៉ាង ប្រសិនបើអ្នកទាំងនោះរស់នៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្មែរក្រហម។

បន្ថែមពីនេះ សិស្សានុសិស្ស បានស្វែងយល់ពីការប្រៀបធៀបនៃការរស់នៅរបស់កុមារកម្ពុជា អំឡុងពេលជួបសង្គ្រាមដែលត្រូវបានបិទសិទ្ធិសេរីភាពទាំងស្រុង ដូចជាកុមារនៅប្រទេស ការរស់នៅមានភាពប្រសើរឡើងដោយមានការមើលថែយ៉ាងល្អពីអាណាព្យាបាល ទទួលបានអាហារហូបចុក សម្លៀកបំពាក់ ការសិក្សាអប់រំ និងសេរីភាពពេញលេញបរិបូណ៌ក្នុងវិធីកុមារ។

នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម កុមារទាំងអស់ត្រូវបានបំបែកចេញពីឪពុកម្តាយឱ្យទៅរស់នៅក្នុងកងកុមារ បង្ខំឱ្យធ្វើការងារហួសកម្លាំង និងបំបិទការសិក្សារៀនសូត្រដែលជាតម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់កុមារ ក្នុងការកសាងប្រទេស។ ក្រោយរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំ កុមារកម្ពុជារាប់សែននាក់បានបាត់បង់ឪពុកម្តាយ ក្លាយជាកុមារកំព្រា និងបាត់បង់ចំណេះដឹង។ វាសនាកុមារទាំងនោះ បានលិចបាត់ទៅក្នុងស្រមោលនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហម។

កុមារកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន មិនដូចកុមារកម្ពុជាកាលពី៥០ឆ្នាំមុនឡើយ។ បច្ចុប្បន្នកុមារនៅកម្ពុជា ទទួលបានការអប់រំល្អ ការរស់នៅសមរម្យ សិទ្ធិសេរីភាពប្រសើរឡើងទាំងការបញ្ចេញមតិ និងការគិតគូរពីអនាគត និងប្រទេសជាតិខ្លួន។ នៅដើមឆ្នាំ២០២៥នេះ ក្រសួងអប់រំយុវជន និងកីឡា បានបោះពុម្ពសៀវភៅប្រវត្តិវិទ្យាជាក់ទី៦ថ្មី ដោយរួមបញ្ចូលទាំងមេរៀន «ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)» ដើម្បីផ្តល់ដល់សិស្សកម្រិតបឋមសិក្សានូវការយល់ដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ការរើបម្រាសចេញពីរបបនេះ និងការតស៊ូដើម្បីប្រជាជាតិ និងប្រទេសជាតិទទួលបានសុខសន្តិភាព។

កម្មវិធីចាក់បញ្ចាំងភាពយន្តឯកសារនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងជារៀងរាល់សប្តាហ៍ ដើម្បីផ្តល់ឱកាសឱ្យយុវជនទទួលបានចំណេះដឹងផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រជាពិសេសគឺប្រវត្តិសាស្ត្រ និងជីវិតក្មេងសហគមន៍អន្តរជាតិ ដែលធ្លាប់ឆ្លងកាត់អតីតកាលដ៏ជួបប្រទះ។

នៅចំណុចចុងក្រោយ សិស្សានុសិស្សបានសម្តែងនូវចំណាប់អារម្មណ៍ដ៏រស់រវើកចំពោះព័ត៌មានស្វែងយល់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរដូចតទៅ៖

ម្យ៉េង សាមីតត្រា ភេទស្រី អាយុ១៥ឆ្នាំ គឺជាសិស្សមកពីវិទ្យាល័យអន្តរជាតិបានបង្ហាញនូវ

សិស្សានុសិស្សនៃវិទ្យាល័យអន្តរជាតិចំនួន៥នាក់ មកទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ «កុមារកម្ពុជា» នៅទីតាំងការិយាល័យមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ ដើម្បីស្វែងយល់អំពីរឿងរ៉ាវដែលបានកើតឡើងចំពោះកុមារបន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំ នៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ចំណាប់អារម្មណ៍របស់ខ្លួនបន្ទាប់ពីបានទស្សនា ភាពយន្តឯកសារ «កុមារកម្ពុជា» ដូចគេទៅ «ខ្ញុំបាន យល់ដឹងអំពីការប្រៀបធៀបការរស់នៅរបស់កុមារ រវាងប្រទេសកម្ពុជា និងបរទេស ដោយសារកម្ពុជា បានជួបនូវសង្គ្រាមធ្វើឱ្យបាត់បង់ជីវភាពរស់នៅ សុខ ស្រួល បាត់បង់ម្ហូបអាហារ និងបែកបាក់ពីគ្រួសារ ឪពុកម្តាយ គ្មានកន្លែងរស់នៅស្រួល ជាពិសេស ក្មេងៗមិនបានទទួលការអប់រំរៀនសូត្រ។ ចំណែកឯ កុមារនៅបរទេស ទទួលបានការថ្នាក់ដ្ឋម ការសិក្សា រៀនសូត្រ មានម្ហូបអាហារហូបគ្រប់គ្រាន់ និងបាន រស់នៅជួបជុំគ្រួសារ។ ជាចុងក្រោយខ្ញុំយល់ថា កម្ពុជាពិតជាជួបការលំបាកដោយសារសង្គ្រាមដែល ជាហេតុធ្វើឱ្យមានការខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្នុង ប្រទេសទាំងមូល»។

ឡម រចនា ភេទស្រី អាយុ១៦ឆ្នាំ បាននិយាយពី ចំណាប់អារម្មណ៍ខ្លួនថា «ខ្ញុំគិតថាបើប្រៀបធៀបអំពី ទុក្ខលំបាករបស់ក្មេងៗរវាងបរទេស និងប្រជាជន ខ្មែរដែលរៀសសឹក គឺខុសគ្នាខ្លាំងដោយសារ ជនភៀសស៊ីកនៅកម្ពុជាមានការខ្វះខាតអាហារ គ្មានទីជម្រក កុមារខ្លះត្រូវព្រាត់ប្រាសឪពុកម្តាយ។ មួយវិញទៀតសង្គ្រាមបានធ្វើឱ្យប្រជាជនបាត់បង់ ទីជម្រក បាត់បង់ទ្រព្យសម្បត្តិ ខាតពេលវេលា នៅពេលរៀសសឹកចេញពីភូមិថ្នាក់ ខាតពេល វេលារកស៊ី ខ្វះខាតក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពរស់នៅ ប្រចាំថ្ងៃ»។

ស៊ីវ ណារី ភេទស្រី អាយុ១៥ឆ្នាំ បានលើកឡើង ថា «តាមខ្ញុំសង្កេតឃើញថានៅសម័យខ្មែរក្រហមធ្វើ ឱ្យមានដល់វិបាកខ្លាំងទៅដល់ប្រជាជន ជាពិសេស កុមារកម្ពុជា ដែលអ្នកខ្លះត្រូវបែកចេញពីឪពុកម្តាយ ក្លាយជាក្មេងកំព្រា គ្មានអាហារគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ បរិភោគ។ បន្ថែមពីនេះ ខ្សែភាពយន្តនេះបានយក កុមារនៅបរទេសមកប្រៀបធៀបជាមួយកុមារ កម្ពុជា គឺចង់បង្ហាញឱ្យយើងឃើញថាកុមារនៅ បរទេសមានអាហារបរិភោគគ្រប់គ្រាន់មិនដូចកុមារ នៅកម្ពុជាដែលទទួលរងនូវការអត់ឃ្លាន គ្មានការ ជួបជុំឪពុកម្តាយ និងមិនទទួលបានការអប់រំ»។

ស៊ី អេវ៉ែ ភេទស្រី អាយុ១៧ឆ្នាំ បាន លើកឡើងដូចគេទៅ៖ «ដល់វិបាកនៃរបបខ្មែរក្រហម គឺធ្វើឱ្យគ្រួសារបែកបាក់គ្នា កូនព្រាត់ប្រាសឪពុកម្តាយ ប្រជាជនខ្វះខាតអាហារហូបចុក បង្ខំកុមារឱ្យធ្វើការ ហួសកម្លាំង ប្រជាជនបាត់បង់ផ្ទះ សម្បែងរស់នៅ មានការគំរាមកំហែង និងគ្មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុង ការអភិវឌ្ឍន៍ខ្លួន»។

សាញ់ លីហួរ ភេទស្រី អាយុ១៦ឆ្នាំ បានបង្ហាញ នូវការយល់ឃើញថា «តាមដែលខ្ញុំបានមើលឃើញ អំពីបញ្ហាមិញនេះ នៅក្នុងវីដេអូចង់ប្រៀបធៀបឱ្យ យើងមើលឃើញពីការរស់នៅរបស់ប្រទេសកម្ពុជា កំឡុងពេលសង្គ្រាម និងបរទេស ដោយកុមារនៅ កម្ពុជាជួបការលំបាក ព្រាត់ប្រាសឪពុកម្តាយ គ្មាន ការមើលថែ គ្មានម្ហូបអាហារឆ្ងាញ់ ត្រូវរៀសខ្លួន និងធ្វើការពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀត មិនដូច កុមារនៅបរទេស ដែលរស់នៅមានឪពុកម្តាយថ្នាក់ ដ្ឋមមើលថែបានយ៉ាងល្អ ទទួលបានអាហារហូបចុក គ្រប់គ្រាន់ មានកន្លែងស្នាក់នៅសមរម្យ»។

សិស្សានុសិស្សនៃវិទ្យាល័យអន្តរវិស័យចំនួន៥ ឆ្នាំ មក ទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ «កុមារកម្ពុជា» នៅទីភ្នាក់ងារ យុវជនមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរវិស័យ ដើម្បីស្វែងយល់ អំពីរឿងរ៉ាវដែលបានកើតឡើងចំពោះកុមារបន្ទាប់ពីរបប ខ្មែរក្រហមដួលរលំ នៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

សិស្សចង់សិក្សាពីជម្លោះព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ បន្ថែមលើការសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម

ផេង ពង្សារ៉ុនី

សិស្សថ្នាក់ទី១២ ចំនួន១០នាក់ មកពីវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន កំពង់លាវ ក្រុងព្រៃវែង បានចូលរួម វេទិកាថ្នាក់រៀន រៀបចំឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌល ឯកសារខេត្តព្រៃវែង ក្រោមប្រធានបទ «ប្រវត្តិសាស្ត្រ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)» នៅថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ការកើតឡើងនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធនៅតំបន់ ព្រំដែនរវាងកងទ័ពកម្ពុជា និងថៃ កាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥ កន្លងទៅ ក៏ដូចជាព្រឹត្តិការណ៍ និងការ សម្រេចចិត្តលើកោលនយោបាយរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំ ពាក់ព័ន្ធនឹងជម្លោះបានជំរុញឱ្យក្រុមយុវជនមាន ចំណាប់អារម្មណ៍កាន់តែខ្លាំងទៅលើប្រវត្តិសាស្ត្រ សង្គ្រាម និងជម្លោះរបស់ប្រទេសខ្មែរបន្ថែមទៅលើ ការសិក្សាពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

ជាមួយគ្នានេះដែរ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានប្តេជ្ញាគាំទ្រលើចំណាប់អារម្មណ៍ថ្មីនេះ ជាការ បំពេញបន្ថែមទៅលើភារកិច្ចដែលមានស្រាប់របស់ ខ្លួនក្នុងការដឹកនាំការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រវត្តិសាស្ត្រ ខ្មែរក្រហម និងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា។

កាលពីថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ សិស្សថ្នាក់ ទី១២ មួយក្រុម ដែលមានសមាជិកចំនួន១០នាក់ មកពីវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន កំពង់លាវ ស្ថិតនៅក្រុង ព្រៃវែង ខេត្តព្រៃវែង បានចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀន រៀបចំឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តព្រៃវែង ក្រោមប្រធានបទ «ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិប- តេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)»។ ក្នុងវេទិកាយុវជន ទាំងនេះបានទទួលចំណេះដឹងជាច្រើនទាក់ទិននឹង ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ក្រោមការ បង្ហាត់បង្ហាញរបស់បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ ខេត្តព្រៃវែង។

នៅក្នុងបទបង្ហាញ លោក ផេង ពង្សារ៉ុនី បាន ពន្យល់យ៉ាងក្លាយទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដឹកនាំដោយខ្មែរក្រហម ដែល

សិស្សឆ្នាំទី១២ ចំនួន១០នាក់ មកពីវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន កំពង់លាវ ក្រុងព្រៃវែង បានចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀន រៀបចំ ឡើង ដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តព្រៃវែង ក្រោមប្រធានបទ «ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)» នៅ ថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

បានជម្លៀសប្រជាជនចេញពីទីក្រុងដោយបង្ខំ និង អនុវត្តនូវអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ធ្វើឱ្យប្រជាជនជាង ២លាននាក់បាត់បង់ជីវិតរហូតដល់ការកសាងសន្តិភាព ឡើងវិញក្រោយការដួលរលំរបបខ្មែរក្រហម។

តាមកលោក ជេង ពង្សវាសី បានលើកឡើងអំពី ជម្លោះព្រំដែនរវាងប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសថៃ ដែលបានបង្កើតជាវិបត្តិជាច្រើនក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មាន ខែចុងក្រោយនេះ ដូចជា ជម្លោះប្រដាប់អាវុធដែល នាំឱ្យទាហាន និងប្រជាជនស៊ីវិលបាត់បង់ជីវិត ការ ភៀសខ្លួនរបស់ប្រជាជនស៊ីវិលទៅតំបន់សុវត្ថិភាព និងការខូចខាតលើប្រាសាទបុរាណខ្មែរ។

នៅក្នុងបទបង្ហាញ បានសិស្សចូលរួមសិក្សាពី ដើមហេតុនៃជម្លោះ និងការសម្រេចចិត្តនានារបស់រាជ រដ្ឋាភិបាលដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា និងអន្តរាគមន៍ពី បណ្តាប្រទេសជាមិត្តទាំងឡាយរហូតដល់មានការ ចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពកូឡា ឡាំពួរ ក្នុងប្រទេស ម៉ាឡេស៊ី។ នៅក្នុងឱកាសនោះ សិស្សានុសិស្សក៏ត្រូវ បានសួរសំណួរគ្រឹះរិះ ទាក់ទិននឹងប្រធានបទដើម្បី ជំរុញដល់ការគិតវិភាគ និងពិចារណា។

នេះគឺជាលើកទីមួយដែលប្រធានបទ «ជម្លោះ ព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ» ត្រូវបានយកមកពិភាក្សានៅក្នុង វេទិកាថ្នាក់រៀនរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា។ ជា ការកត់សម្គាល់ សិស្សដែលបានចូលរួមបានបង្ហាញ អំពីចំណាប់អារម្មណ៍ និងការយកចិត្តទុកដាក់ខ្លាំង លើប្រធានបទនេះ ដូចគ្នានឹងការសិក្សាពីប្រវត្តិសាស្ត្រ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ បើទោះបីជាសិស្សានុសិស្ស បានបង្ហាញពីចំណេះដឹងមានកម្រិតមុនពេលទទួល បានការបណ្តុះបណ្តាលក៏ដោយ។

យុវជន ព្រឺម វីហ្សា អាយុ១៧ឆ្នាំ គឺជាសិស្ស ដែលបានចូលរួមវគ្គសិក្សានេះបានលើកឡើងថា «ក្រោយពីបានចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀននៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តព្រៃវែង ខ្ញុំយល់ថា ទាំងការ សិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ក៏ដូចជាប្រវត្តិសាស្ត្រសង្គ្រាមនិងជម្លោះរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ជាមួយប្រទេសជិតខាង គឺមានសារៈសំខាន់ដូចគ្នា» វីហ្សា បន្តថា «ការសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើប្រវត្តិសាស្ត្រ ទាំងអស់នេះ នឹងជួយយុវជនដឹងនាំក្រោយឱ្យបាន ដឹងពីអ្វីដែលខុស អ្វីដែលត្រូវកាលពីមុន ដែលយើង អាចយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងជីវិតយើងរាល់ថ្ងៃ ក៏ដូចជា

នៅពេលដែលយើងក្លាយជាអ្នកដឹកនាំប្រទេសនៅពេលខាងមុខ។ ជាមួយនឹងក្តីស្រមៃចង់ក្លាយជាទាហានជើងគោក យុវជនវិហារ បន្ថែមថា «ការសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រយោធានឹងជួយខ្ញុំច្រើននៅពេលដែលក្តីស្រមៃរបស់ខ្ញុំបានក្លាយជាការពិតអាចឱ្យខ្ញុំការពារប្រទេសជាតិបានល្អនៅថ្ងៃខាងមុខ»។

ស្រដៀងគ្នានេះដែរ យុវតីសៅ ពិសី វ័យ១៧ ឆ្នាំ ដូចគ្នាបានលើកឡើងថា «វេទិកាថ្នាក់រៀនធ្វើឱ្យនាងខ្ញុំយល់ពីសារសំខាន់នៃការរៀនប្រវត្តិសាស្ត្រសម័យទំនើប និងជំរុញទឹកចិត្តនាងខ្ញុំឱ្យកាត់ដានពីតំណនថ្មីៗអំពីជម្លោះព្រំដែន និងបញ្ហាផ្សេងៗទៀតនៅក្នុងតំបន់ និងជុំវិញពិភពលោក»។

ពិសីបាននិយាយថា៖ «នៅក្នុងជំនាន់ថ្មី យុវជនជាច្រើនមើលស្រាលមេរៀនប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ចាប់ពីពេលនេះតទៅ ខ្ញុំជឿថាយើងត្រូវផ្តល់សារសំខាន់បន្ថែមទៀតលើមុខវិជ្ជាប្រវត្តិវិទ្យានេះ ដើម្បីក្លាយជា

ជំនាន់ដ៏ល្អសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា» ។

នៅចុងបញ្ចប់នៃវេទិកាថ្នាក់រៀនលោកជេង ពង្ស វ៉ា ស៊ី បានផ្តល់ឱ្យសិក្សាកាម ក្នុងនាមជាអ្នកបន្តវេន ទិត ខំប្រឹងប្រែងសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសរបស់ខ្លួន គួរតែការសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រមិនមែនត្រាន់តែជាការសិក្សាពីការបរិច្ឆេទនិងទីតាំងនៃព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗនោះទេ តែគឺជាការត្រិះរិះពិចារណាពីរបៀបដែលព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនោះមានឥទ្ធិពលទៅលើបច្ចុប្បន្នកាល និងអនាគតកាលរបស់ប្រជាជាតិមួយ។ លោកថ្លែងថា៖ «ប្រសិនបើយើងចេះគិតពិចារណាឱ្យបានល្អិតល្អន់ពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់យើង នឹងដឹងថាអ្នកពីមុនធ្វើអ្វីត្រូវ ធ្វើអ្វីខុស ហើយមេរៀនទាំងនេះនឹងជួយឱ្យយុវជនរបស់យើងធ្វើការសម្រេចចិត្តបានត្រឹមត្រូវ នៅពេលដែលខ្លួនក្លាយជាអ្នកដឹកនាំប្រទេសកម្ពុជានៅថ្ងៃខាងមុខ»។

សិស្សថ្នាក់ទី១២ ចំនួន១០នាក់ មកពីវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន កំពង់លាវ ក្រុងព្រៃវែង បានចូលរួមវេទិកាថ្នាក់រៀន រៀបចំឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារខេត្តព្រៃវែង ក្រោមប្រធានបទ «ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩)» នៅថ្ងៃទី១០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ ។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

សិស្សានុសិស្សចំនួន៤ នាក់ មកពីអនុវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ត្រពាំងប្រិយ៍ ទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ «អ្នកកសាងសន្តិភាព» នៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ

«អ្នកកសាងសន្តិភាព» នៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ

ស្នូត វិចិត្រ

សិស្សានុសិស្សចំនួន៤ នាក់ មកពីអនុវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ត្រពាំងប្រិយ៍ ទស្សនាខ្សែភាពយន្តឯកសារ «អ្នកកសាងសន្តិភាព» នៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ ដើម្បីសិក្សាស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម។ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

នៅថ្ងៃទី៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ បានចាក់បញ្ចាំងខ្សែភាពយន្តឯកសារ «អ្នកកសាងសន្តិភាព» ដល់សិស្សានុសិស្សចំនួន៤ នាក់ មកពីអនុវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ត្រពាំងប្រិយ៍ ដើម្បីទស្សនា។ ការចាក់បញ្ចាំងភាពយន្តឯកសារ «អ្នកកសាងសន្តិភាព» នេះមានកេរ្តិ៍ល្បីល្បាញបំផុតប្រជាជនទាំងអស់រស់នៅប្រកបដោយសន្តិភាព គួរការគាំទ្រ និងការចងកំនុំ ព្រមទាំងមានការប្រាស្រ័យទាក់ទងល្អជាមួយគ្នា។

កិត្តិយសដើម្បីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ សាលារៀនសាធារណៈចំនួនប្រមាណ ៦០០កន្លែង នៅតាម

បណ្តោយព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ បានបើកដំណើរការឡើងវិញ ដើម្បីទទួលសិស្សឱ្យចូលរៀនបន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពរវាងកម្ពុជា-ថៃ ត្រូវបានចុះហត្ថលេខា នៅក្រៅកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ាន នៅថ្ងៃទី២៦ ខែតុលា ដោយមានប្រធានាធិបតីអាមេរិកដូណាល់ ត្រាំ និងនាយករដ្ឋមន្ត្រីម៉ាឡេស៊ី អាណុររុដ ហ៊ាហ៊ុម ដែលជាប្រធានអាស៊ានប្តូរវេនធ្វើជាសាក្សី។

ចំពោះកម្មវិធីចាក់បញ្ចាំងខ្សែភាពយន្ត គឺត្រូវបានធ្វើឡើងជារៀងរាល់សប្តាហ៍ ដើម្បីផ្តល់ឱកាសឱ្យយុវជនទទួលបាននូវចំណេះដឹងផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រជាពិសេសគឺប្រវត្តិសាស្ត្រ និងជីវិតក្នុងសហគមន៍

អន្លង់វៃវង់ ដែលធ្លាប់ឆ្លងកាត់អតីតកាលដ៏ជួរចត់។ មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វៃវង់ បានបង្កើតឡើងដំបូង ក្នុងឆ្នាំ២០១៤ ជាទីកន្លែងប្រមូលផ្តុំ និងចងក្រង ឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ សម្រាប់ អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងអប់រំយុវជនក្នុងពេល បច្ចុប្បន្ន និងអនាគត។ តទៅមុខទៀត មជ្ឈមណ្ឌល សន្តិភាពអន្លង់វៃវង់នៅតែបន្តបេសកកម្មរបស់ខ្លួន ជាមួយយុវជនក្នុងសហគមន៍អន្លង់វៃវង់ ដើម្បីផ្តល់ ចំណេះដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ បង្កើតនូវទិដ្ឋភាពសង្គម អភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍របស់ខ្លួន។

មកទល់ពេលនេះ មានឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រ ក្នុងសហគមន៍អន្លង់វៃវង់ ប្រមាណ២,៩០០ឯកសារ ព្រមទាំងឯកសារថ្មីៗជាច្រើនទៀត ទាក់ទងនឹង សុខភាព និងរឿងរ៉ាវរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពី សម័យខ្មែរក្រហម។ មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វៃវង់ បានធ្វើការងារជាមួយយុវជនស្ម័គ្រចិត្តកម្ពុជាជាច្រើន ជំនាន់តាំងពីដំបូងមកជាពិសេសទៅលើសកម្មភាពអប់រំ ប្រមូលប្រមូលព័ត៌មាន និងការថែរក្សាបរិស្ថានធម្មជាតិ។ អគារប្រវត្តិសាស្ត្រអតីតផ្ទះប្រជុំ តាម៉ុក នៅលើខ្នង ភ្នំដងរែក ដែលជាវត្ថុរូបដ៏សំខាន់ ត្រូវបានជួសជុល និងដំឡើងលើរាបរយដើម្បីទទួលបានទិដ្ឋភាព បានប្រក្រាយពីកន្លែងប្រជុំនៃយុទ្ធសាស្ត្រសង្គ្រាមទៅ ជាទីកន្លែងអប់រំអំពីការបង្កើតសន្តិភាព និងការផ្សះ ផ្សាទូទាំងតំបន់ យុវជនរាបរយនាពេលក្រោយមកសិក្សា ស្វែងយល់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងប្រាស្រ័យ ទាក់ទងជាមួយនឹងអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរ ក្រហម។

ចាប់តាំងពីរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំនៅឆ្នាំ១៩៧៩ មក យុវជន និងការអប់រំ មានតួនាទីដ៏សំខាន់បំផុត ពីធនធានមនុស្សក្នុងសម័យខ្មែរក្រហមត្រូវបាន បំផ្លាញស្ទើរតែទាំងស្រុង ដូចដែលខ្លួនសារក្នុងខ្សែ ភាពយន្តឯកសារ «អ្នកកសាងសន្តិភាព» បានបង្ហាញ។ ក្រៅពីនេះ ការស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រក៏ជារឿង សំខាន់ដើម្បីរកចំណុចចាប់ផ្តើមផ្សះផ្សាសង្គមដោយ របៀបណា។ ការងារដែលបានកសាងជាមួយយុវជន ក៏ចង់ឱ្យមានការបង្រួបបង្រួម ដែលជាគន្លឹះនៃការ

ផ្សះផ្សា ដោយសារតែយុវជននឹងមានអនាគតវែង ឆ្ងាយ និងអាចផ្សាភ្ជាប់ជីវិតរបស់ខ្លួន និងសហគមន៍ ដែលខ្លួនរស់នៅទៅកាន់មជ្ឈដ្ឋានផ្សេងទៀត។

ដើម្បីឱ្យមានការទទួលស្គាល់យ៉ាងពេញលេញ ចំពោះតំបន់អន្លង់វៃវង់ ដែលធ្លាប់តែឈឺឈាញ អំពីភាពឈោឈាយ និងសង្គ្រាមរវាង រហូតដល់ សមាហរណកម្មចុងក្រោយនៅឆ្នាំ១៩៩៨ មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វៃវង់បានព្យាយាមផ្សាភ្ជាប់ និងបកស្រាយអំពីជីវិត ឬការរីកចម្រើនសហគមន៍របស់ ខ្លួនទៅកាន់មជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅកាន់តែទូលំទូលាយ។

ខាងក្រោមនេះ គឺជាចំណាប់អារម្មណ៍របស់ សិស្សានុសិស្សក្រោយទស្សនាកុំឯកសារ «អ្នក បង្កើតសន្តិភាព»៖

ថន យ៉ឺន អាយុ១៤ឆ្នាំ បានបង្ហាញចំណាប់ អារម្មណ៍ថា៖ «ខ្សែភាពយន្តឯកសារនេះបានបង្ហាញ យ៉ាងច្បាស់ពីទិដ្ឋភាពយុវជន និងភូមិសាស្ត្រស្រុក អន្លង់វៃវង់ ខេត្តត្បូងឃ្មុំនិងយុវជន ដែលធ្លាប់ទទួលរងនូវ ការលំបាក និងការគំរាមកំហែងដល់ជីវិតប្រជាជន ស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្មែរក្រហម»។

យ៉ឺន ចរិយា អាយុ១៤ឆ្នាំ យល់ឃើញថា៖ «តាមរយៈខ្សែភាពយន្តឯកសារដែលបានទស្សនា រួចមក អន្លង់វៃវង់គឺជាកន្លែងដែលមានទិដ្ឋភាពសម្រាប់ ការកម្សាន្តដោយមានសារមន្ទីរផ្ទះ តាម៉ុក ទិដ្ឋភាព នៅលើភ្នំដងរែក និងព្រៃឈើធម្មជាតិស្រស់បំព្រង»។

អ៊ុន ជានី អាយុ១៤ឆ្នាំ បានបង្ហាញការយល់ ឃើញយ៉ាងដូច្នេះ៖ «នៅពេលចាប់ផ្តើមទស្សនាខ្សែ ភាពយន្តឯកសារដំបូង ខ្ញុំពិតជាមានការឈឺចាប់ ព្រោះឃើញគ្រោងឆ្នាំងជនរងគ្រោះពីសម័យខ្មែរ ក្រហម ត្រូវបានដាក់តម្រៀបនៅកន្លែងមួយនៅ ក្រោយសង្គ្រាម និងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍។ រូបភាពទាំងនោះបានធ្វើឱ្យខ្ញុំចង់ចាំប្រវត្តិនៃប្រទេស កម្ពុជា។ លើសពីនេះ ខ្សែភាពយន្តបានបង្ហាញនូវ ទិដ្ឋភាពផ្ទះ តាម៉ុក និងកន្លែងទស្សនាជាច្រើនទៀត នៅអន្លង់វៃវង់ ដោយមានផ្លូវបំបែកជាបួន និងស្លាក សញ្ញាព័ត៌មាននៅអមសងខាងផ្លូវ»។

ទែអង្គរ ៖ គោលនយោបាយសង្គ្រោះអាហារ របស់ខ្មែរក្រហម

ស្តុក និច្ចក្រ

សិស្សចំនួន៤ នាក់ មកសិក្សាស្វ័យលំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម នៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរវ័ន្ទ (បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរវ័ន្ទ ទទួល «ខែ» សម្រាប់ដាក់អង្ករពីអតីតកងទ័ពខ្មែរក្រហមឈ្មោះ អ៊ូច ខុម អាយុ២៥ឆ្នាំ បច្ចុប្បន្នរស់នៅក្នុងភូមិអូរតក្ករ លើ ឃុំអន្តរវ័ន្ទ ស្រុកអន្តរវ័ន្ទ ខេត្តទន្លេមេគង្គ។ ដើម្បី ដែលបានខិតខំថែរក្សាជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ។ ខែនេះ មានរាងទ្រវែង និងដេរអំពីក្រណាត់តក្ករសម្រាប់ដាក់ អង្ករ។ ប្រជាជន និងកងទ័ពនិយមប្រើប្រាស់ខែ ក្នុង អំឡុងពេលសង្គ្រាម និងពេលរត់គ្រោះស្ទឹងសង្កែប។ ជាក់ស្តែងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម អតីតកងទ័ពខ្មែរ ក្រហម និងប្រជាជនបានប្រើប្រាស់ខែនេះ ព្រោះ ងាយស្រួលដាក់អង្ករទៅតាមខ្លួន។

«ខែ» បានផ្តល់នូវរឿងរ៉ាវជាច្រើន អំពីជីវិត មនុស្ស ដែលមិនអាចទម្លាក់ចោល ទោះជាឆ្លងកាត់ សង្គ្រាមយ៉ាងណាក៏ដោយ។ ខែ បានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពី បរិបទប្រទេសកម្ពុជាអំឡុងសង្គ្រាម ហើយមានតម្លៃ

ស្មើនឹងជីវិតក្នុងគ្រាអត់ឃ្លាន។ ដូច្នេះ ខែអង្ករ និងជីវិត គឺមានតម្លៃប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ព្រោះខ្មែរក្រហម បានប្រើប្រាស់អង្ករ ឬស្បៀងអាហារ ជាយុទ្ធសាស្ត្រ ឬគោលនយោបាយជាតិ លើសពីអ្វីដែលយើងបាន គិតទៅទៀត។

អង្គរ និងវិចិត្រ

នៅថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៥ មជ្ឈមណ្ឌល សន្តិភាពអន្តរវ័ន្ទ បានទទួលស្វាគមន៍សិស្សចំនួន ៤ នាក់ឱ្យមកទស្សនាភាពយន្តឯកសារស្តីពីអន្តរវ័ន្ទ និងសិក្សាស្វ័យលំអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ដោយផ្ដោតលើប្រធានបទ «អង្ករ និងជីវិត»។

ការជួបជុំនេះគឺជាពេលវេលានៃការឆ្លុះបញ្ចាំង អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកាលពីជិត៥០ឆ្នាំមុន ដែលមានការ ស្លាប់ដោយសារអត់ឃ្លាន។ ចាប់តាំងពីរបបខ្មែរ

ក្រហម គ្រប់គ្រងអំណាចទាំងស្រុងពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ គឺផ្ដោត សំខាន់ទៅលើវិស័យកសិកម្មដែលជាវិស័យអាទិភាព ចម្បងសម្រាប់ប្រែក្លាយសង្គមកម្ពុជា ទៅជាសង្គម មួយដែលគ្មានវណ្ណៈ ប៉ុន្តែមានវិស័យកសិកម្មជឿនលឿន និងរុងរឿងមហាលោតផ្លោះមហាអស្ចារ្យ។ ខ្មែរក្រហមចង់ប្រែក្លាយប្រទេសកម្ពុជាឱ្យទៅជា សង្គមនិយមមួយខ្លួនទីពឹងខ្លួន។

នៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៧ ដល់១៩៨០ ជាអំឡុង ពេលខ្មែរក្រហមបានដាក់ចេញនូវផែនការបួនឆ្នាំ ដែលផ្ដោតទៅលើការបង្កើនផលស្រូវដើម្បី សម្រេចនូវគោលដៅរួមនៃបដិវត្តន៍របស់ខ្លួន។ ជំហាន ដំបូង ខ្មែរក្រហមបានផ្សព្វផ្សាយសម្រាប់ជនចេញពីទីក្រុង ភ្នំពេញ លុបបំបាត់ទីផ្សារ រូបិយប័ណ្ណ និងកម្មសិទ្ធិ ឯកជន ហើយប្រមូលផ្តុំមនុស្សឱ្យរស់នៅរួម និងធ្វើ ការងារតាមសហករណ៍។ ខ្មែរក្រហមមានគម្រោង ផលិតស្រូវឱ្យបាន២៦,៥៦០,០០០តោន ដោយ ១១លានតោនកិនជាអគ្គិយកទៅលក់នៅក្រៅ ប្រទេស។ ចំណែកឯទិន្នផលផ្សេងទៀតទុកសម្រាប់ ធ្វើជាស្បៀងអាហារ និងគ្រាប់ពូជ។ ខ្មែរក្រហមបាន ដាក់ផែនការផលិតស្រូវឱ្យបាន៣ទៅ៤តោនក្នុង មួយហិកតា។ ប្រភេទដីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមិន អំណោយដល់ទាំងអស់ទេ ដូច្នេះហើយគោល នយោបាយដែលគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃប្រទេសនេះ វា ជាចំនួនមួយដ៏លំបាក។

ជាក់ស្តែងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន បានជួបប្រទះការលំបាក ភាពអត់ឃ្លានធ្ងន់ធ្ងរ និង ការសម្លាប់ដ៏មហោសោកនាដកម្មក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ខ្មែរក្រហមបានបង្ខំឱ្យប្រជាជនកសាងទំនប់ ទឹក វែក ដីដឹកប្រឡាយ និងធ្វើប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រដែលសុទ្ធសឹង តែប្រើកម្លាំងមនុស្សទាំងស្រុង។ មានអតីតខ្មែរក្រហម មួយចំនួននៅក្នុងស្រុកអន្លង់វែងបច្ចុប្បន្នបាននិយាយ ថា ក្នុងសម័យខ្មែរក្រហមមានគ្រឿងចក្រតិចតួច ប៉ុណ្ណោះ សម្រាប់រុញពង្រាបដីនៅពេលប្រជាជនលើក

ដីចាក់លើខ្នងទំនប់។ រីឯផលិតកម្មស្រូវ ឬអគ្គិសនី ខ្មែរ ក្រហមមិនមែនគ្រាន់តែអនុវត្តជាកសិកម្មធម្មតា។ តែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែបានក្លាយជាទម្រង់នយោបាយ ជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលប្រជាជនមិនធ្លាប់ជួបប្រទះតាំង ពីប្រពៃណីដូនតារបស់ខ្លួនមក។

នៅក្នុងរបបកម្ពុជាខ្មែរក្រហម (១៩៧៥- ១៩៧៩) ពុំមានប្រជាជនណាម្នាក់ទទួលបានរបប អាហារហូបចុកគ្រប់គ្រាន់ ឆ្លើយ។ ប្រជាជនភាគច្រើន ហូបតែបបរលាយពោត លាយដើមចេក និងលាយ គល់ល្អង ហើយទទួលបានរបបអគ្គិសនីចំណីជន្លះ កំប៉ុងទឹកដោះគោក្នុងមួយថ្ងៃ។ មានតែកម្មាភិបាល និងកងទ័ពខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះ ដែលមានបាយ ហូប គ្រប់គ្រាន់ឬប្រសើរជាងប្រជាជន។ ការសម្លាប់ និង ការធ្វើការងារហួសកម្លាំង គឺជាអ្វីដែលអ្នករស់រាន មានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហមនៅចងចាំ និងផ្ដាំតកូនគ ចៅរហូតដល់សព្វថ្ងៃ។

ក្រោមរបបខ្មែរក្រហម ប្រជាជនប្រហែលប្រាំ សែននាក់ត្រូវបានសម្លាប់ដោយការចោទប្រកាន់ពី បទប្រឆាំងនឹងបដិវត្តន៍ និងអង្គការ។ «ប្រជាជនថ្មី» រាប់ពាន់នាក់ដែលមិនមានបទពិសោធន៍ ឬជំនាញ ក្នុងការធ្វើស្រែចម្ការបានបាត់ខ្លួន។ ប្រជាជនត្រូវបាន យកទៅព្រៃជ្រៅ ឬទីវាលឆ្ងាយពីភូមិស្រុកដើម្បី សម្លាប់ បន្ទាប់ពីអ្នកទាំងនោះបានប្រព្រឹត្តនូវអំពើ ដែលខ្មែរក្រហមចាត់ទុកថាជាកំហុសឆ្គង ឬបាន បញ្ចេញកាយវិការខឹងសម្បារនឹងកម្មាភិបាលដឹកនាំ របស់ខ្លួន។ ជនគ្រោះខ្លះត្រូវបានកប់ទាំងរស់ ហើយ ស្លាប់ដោយថប់ដង្ហើម។ ការសម្លាប់មនុស្សត្រូវធ្វើ ឡើងច្រើនបែបច្រើនសណ្ឋាន។ អ្នកខ្លះត្រូវខ្មែរក្រហម ចោទជាបានក្បត់នឹងបដិវត្តន៍ឬជាខ្មាំង ត្រូវបានបញ្ជូន ទៅកាន់មន្ទីរសន្តិសុខដើម្បីសួរចម្លើយ។ បន្ទាប់មក អ្នកទោសត្រូវបានបញ្ជូនទៅវាលពិឃាត។ អ្នកទោស ត្រូវបង្ខំឱ្យលុតជង្គង់នៅមាត់រណ្តៅ មុននឹងត្រូវ សម្លាប់ដោយវាយចំផ្នែកខាងក្រោយនៃក្បាល ជាមួយនឹងប៉ែល ចបកាប់ ឬដបង។

សិស្សានុសិស្សមើលឃើញថា ការកែប្រែប្រជាជន

ឱ្យធ្វើការគឺជាការបំបាក់កម្លាំង និងគួរឱ្យខ្លាចបំផុត ហើយជាការរំលោភសិទ្ធិរបស់ប្រជាជនម្នាក់ៗ។

ចាន់ ឆន្ទា ភេទប្រុស អាយុ១៣ឆ្នាំ យល់ឃើញ ថា៖ «ខ្ញុំចង់ឱ្យប្រទេសជាតិមានការរីកចម្រើន ហើយ ឃើញថាសង្គមយើងមានការផ្លាស់ប្តូរដោយមិន ប្រកាន់នូវអាកប្បកិរិយាដូចពីមុនទៀត។ ក្នុងនាម ខ្ញុំជាអ្នកជំនាន់ក្រោយ ប្រសិនបើខ្ញុំស្ថិតនៅក្នុងរបប ខ្មែរក្រហម ខ្ញុំមិនអាចគិតស្តីនឹងការពង្រីកយ៉ាងនេះ និង ការងារលំបាកបានទេ ពីព្រោះខ្ញុំអាចធ្លាក់ខ្លួនឈឺ»។

រតន ម៉ុង ភេទប្រុស អាយុ១៦ឆ្នាំ យល់ឃើញថា៖ «នៅពេលខ្ញុំបានទស្សនាកូននៅមុននេះហើយ ខ្ញុំបាន ឃើញការឆ្លុះបញ្ចាំងជាច្រើន និងមានក្តីស្រឡាញ់ អាណិតដល់ប្រជាជននៅសម័យខ្មែរក្រហមពីព្រោះ ប្រជាជនទាំងនោះមិនមានអាហារ ហូបចុកគ្រប់ គ្រាន់ និងមិនមានកម្លាំងដើម្បីធ្វើការជួនអង្គការខ្មែរ ក្រហម។ ខ្ញុំមិនចង់ឱ្យមានការរើសអើងប្រជាជននៅ អន្លង់វែងទេ ពីព្រោះកាលពីសម័យខ្មែរក្រហម ប្រជាជនត្រូវបង្ខំឱ្យចូលបម្រើក្នុងចលនាបដិវត្តន៍ ចំណែកឯការរស់នៅក្នុងស្រុកភូមិពេលបច្ចុប្បន្ន ខ្ញុំមិនឃើញមានទីក្រុងកម្ពុជារីកចម្រើនដូចពីមុនទេ ក្រៅពីបញ្ហាសង្គមទូទៅដូចជាគ្រោះថ្នាក់បរាជ័យ ឬអំពើលួចប្លន់ជាដើម»។

ស្រុក ច័ន្ទថា ភេទប្រុស អាយុ១៦ឆ្នាំ យល់ឃើញ ថា៖ «វីដេអូដែលចាក់បញ្ចាំងមុននេះ បានឆ្លុះបញ្ចាំងពី សម័យខ្មែរក្រហម ដែលជាសម័យមួយធ្វើឱ្យប្រជាជន មានការលំបាក ហូបចុករួមរស់នៅរួម និងធ្វើស្រែរួម ហើយពុំមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការរស់នៅ។ កុមារ តូចៗមិនទទួលបានការរៀនសូត្រ និងយកកុមារទៅ ធ្វើជាទាហានជាដើម។ វីដេអូខាងលើបានផ្សារភ្ជាប់ ទៅនឹងសម័យខ្មែរក្រហមដែលពឹងផ្អែកលើវិស័យ កសិកម្មតែមួយមុខ ហើយវិស័យផ្សេងៗមិនសូវ ទទួលបានការរីកចម្រើនពាណិជ្ជកម្ម និងទេសចរណ៍ ជាដើម។ ប្រជាជនត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើការងារ បើមិនដូច្នោះទេ នឹងទទួលបានការធ្វើបាប»។

កាលពីពេលសម័យជ្រុងមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង ចំពោះការចាក់បញ្ចាំងខ្សែភាពយន្តឯកសារ «អន្លង់ វែង» ទៅកាន់សិស្សានុសិស្សក្នុងន័យថា៖ ទិដ្ឋភាព ដែលបង្ហាញទាំងនោះបានបង្កប់ទៅដោយអត្ថន័យ ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងការវិលទៅរកសេរីភាព និងជីវភាព ឯកជនវិញ។ រដូវកាលនេះប្រជាកសិករកំពុងមមាញឹក ក្នុងការច្រូតកាត់ស្រូវយ៉ាងឆ្លើយហត់។ តែទោះជា យ៉ាងណា ប្រវត្តិសាស្ត្របានបង្រៀនយើងថា ស្បៀង អាហារ គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រស្ទាបរស់របស់ប្រជាជន។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានាថ្ងៃទី៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០២៥ តាមរយៈសារលិខិតថ្លែងក្នុងឱកាសអបអរ សាទរ ទិវាជាតិអាហារូបត្ថម្ភ លើកទី១២ ក្រោម ប្រធានបទ «អាហារូបត្ថម្ភដើម្បីសន្តិភាព សន្តិភាព ដើម្បីអាហារូបត្ថម្ភ»។ សម្តេចមហាបវរវិជិត ហ៊ុនម៉ាណែតបានបញ្ជាក់ថា សង្គមដែលប្រជាពលរដ្ឋ ទទួលបានសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់ គ្រាន់ គឺជាសង្គមមួយដ៏រឹងមាំ មានភាពធន់ មាន សាមគ្គីភាពមានការអភិវឌ្ឍន៍និងមានស្ថិរភាពសង្គម។ ដូច្នេះទៅវិញ បើប្រជាពលរដ្ឋជួបប្រទះអសន្តិសុខ ស្បៀង និងបញ្ហាអាហារូបត្ថម្ភ សង្គមនោះមិនអាច ថែរក្សាបាននូវសន្តិភាព និងសុខុមាលភាពរួមទាំង សុខភាពផ្លូវចិត្ត និងសុខភាពផ្លូវកាយបានឡើយ។

សិស្សចំនួន៤ នាក់ មកសិក្សាស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ខ្មែរក្រហម នៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ

«ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ» របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបើកបម្រើជូន សិស្ស និងស្រី អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ បុគ្គលិករាជការ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងបុគ្គលទាំងឡាយដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍អំពីការវិវឌ្ឍន៍របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ឬសាលាក្តីខ្មែរក្រហម។

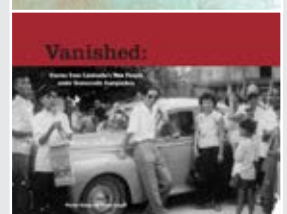
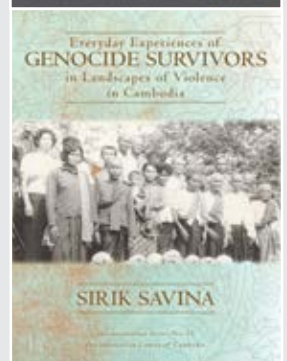
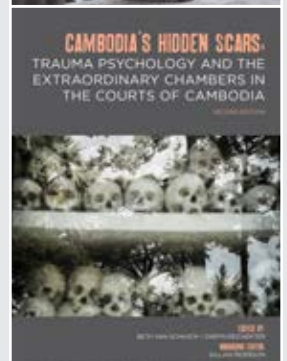
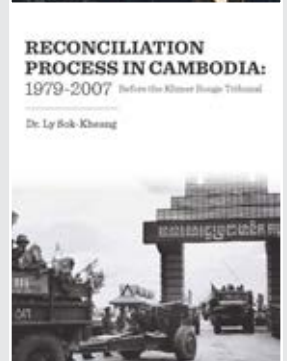
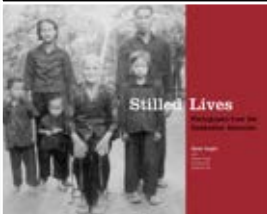
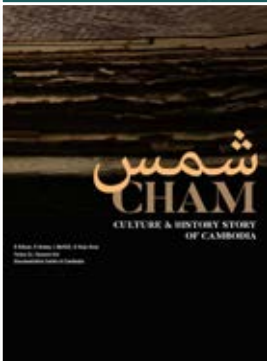
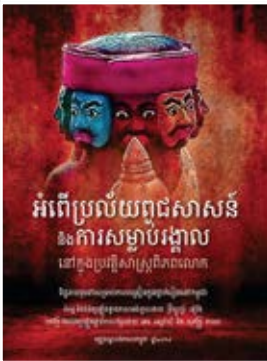
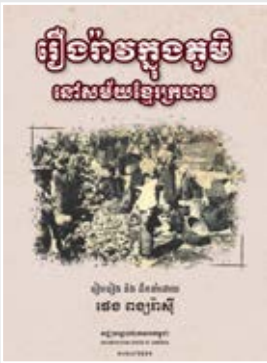
មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាជាកន្លែងប្រមូលផ្តុំ និងចងក្រងឯកសារអំពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបានច្រើនបំផុត។ ឯកសារនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាមានប្រភេទ ប្រភេទឯកសារទីមួយគឺឯកសារជាក្រដាសសន្លឹកដែលមានចំនួនជិតមួយលានទំព័រ។ ប្រភេទឯកសារទីពីរគឺជាបទសម្ភាសន៍ដែលបុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាចុះទៅធ្វើសម្ភាសន៍ជាមួយជនគ្រោះ និងអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម។ ប្រភេទឯកសារទីបីគឺជារូបថតទាក់ទងទៅនឹងសម័យខ្មែរក្រហម។ ប្រភេទឯកសារទីបួនគឺជាឯកសារទាក់ទងទៅនឹងការធ្វើដៃនៃទីរណ្តៅសាកសព និងទីតាំងសម្លាប់របស់ខ្មែរក្រហម និងឯកសារទីប្រាំគឺជាខ្សែកាតយន្តឯកសារដែលបានដលិតឡើងក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងសម័យក្រោយមកទៀត។

តាមរយៈការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ សាធារណជនអាចស្រាវជ្រាវឯកសារទាំងនេះបាន។ ឯកសារខ្លះទៀតរួមមាន៖ ប្រវត្តិរូបកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម ចម្លើយសារភាព កំណត់ហេតុរបស់ក្រុមទូរលេខឆ្លើយឆ្លងព័ត៌មានដែលបានមកពីការសម្ភាសន៍ជាមួយអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម និងទិន្នន័យកន្លងទៅសប្តាហ៍ពីរណ្តៅសាកសព ទីតាំងកុក និងបង្គោលនីយដ្ឋានប្រល័យពូជសាសន៍។

ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈមានទីតាំងនៅអគារលេខ ១១ ផ្លូវលេខ ២៥៦ សង្កាត់ចតុមុខ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ។ ការិយាល័យរបស់យើងបើកជូនសាធារណជនចាប់ពីថ្ងៃចន្ទដល់ថ្ងៃសុក្រ ពេលព្រឹកពីម៉ោង ៨:០០ ដល់ម៉ោង ១២:០០ និងពេលរសៀលពីម៉ោង ២:០០ ដល់ម៉ោង ៥:០០។ ប្រសិនបើអស់លោកអ្នកមានចម្ងល់ ឬចង់រៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ជាក្រុមណាមួយ សូមទាក់ទងបុគ្គលិករបស់យើង រស់ សំពៅ អ្នកសម្របសម្រួល តាមរយៈទូរសព្ទលេខ ០១២ ៨៨២ ៥០៥ ឬ

អ៊ីម៉ែល ៖ truthsampeou.r@dccam.org

សូមអរគុណ!

អ៊ីច ថាវី ៖ សន្សំជីវិត ឱ្យតែបានរស់ យើងស្រុកខ្មែរ (តបប)

យី សុយី

...មានស្នាមផ្ទុះប្រអប់ដៃទាំងសងខាង
មើលទៅប្រហែលជាគាត់លើកដៃសំពះ
អង្គរ ហើយ ទាហានបាញ់។ ប៉ុន្តែ ដុត
ខ្លោចនៅទីនោះ ដុតសាកសពពេញ
មួយថ្ងៃ។ ខ្ញុំខ្លាចខ្លាចខ្លាំងណាស់។ ទង្វើ
របស់ទាហានថៃ បាញ់សម្លាប់មកលើ
ប្រជាជនភៀសខ្លួន គឺគ្មាននរណា ហ៊ាន
ចេញមកតវ៉ាឡើយ។ ក្រោយមកដំរី
បានកូបបានផ្ទេរប្រជាជនភៀសខ្លួនឱ្យមក
រស់នៅក្នុងជំរំសាយធុរិញ្ញា។

ជំរំសាយធុរិញ្ញា (ត្បូង)

ជំរំសាយធុរិញ្ញា (ត្បូង) ជាជម្រកចុង
ក្រោយ មុនពេលខ្ញុំធ្វើមាត់ភូមិនិវត្តន៍
មកប្រទេសកម្ពុជា។ ខ្ញុំមានកូនប្រុស
ចំនួន៣នាក់ នៅពេលខ្ញុំមករស់នៅក្នុង
ជំរំសាយធុរិញ្ញា កូនទី១) មានឈ្មោះ នៅ
សីហា កើតនៅខែសីហា ឆ្នាំ១៩៨៧។
កូនទី២) ឈ្មោះ នៅ កុម្ភៈ កើតនៅ
ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៩០ និងកូនទី៣) ឈ្មោះ
នៅ គង្គា កើតនៅឆ្នាំ១៩៩១។ ស្ថិត
នៅជំរំសាយធុរិញ្ញា ប្តីរបស់ខ្ញុំបានចូលធ្វើ
ការងារនៅផ្នែកថែទាំកុមារ។ ក្រុម
ទាហានថៃនៅតែធ្វើបាបប្រជាជនភៀសខ្លួន
និងមានពេលខ្លះធ្វើបាបបុគ្គលិកបរទេស
(យូអិនប្រូ) ដែលមកជួយជនភៀស
ខ្លួន។ បុគ្គលិកបរទេសម្នាក់ ភេទប្រុស
នៅលីវ មានឈ្មោះ ប៉ុប ជាគ្រូពេទ្យ
នៅក្នុងជំរំសាយធុរិញ្ញា ចេះនិយាយភាសា
ខ្មែរ និងយកចិត្តទុកដាក់ជួយព្យាបាល

អ៊ីច ថាវី រៀបការជាមួយប្តីឈ្មោះ នៅ សៀន នៅជំរំប៉ូទ្រីសន នៅឆ្នាំ១៩៨៤។
(បណ្ណសារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ប្រជាជនខ្មែរនៅទីនោះណាស់។ ដោយ
សារឃើញទាហានថៃធ្វើបាបប្រជាជន
ខ្មែរ ប៉ុប តែងតែជួយគាំទ្រប្រជាជន
ខ្មែរ តែត្រូវបានទាហានថៃបង្ខំឱ្យ ប៉ុប
ទៅអង្គុយនៅលើផ្ទះបាសាំងទឹកធំៗ
ដែលមានរៀង៤ជ្រុង ជាការដាក់
ទារុណកម្ម។ រឿងនេះ បានធ្វើឱ្យអ្នក
នៅក្នុងជំរំដឹងគ្រប់គ្នា និងនិយាយគ្នា
គ្នាពីទង្វើរបស់ទាហានថៃ។
ដោយសារការខ្វះខាត អ្នកភៀស
ខ្លួនខ្លះ បានទៅកាប់ដើមឈើនៅតាម
របងជំរំយកមកធ្វើជាទុសលក់ឱ្យអ្នកដំរី
ដែលប្រកបរបររកស៊ីលក់កុយទាវ និង
លក់បាយ។ ទុស ដែលទទួលបានពីរបប

ចែកជូន គឺដុតមិនគ្រប់ មានតែទិញទុស
បន្ថែមសម្រាប់ចម្អិនកុយទាវ និងបាយ
សម្រាប់លក់។ អ្នកដែលទៅលួចកាប់
ទុស បើសិនជាទាហានថៃចាប់បានគឺត្រូវ
ទទួលទារុណកម្ម វាយធ្វើបាប ទាល់តែ
អស់ចិត្តពីទាហានថៃទាំងនោះ។ ខ្ញុំធ្លាប់
ឃើញទាហានថៃធ្វើបាបបុរសម្នាក់
ឈ្មោះ វ៉ង់ ដោយសារចេញទៅរត់ពន្ធ
ក្រៅជំរំ។ ពេល វ៉ង់ ត្រឡប់មកវិញ
ទាហានថៃចាប់វាយធ្វើបាប និងចាក់ស្រា
ពេញខ្លួន បន្ទាប់មកសម្រាតសម្លៀក
បំពាក់ ទើបឱ្យដើរចូលមកក្នុងជំរំ។ វ៉ង់
បានរត់ចូលមកក្នុងជំរំ ហើយអ្នករស់នៅ
ក្បែរផ្ទះនោះ បានបោះក្រមាឱ្យគាត់

ស្បៀក។ ថែបនេះបង្កើតផ្សាររដ្ឋមួយនៅ ជិតជំរំសាយធ្ម ប្រជាជនភៀសខ្លួនក្នុង ជំរំអាចទៅទិញទំនិញនៅផ្សារបាន។ ក្នុង មួយសប្តាហ៍ ទើបមានអង្គការអន្តរជាតិ មកចែកស្បៀនអាហារម្តងប៉ុន្តែសម្រាប់ តែស្រីៗប៉ុណ្ណោះ។ ស្បៀនដែលខ្ញុំទទួល បានមានដូចជា អង្ករ ត្រីខ្ចី ត្រីដាវ ប្រៃ និង ប្រេងឆា។ ចំពោះប្រេងឆាមួយខែ ទទួលបាន១គូង។ ពេលប្រើប្រាស់ ខ្ញុំត្រូវ សន្សំសំចៃ។ ត្រីខ្ចី ប្រេងឆាដែលនៅ សល់ ខ្ញុំអាចលក់យកលុយទៅទិញ សាច់មាន់ ឬត្រីខ្លះៗនៅក្នុងផ្សាររបស់ ថៃ។ ការដោះដូរនៅទីផ្សារថៃ គឺថយ ក្រដាសប្រាក់បាត និងកាក់។ ស្បៀន អាហារដែលត្រូវមកផ្គត់ផ្គង់អ្នកភៀស ខ្លួនខ្មែរត្រូវដឹកឆ្លងកាត់ប្រទេសថៃពេល ខ្លះថៃបានលួចប្តូរទំនិញ និងឃាត់ឡាន ទឹក។ ជាញឹកញាប់ត្រីខ្ចីត្រូវបានលួច ផ្លាស់ប្តូរម៉ាក ពីត្រីខ្ចីដល់ត្រីថៃដែលមាន រសជាតិឆ្ងាញ់ មានគុណភាព ត្រូវបាន ជំនួសដោយត្រីខ្ចីថៃមានកំប៉ុងវែង និង សម្បកកំប៉ុងមិនមានស្រោម។ ត្រីខ្ចីកំប៉ុង វែង គ្មានរសជាតិទោះទេមិនតែប៉ុណ្ណោះ មានអ្នកពុល និងកំប៉ុងខ្លះកាសមកមាន ក្លិនស្អុយ។

ការធ្វើឧទ្ធរណកម្មរបស់ក្រុម ទាហាន លុតខ្មៅថៃមកលើប្រជាជនភៀសខ្លួន ខ្មែរដែលចេញក្រៅរបស់ និងអ្នករត់ពន្ធ ទំនិញ គឺមានភាពសាហាវ និងឈោរឈៅ ខ្លាំងណាស់។ មិនថា ការធ្វើឧទ្ធរណកម្ម វាយទាត់កាត់ការបាញ់សម្លាប់ ការចាប់ បង្ខំឱ្យធ្វើសកម្មភាពផ្លូវភេទរវាងបុរស និងស្ត្រី។

រស់នៅក្នុងជំរំសាយធ្ម ខ្ញុំបានចូល រៀនភាសាអង់គ្លេស។ កាលនោះខ្ញុំរៀន ចប់កម្រិតសៀវភៅ Book1 Essential ដែលអាចឱ្យចេះអាន និងសរសេរបាន

ខ្លះៗ។ ចំណែកភាសាថៃ គឺខ្ញុំមិនចង់រៀន ពីព្រោះ ខ្ញុំបានឃើញភាពឈោរឈៅ របស់ទាហានថៃធ្វើជាបមកលើប្រជាជន ខ្មែរ។ ភាពឈោរឈៅរបស់ទាហានថៃ បង្រៀនឱ្យចេះតស៊ូ ប្រឹងការពារអាយុ ជីវិតខ្លួនឯង និងក្រុមគ្រួសារដែលកំពុង នឹកស្រុកកំណើត ប្រទេសជាតិ និង បញ្ឈប់អារម្មណ៍លែងចង់ទៅរស់នៅ ទីណាក្រៅពីស្រុកខ្មែរ។ ហេតុនេះ ខ្ញុំមាន តែសន្សំជីវិតឱ្យរស់រាន និងត្រឡប់មក ឃើញស្រុកខ្មែរ។ នេះគឺជាអ្វីដែលខ្ញុំ គិតពេលខ្ញុំរស់នៅជាជនភៀសខ្លួនក្នុង ជំរំសាយធ្ម។

មាតុភូមិនិងគ្រួសារកម្ពុជា

ក្រោយកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីដំណោះ ស្រាយនយោបាយរួមមួយនៃជម្លោះ កម្ពុជា (ថ្ងៃទី២១ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១) បុគ្គលិករបស់អង្គការពលយុទ្ធប្រ ចុះមក សួរនាំក្រុមគ្រួសារខ្ញុំអំពីការធ្វើមាតុភូមិ និវត្តន៍ ត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាវិញ ដោយស្ម័គ្រចិត្ត។ ដោយបញ្ជាក់ប្រាប់ថា មានការធានារ៉ាប់រង គឺមិនមានបញ្ហាអ្វី ឡើយ ចំពោះរដ្ឋអំណាចកម្ពុជារង់ចាំ ទទួល សម្រួលដល់ទីជម្រកបណ្តោះ អាសន្នចំពោះការរើលត្រឡប់ទៅវិញ។ សំណួរបុគ្គលិកយុទ្ធប្រ «តើអ្នកចង់ទៅ រស់នៅទីតាំងណាពិតប្រាកដ?» វាជា សំណួរដែលពិបាកឆ្លើយតបសម្រាប់ខ្ញុំ ព្រោះដំបូងខ្ញុំមិនដឹងគោលដៅ ថាខ្ញុំ ត្រូវទៅរស់នៅទីតាំងណានោះទេ។

នៅឆ្នាំ១៩៩២ ខ្ញុំសម្រេចចិត្តធ្វើ មាតុភូមិនិវត្តន៍ចូលមកប្រទេសកម្ពុជា។ បន្ទាប់ពីនោះក្រុមការងារយុទ្ធប្រ ផ្នែក សម្របសម្រួលជនភៀសខ្លួនបានផ្តល់ ជម្រើសឱ្យគ្រួសារខ្ញុំចំនួន២ ចំណុច គឺ៖ ១) យកផ្ទះមួយខ្នង ស្ថិតនៅក្នុងស្រុក សិរីសោភ័ណ និង ២) យកថវិកា ទៅ

រស់នៅជាមួយសាច់ញាតិនៅស្រុក កំណើត ឬទីជម្រកណាមួយដែលអាច រស់នៅបន្តបាន។ ប្តីរបស់ខ្ញុំបានជំរុញឱ្យ មករស់នៅស្រុកកំណើតរបស់គាត់ នៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង។ ហេតុនេះ គ្រួសារខ្ញុំ ក៏ជ្រើសរើសយកចំណុចទី២។ កាល នោះ ថវិកាដែលគ្រួសារខ្ញុំទទួលបាន គឺ មានចំនួនប្រហែល១៧០ដុល្លារ ព្រោះ គិតតាមវិយនៃសមាជិកក្នុងគ្រួសារ។ គ្រួសារខ្ញុំមានសមាជិកចំនួន៥ នាក់ ក្នុង នោះមានកូនប្រុស៣នាក់។

គ្រួសារខ្ញុំចាកចេញពីជំរំសាយធ្ម (ត្បូង) មកស្នាក់នៅស្វាយស៊ីសុផុន រួចបន្តដំណើរដោយរថភ្លើងនៅពេល យប់ ឆ្ពោះមកលប់នៅស្ថានីយថភ្លើង ម្តុំទំនប់កប់ស្រូវ កែវរ ទីក្រុងភ្នំពេញ។ ថ្ងៃបន្ទាប់ក្រុមការងារយុទ្ធប្រ យក រថយន្តម៉ាកនីសាន់ដឹកសមាជិកគ្រួសារ ខ្ញុំមកកាន់ផ្ទះបងប្អូនខាងប្តីខ្ញុំ ស្ថិត នៅភូមិអង្គ ឃុំពពែល ស្រុកបរិបូរណ៍ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង។ ជាបណ្តោះអាសន្ន ខ្ញុំ ត្រូវស្នាក់នៅជាមួយបងប្អូនសាច់ថ្ងៃ ខាងប្តីមួយរយៈ។ ក្រោយមកខ្ញុំបាន សាងសង់ផ្ទះលើដីកេរពីឪពុកម្តាយ ក្មេករបស់ខ្ញុំ គឺជាផ្ទះដែលខ្ញុំកំពុងរស់ នៅសព្វថ្ងៃ។ រីឯក្រុមការងារយុទ្ធប្រ នៅតែបន្តជួយឧបត្ថម្ភដល់ជីវភាព រស់នៅក្រុមគ្រួសារខ្ញុំរយៈពេលពេញ មួយឆ្នាំ។ ថវិកា១៧០ដុល្លារ របស់ យុទ្ធប្រ គឺជាទ្រព្យសម្បត្តិដំបូង បំផុតរបស់គ្រួសារខ្ញុំបន្ទាប់ពីមាតុភូមិ និវត្តន៍។ នៅឆ្នាំ១៩៩៣ ខ្ញុំក៏បានបំពេញ តួនាទីជាប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមួយរូប រស់ នៅប្រទេសកម្ពុជា ចូលរួមបោះឆ្នោត ដើម្បីឱ្យប្រទេសមានការរីកចម្រើន។

រូបក្របមុខ៖

អ៊ុក កា មានភូមិទី១ មេបញ្ជាការរង កងអនុសេនាភូមិទី១ កងអនុសេនាទី៣ វរសេនាភូមិលេខ៣៧/១ កងពលភូមិអន្តរាគមន៍លេខ៧/ កងពលធំអន្តរាគមន៍លេខ៣ នៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទដែលតតាំងពាក្យសុំដីជាមួយកងទ័ពសៀមដែលព្យាយាមបង្កការពានគ្នា នៅភូមិសាស្ត្រចំណុចភ្នំខ្មោច កាលពីថ្ងៃទី៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥។
(រូបថត៖ បណ្តាញសារព័ត៌មានកម្ពុជា)

រូបក្របក្រោយ៖

កងទ័ពកម្ពុជាឈរជើងនៅសមរភូមិជួរខាងមុខដាច់នឹងព្រំដែនថៃ។
(រូបថត៖ បណ្តាញសារព័ត៌មានកម្ពុជា)

បង្ហាញបណ្តាញឯកសារកម្ពុជា ៖ ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ

ផ្ទះលេខ១១ ផ្លូវ២៥៦ សង្កាត់បុគ្គុល ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទូរសព្ទ៖ (៨៥៥) ៧៨ ៦៩៨ ៣៣៣

DC-Cam/PIR: #11 • Street 256 • Sangkat Chaktomuk • Khan Daun Penh • Phnom Penh • Cambodia 1110

Tel: (855) 23 211 875 • dccam@online.com.kh • www.dccam.org

A magazine of the Documentation Center of Cambodia: Searching for the Truth • Issue 311, November 2025

Licensed by the Ministry of Information of the Kingdom of Cambodia, Prakas No. 375 P.M. PRA. KA, 30 October 2018.